

זוהר לעם

מצורע
כי תשא
אשה כי תזריע

קבלה לעם
www.kab.co.il

תוכן העניינים

<p>25 ..... זכר וילדה</p> <p>26 ..... ל"ג יום תשב בדמי טהרה</p> <p>28 ..... ואם נקבה תלד</p> <p>28 ..... מילה ועורלה</p> <p>29 ..... ואין צור כאלקיננו</p> <p> כוכב אחד, שהיה מכה שלוש פעמים בכוכב</p> <p>29 ..... אחר [כוכבא דבטש ג' זמני בכוכבא]</p> <p>30 ..... ויקח אחת מצלעותיו</p> <p>31 ..... גזול אביו ואמו</p> <p>31 ..... שלחני כי עלה השחר</p> <p>33 ..... אל תראוני שאני שחרחרת</p> <p>33 ..... לה' הארץ ומלואה</p> <p>33 ..... יסורים של אהבה</p> <p>34 ..... יש צדיק אובר בצדקו</p> <p>35 ..... ויפת באפיו נשמת חיים</p> <p>36 ..... נגע צרעת</p> <p>36 ..... אכלה ומחתה פיה</p> <p>39 ..... שיש יתרון לחכמה על הסיכלות</p> <p>41 ..... אדם איש</p> <p>43 ..... קדוש טהור</p> <p>47 ..... נגע לבן אדמדם</p> <p>47 ..... והובא אל הכהן</p> <p>48 ..... והייתם קדושים</p> <p>48 ..... נגעי בתים</p> <p>49 ..... בונה ביתו בלא צדק</p> <p>50 ..... וְנִתַּן אֶת הַבַּיִת</p> <p>50 ..... נגע ורוח הטומאה ההפכים זל"ז</p> <p> גוון לבן וגוון אדום</p> <p>51 ..... [גוונא חוורא וגוונא סומקא]</p> <p>52 ..... דרשה צמר ופשתים</p> <p>52 ..... מאמר ב', בונה ביתו בלא צדק</p> <p>53 ..... אמרי נא אחותי את</p>	<p>מצורע</p> <p>3 ..... למען תדעון שדין</p> <p> בשעה שהחשיך הלילה</p> <p>3 ..... [בשעתא דרמש ליליא]</p> <p>4 ..... דינים של נפש וגוף</p> <p> שהוציא לשון הרע</p> <p>4 ..... [מאן דאפיך לישנא בישא]</p> <p>5 ..... שתי צפורים חיות</p> <p>5 ..... ותומכיה מאושר</p> <p> שושבינו של המלך, שושבינה של המטרונית</p> <p>6 ..... [שושבינא דמלכא שובין, שושבינא דמטרוניתא]</p> <p>6 ..... ואשה כי יזוב זוב דמה</p> <p>כי תישא</p> <p>7 ..... ונתנו איש כופר נפשו</p> <p>7 ..... מחצית השקל</p> <p>8 ..... פולחנא דשמשא</p> <p>8 ..... שפת אמת תכון לעד</p> <p>9 ..... הן יבשו ויכלמו כל הנחרים בך</p> <p>10 ..... גלותא אתמשך</p> <p>11 ..... והיה באחרית הימים</p> <p>12 ..... מה לך פה אליהו</p> <p>13 ..... משה אהרן ומרים</p> <p>13 ..... ועתה הניחה לי</p> <p>14 ..... העגל</p> <p>21 ..... עדים מהר חורב</p> <p>אשה כי תזריע</p> <p>23 ..... על משכבי בלילות</p> <p>23 ..... אשת חיל מי ימצא</p> <p>24 ..... אשה מזרעת תחילה יולדת זכר</p> <p>24 ..... מלאה הארץ קנייך</p> <p>25 ..... אך בצלם יתהלך איש</p>
--	---

מצורע

למען תדעון שדון

(ד) בלשון הרע, שאמר הנחש אל האשה, גרם אל האשה ולאדם, שנגזר עליהם מיתה ועל כל העולם. בלשון הרע כתוב, ולשונם חרב חדה. משום זה כתוב, גורו לכם מפני חרב, כלומר מפני לשון הרע. כי חמה, עוונות חרב.

כתוב, חרב לה' מלאה דם. חרב יש להקב"ה, שבו הוא דן את הרשעים. ועוד כתוב, חרבי תאכל בשר. שהיא המלכות מצד הדין שבה. כמ"ש, גורו לכם מפני חרב. כי חמה עוונות חרב, למען תדעון שדון, שפירושו, למען תדעו שכך גדון. וכתוב, שדין. שכל מי שיש לו חרב בלשונו, שמדבר לשון הרע, מוכנה לו החרב המכלה את הכל, שהיא המלכות מבחינת הדין שבה. כמ"ש, זאת תהיה תורת המצורע. המלכות, הנקראת זאת, דנה את המצורע. מחמת שדיבר לשון הרע. כי על עוון לשון הרע באים נגעים.

(א) כמה יש להם לבני אדם לשמור דרכם ולירא מפני הקב"ה, שלא יסורו מדרך הישר, ולא יעברו על דברי תורה, ולא ימישו ממנה. **(ב)** כי כל מי שאינו עוסק בתורה, ואינו משתדל בה, נוזף הוא מהקב"ה, רחוק הוא ממנו, השכינה אינה שורה עליו. ואלו מלאכים השומרים, ההולכים עמו לשמרו, מסתלקים ממנו, ולא עוד אלא שמכריזים לפניו ואומרים, הסתלקו מסביב פלוני, שאינו דואג לכבוד אדונו, אוי לו, שעזבוהו העליונים והתחתונים. אין לו חלק בדרך החיים.

(ג) וכשהוא משתדל בעבודת אדונו, ועוסק בתורה, כמה שומרים מוכנים כנגדו לשמרו, והשכינה שורה עליו, וכולם מכריזים לפניו ואומרים, תנו כבוד לצורת המלך, תנו כבוד לבן מלך, שמור הוא בעולם הזה ובעולם הבא, אשרי חלקו.

בשעה שהחשיך הלילה [בשעתא דדמש ליליא]

שלהבת יוצאת ומכה תחת כנפיו של התרנגול, והוא קורא. והקב"ה נכנס בגן עדן להשתעשע עם הצדיקים. ואז כרוז יוצא וקורא, וכל בני העולם מתעוררים במטתם, אלו שיש בהם התעוררות חיים, עומדים ממטתם לעבודת ריבונם, ועוסקים בתורה ובתשבות של הקב"ה עד שבא הבוקר.

(ח) כשבא הבוקר, כל הצבאות והמחנות של מעלה משבחים להקב"ה. אז כמה שערים נפתחים לכל הצדדים. והשער של אברהם, החסד, נפתח בכנסת ישראל, המלכות, לזמן לכל בני העולם להנות מהחסדים. כמ"ש, ויטע אשל, בבאר שבע. כי המלכות נקראת באר שבע, ואברהם נטע בה אילן החסד.

(ט) ומי שלא יעורר רוחו לעבודת רבונו,

(ה) וכשפורים האחויות בפת, פהם יוקשים בני האדם. בני אדם אינם יודעים, ואינם שומעים, ואינם מסתכלים ברצון אדונם. והכרוז קורא לפניהם בכל יום. ואין מי שיקשיב לו, ואין מי שיעורר רוחו לעבודת אדונו.

(ו) בשעה שהחשיך הלילה והשערים נסתמים, מתעורר הנוקבא של תהום הגדול, וכמה גדודי מזיקים נמצאים בעולם. אז מפיל הקב"ה שינה על כל בני העולם, ומפיל שינה אפילו על כל אלו, שיש בהם התעוררות חיים, והיינו הצדיקים. והרוחות משוטטים בעולם, ומודיעים לבני אדם בחלומם, דברים, מהם שקרים ומהם דברי אמת. ובני אדם נקשרים בשנתם.

(ז) כשהתעורר רוח צפון ונחלק הלילה,

בפה. כהם, יוקשים בני האדם. ומטרם שיוצא האדם מעולם הזה, בכמה דינים נדונים הנפש עם הגוף, מטרם שנפרדו זה מן זה. ואין מי שישגיח על זה.

באיזה פנים יקום לפני המלך, כשיעוררו עליו בדין, ויתפשו אותו בשלשלת, דהיינו שיאסרו אותו להביאו לדין, ולא תימצא לו זכות להנצל? אז כתוב, וכצפורים, האחוזות

דינים של נפש וגוף

עונשה, והגיע הזמן שתטהר, אז היא עולה מגיהנם, והיא מתלבנת מחטאיה כברול המתלבן באש, ומלאכים עולים עמה, עד שנכנסת לגן עדן התחתון, ומתרחצת שם במים, ומתרחצת בבשמים אשר שם. כמ"ש, מקושרת מור ולבונה. ועומדת שם עד הזמן, שנגזר עליה להתרחק ממקום שיושבים שם הצדיקים בג"ע העליון.

יב) וכשהגיע הזמן שתעלה לג"ע העליון, אז עולה עמה, מדרגה אחר מדרגה, עד שמתקרבת כקרוב על המזבח, שעולה למ"ן להמלכות, הנקראת מזבח. כמ"ש, זאת תהיה תורת המצורע ביום טוהרתו, והובא אל הכהן. כהן העליון למעלה, מלאך מיכאל. זו היא נפש שלא נטמאה כל כך בעולם הזה, זו יש לה תקנה. ואם לא, הרי זה מעוות לא יוכל לתקון.

י) כשמגיעה השעה שתהיה נפרדת הנפש מן הגוף, אין הנפש יוצאת מן הגוף, עד שתתגלה עליו השכינה, והנפש מתוך שמחה וחביבות השכינה, יוצאת כנגדה מן הגוף. אם צדיק הוא, הוא נקשר בה ומתדבק בה. ואם לא, השכינה הולכת ממנו, והנפש נשארת, והולכת ומתאבלת על פרידת הגוף. משל: החתול שאינו נפרד מן האש, חדר הסכין, וילך אחריו, כי ידמה לו שאתה הולך לחתוך בשר, וכך יפרד מן האש. אף כאן, כשהנפש אינה רוצה לצאת מן הגוף, נראית לה השכינה, והיא יוצאת כנגדה, ונפרדת מן הגוף.

יא) אח"כ נדונו שניהם ע"י המלאך דומה. הגוף נדון בקבר עד שחזור לעפר, והנפש נדונית באש הגיהנם בכמה דינים, עד הזמן שנגזר עליה לקבל עונש. אחר שקיבלה

שהוציא לשון הרע [מאן דאפיך לישנא בישא]

וראוי להיסגר, משום שאותו דיבור רע עולה ומעורר עליו את רוח הטומאה, והוא נטמא. הבא להיטמא, מטמאים אותו, בדבר שלמטה נתעורר דבר אחר.

טו) איכה היתה לזונה, קריה נאמנה. איך מי שהיתה נאמנה לבעלה, חזרה ונעשית זונה? מלאתי משפט. משפט, הקב"ה. צדק, כנסת ישראל, המלכות. ומשום שהס"א נתעורר בחטאם של ישראל, נסתלק הקב"ה, שנקרא משפט, מהמלכות, שנקראת צדק, ושורה בה רוח של מרצחים. כמ"ש, ועתה מרצחים. ומה ירושלים עיר הקודש, כך שאר בני אדם על אחת כמה וכמה. כמ"ש, זאת תהיה תורת המצורע.

יג) וזרח השמש, ובא השמש. שבשעה שנמצאת הנשמה עם האדם בעולם הזה, אז, וזרח השמש. ובא השמש, הוא בזמן שאדם יוצא מעולם הזה. ואם נמצא בתשובה, אז, אל מקומו שואף זורח הוא, שם. אם צדיק הוא, ובא השמש וטהר. בעת שבא השמש ונפטר מן העולם, הוא טהור, ואחר יאכל מן הקדשים.

יד) כל עוונות העולם, הקב"ה מכפר ע"י תשובה, חוץ מלשון הרע, שהוציא שם רע על חבריו. והעמידוהו, כמ"ש, זאת תהיה תורת המצורע, היינו זאת היא תורתו של מוציא שם רע, כי מצורע אותיות מוציא רע. כל מי שמוציא שם רע, נטמאים כל אבריו,

הרע, אין תפילתו נכנסת לפני הקב"ה, כי מתעורר עליו רוח הטומאה. כיון שחזר בתשובה וקבל עליו תשובה, כתוב, ביום טהרתו. והובא אל הכהן.

טז זאת, שהיא המלכות, תהיה ודאי כנגדו, להפרע ממנו, מאותו מוציא שם רע, כי מצורע, הוא אותיות מוציא רע. ביום טהרתו. והובא אל הכהן. שמי שיש בו לשון

שתי צפורים חיות

אלא, חיות ממש. כמ"ש, וארא, החיות. שהם כנגד המקום, שיונקים משם נביאים הנאמנים, נצח והוד, שנקראים

חיות תחתונים. עץ ארז, ת"ת. וְשָׁנִי תולעת, צד האדום דגבורה, שבשכינה, שנשתתפה עמו בתחילה. אוזב, זו ו' קטנה, יסוד, שמניק את כנסת ישראל, השכינה. ומשום זה, עץ ארז אוזב, שהם ת"ת ויסוד, הולכים יחד, שנחשבים כאחד. וע"כ ו' ו' נמצאים כאחד בשם הויה, כי ו' במבטא היא ו"ו, אחת עליונה, ת"ת, ואחת קטנה, יסוד. ו' עליונה, ו' תחתונה. וכולם הקב"ה, שהוא ת"ת ויסוד, והשכינה, חוזרים לשרות עליו כבתחילה, משום שנטהר. וכנגד אלו שחוזרים אליו, שהם ת"ת, ויסוד והשכינה, הם למטה עץ, ארז, אוזב וְשָׁנִי תולעת, הנמצאים בטהרה הזו, שתלויים מאלו ספירות העליונות.

יז עץ ארז, ת"ת, שכתוב, מן הארז אשר בלבנון, כי עץ ארז, ת"ת, אין נטיעותיו משתרשות אלא בלבנון, בינה.

יח ולקח למיטהר שתי צפורים חיות, טהורות. ועץ ארז, וְשָׁנִי תולעת ואוזב. אדם, העוסק בעבודת רבונו, ועוסק בתורה, הקב"ה שורה עליו, והשכינה מתחברת עמו. כיון שהאדם בא להיטמא, השכינה מסלקת ממנו, הקב"ה מתרחק ממנו, וכל צד הקדושה של רבונו מתרחקים ממנו, ורוח הטומאה שורה עליו וכל צד הטומאה. בא להיטהר, עוזרים אותו. ואחר שנטהר וחזר בתשובה, חוזר אליו מה שנסתלק ממנו, הקב"ה ושכינתו, ושורים עליו.

יט כתוב, ולקח למיטהר שתי צפורים חיות, טהורות. כיון שכבר אמר, שתי צפורים, איני יודע שהן חיות? ולמה כתוב, חיות?

ותומכיה מאושר

שהם הנביאים, רגלין התומכים את הת"ת, שהיא התורה, כמו רגליים לגוף. וע"כ התומכים בתורה, זוכים לבנים נביאים. מאושר, תקרא מראשו, שנצח והוד תומכים בתורה, ז"א, מראשו עד סופו, כמו רגליים התומכים הגוף מראש עד סוף. מראשו, ראש הכל, חכמה, ראש לכל הגוף, ת"ת, והגוף מתפשט עד סיום ששת הקצוות הג"ת נה"י. ותומכיה, שוקיו עמודי שש, נצח והוד, כי אלו המטילים מלאי לכיסם של תלמידי חכמים, הם תומכים בתורה מראש עד סיום הגוף, יסוד, וכל האמונה, המלכות, תלויה בגוף, בתורה. ונתמך, וזוכה לבנים, שיהיו ראויים להיות נביאים נאמנים.

כ עץ חיים היא למחזיקים בה, ותומכיה מאושר. עץ חיים, זו היא התורה, אילן עליון גדול וחזק. נקראת תורה, משום שהיא מורה ומגלה מה שהיה סתום ולא נודע. היא נקראת חיים, משום שכל חיים העליונים נכללים בה, וממנה יוצאים. למחזיקים בה, לאלו שהם אחוזים בה, שמי שאחוז בתורה אחוז בכל, אחוז למעלה ולמטה. ותומכיה מאושר. אלו המטילים מלאי, שנותנים כסף לסחורה, לכיסם של תלמידי חכמים, שיסחרו עם הכסף, ויהיו שותפים בריוות.

כא ותומכיה. שזוכים, שיצאו מהם בנים, הראויים להיות נביאים נאמנים. כי תורה רומזת לת"ת, גוף דו"א. ונצח והוד,

שׁוֹשְׁבֵינֵנוּ שֶׁל הַמֶּלֶךְ, שׁוֹשְׁבֵינָהּ שֶׁל הַמַּטְרוֹנִית

[שׁוֹשְׁבֵינָא דְמַלְכָא שׁוֹבִין, שׁוֹשְׁבֵינָא דְמַטְרוֹנִיתָא]

דהיינו, שׁוֹשְׁבֵינֵי הַחֲתָן שׁוֹשְׁבֵינֵי הַכֹּלָה. **כד** משה היה שׁוֹשְׁבֵין אֶל הַמֶּלֶךְ. ומשום זה נזדמן אֶל הַמַּלְכוּת כְּמוֹ אֹרַח. כְּמ"ש, וַיִּקְרָא. עִם אֶלְפֵי קַטְנָה. ואח"כ, וַיִּדְבֵר ה' אֵלָיו. אַהֲרֹן הוּא שׁוֹשְׁבֵין שֶׁל הַמַּטְרוֹנִית, לְהַמְלָכוֹת, וְכֹל דְּבָרָיו הֵיוּ, לְרִצּוֹת אֶת הַמֶּלֶךְ עַל הַמַּלְכָה, וַיִּתְרַצֶּה הַמֶּלֶךְ עִימָהּ. וְע"כ בְּשִׁבִיל שֶׁאַהֲרֹן הוּא שׁוֹשְׁבֵינָהּ שֶׁל הַמַּלְכָה, שֶׁם דִּירְתָהּ עִמָּהּ, לְתַקֵּן הַבַּיִת וּלְהַשְׁגִּיחַ תָּמִיד בְּדַבְרֵי הַבַּיִת. וְע"כ נִתְתַקֵּן כְּעֵין שֶׁל מַעְלָה, כְּמוֹ חֶסֶד דְּז"א, וְנִקְרָא כֵּהֵן גְּדוֹל. שֶׁחֶסֶד הוּא כֵּהֵן, כְּדִי לְתַקֵּן הַמַּלְכוּת, שֶׁנִּקְרָאת מַלְכֵי צְדָקָה.

כה ומשום זה, כֹּל מִה שֶׁהִיא צְרִיךְ מִבַּיִת הַמֶּלֶךְ, לְקַח, וְאֵין מִי שֶׁיַּעֲכֹב בִּידוֹ. וְע"כ הוּא עוֹמֵד לְטַהֵר כֹּל אֱלוֹ הַנְּכַנְסִים לְבַיִת הַמַּלְכָה, כְּדִי שֶׁלֹּא יִמְצָא טְמֵא בְּאֵלוֹ בְּנֵי הַהֵיכָל. ומשום זה כְּתוּב, וְלִקַּח לְמַטְהַר שְׁתֵּי צְפוּרִים.

וְאִשָּׁה כִּי יִזּוֹב זֹבַב דְּמָה

לא, הוּא מְכַלָּה אוֹתָם מֵעוֹלָם הַבָּא, וְאֵין לָהֶם חֵלֶק בּוֹ, וְיִכְלוּ מְכַל. אִם בָּאִים לְטַהֵר, עוֹזְרִים אוֹתָם. וְהַקְּב"ה מְטַהֵר אוֹתָם וּמְקַרְבֵם אֵלָיו, וְקוֹרָא עֲלֵיהֶם שְׁלוֹם. כְּמ"ש, שְׁלוֹם שְׁלוֹם לְרַחֵק וּלְקָרוֹב.

כז וְאִשָּׁה כִּי יִזּוֹב זֹבַב דְּמָה. יוֹם בָּא, לָהּ. וְחוֹלֵק שְׁלֵלָךְ, בְּקִרְבְּךָ. יוֹם יְבוֹא, יוֹם שֶׁכָּבַר בָּא, מֵטְרָם שֶׁנִּבְרָא הָעוֹלָם, דְּהֵיִינוּ הַמַּלְכוּת, שֶׁמִּמֶּנָּה כֹּל הַדֵּינִים. יוֹם שְׁבוּ יַיְעֲשֶׂה דִין לְרַשְׁעִים. יוֹם שְׁבוּ הַקְּב"ה יִהְיֶה נִפְרָע מֵאוֹתָם שֶׁהִצִּירוּ לְיִשְׂרָאֵל. יוֹם הַזֶּה בָּא וְעוֹמֵד לְפָנֵי הַקְּב"ה, וְנוֹשֶׂה מִמֶּנּוּ לַעֲשׂוֹת דִּין וּלְכַלּוֹת הַעֲכוּ"ם, וְנִיטְנָה לּוֹ רְשׁוּת, כְּמ"ש, וְאִסְפַּתִּי אֶת כָּל הַגּוֹיִם אֶל יְרוּשָׁלַיִם, לְמַלְחָמָה.

כח וַיִּקְרָא, אֶל מֹשֶׁה. וַיִּדְבֵר ה' אֵלָיו, מֵאוּהַל מוֹעֵד לְאָמַר. כְּתוּב, וַיִּקְרָא, עִם אֶלְפֵי קַטְנָה, כְּדִי לְהַרְאוֹת שֶׁקָּרָא אֶל מֹשֶׁה, אוֹתוֹ הַשׁוֹרֵה בְּמִקְדָּשׁ, שֶׁהִיא הַמַּלְכוּת. וְאוֹ הַזְּמוּיָה אֶת מֹשֶׁה אֵלֶיהָ, כְּמִי שֶׁמְזַמֵּין אֵלָיו אֹרַח. כְּתוּב כֹּאֵן א' קַטְנָה. אָדָם שֶׁת, אָנוּשׁ, כְּתוּב א' גְּדוּלָה, כִּי א' גְּדוּלָה בֵּינָהּ, שְׁלָמוֹת הַכֹּל. אוֹתִיוֹת קַטְנוֹת הֵן בְּמַלְכוּת, אוֹתִיוֹת גְּדוּלוֹת הֵן בְּבִינָהּ.

כט מִה בֵּין מֹשֶׁה לְאַהֲרֹן, אִיזָה מִהֶם הוּא עֲלִיוֹן? מֹשֶׁה עֲלִיוֹן, כִּי מֹשֶׁה שׁוֹשְׁבֵינֵנוּ שֶׁל הַמֶּלֶךְ, וְאַהֲרֹן שׁוֹשְׁבֵינָהּ שֶׁל הַמַּלְכָה. מִשֶׁל לְמֶלֶךְ, שֶׁהִיָּתָה לוֹ מַטְרוֹנִית עֲלִיוֹנָה. נִתֵּן לָהּ שׁוֹשְׁבֵין, שֶׁיִּתְקַן אוֹתָהּ וַיִּשְׁגִּיחַ בְּדַבְרֵי הַבַּיִת. וְע"כ, כְּשֶׁנִּכְנַס הַשׁוֹשְׁבֵין אֶל הַמֶּלֶךְ, לֹא נִכְנַס אֲלֵא עִם הַמַּטְרוֹנִית. כְּמ"ש, בּוֹאֵת יְבוֹא אַהֲרֹן. עִם הַמַּלְכוּת, הַנִּקְרָאת זֹאת, לְהִיּוֹתוֹ שׁוֹשְׁבֵין שְׁלֵהּ. שׁוֹשְׁבֵין פִּירוּשׁוֹ רַע, כִּי וְלֹאֲמַנּוֹן רַע. מֵתְרַגֵּם שׁוֹשְׁבֵין. וְעַל פִּי רַב מִשְׁתַּמְשִׁים בְּתוֹרָא זֶה אֲצֵל חֲתָן וְכֹלָהּ.

כו יוֹשֵׁב בְּשָׁמַיִם יִשְׁחַק. ה' יִלְעַג לְמוֹ. יוֹשֵׁב בְּשָׁמַיִם יִשְׁחַק, זֶה יִצְחָק, הַבָּא מִצַּד יֵינָן, הַמְּאִיר וְצוֹחֵק תַּחֲלִילָה, וְאַח"כּ זוֹעֵם וּמְבַלְבֵל. כְּמ"ש, יוֹשֵׁב בְּשָׁמַיִם יִשְׁחַק, וְלֹא כְּתוּב, יוֹשֵׁב שָׁמַיִם. כִּי שָׁמַיִם הוּא ז"א, הַכּוֹלֵל חַגְ"ת נְה"י. וְאֵלוֹ הֵיָה כְּתוּב, יוֹשֵׁב שָׁמַיִם, הֵיָתִי אוֹמֵר שׁוֹה ז"א. אֲבָל כְּתוּב, יוֹשֵׁב בְּשָׁמַיִם. אַחַד מִן הַשָּׁמַיִם, שֶׁהוּא גְּבוּרָה, וּמִדַּת יִצְחָק. יִשְׁחַק. שֶׁמְאִיר וְצוֹחֵק. וְע"כ הַדִּין מְאִיר וְצוֹחֵק לְרַשְׁעִים.

כז כִּךְ דְּרַכְיֵהֶם שֶׁל הַרְשָׁעִים, שֶׁהַקְּב"ה מְאִיר לָהֶם בְּעוֹלָם הַזֶּה, וּמְאִיר לָהֶם פְּנִים כְּמוֹ הַיָּיִן, שֶׁמְאִיר בְּתַחֲלִילָה, וְאַח"כּ זוֹעֵם וְהוֹרֵג. וְהַקְּב"ה מוֹשֵׁךְ אֵלָיו אֶת הַרְשָׁעִים, שֶׁיִּחְזְרוּ בְּתוֹבָה. אִם חוֹזְרִים אֵלָיו, טוֹב. וְאִם

כי תישא

ונתנו איש כופר נפשו

(א) כתוב, עיני ה' אל צדיקים ואזניו אל שוועתם.

(ב) אין ברכה עליונה שורה על דבר שנמנה. וישאל איך נמנו? לקח מהם כופר נפשם, שלא עשו חשבון עד שנתקבץ כל הכופר והוא עלה לחשבון. שמתחילה מברכים את ישראל בעת קבלת הכופר, ואח"כ מנו את הכופר, ואח"כ חוזרים ומברכים את

מחצית השקל

של אור נקבה בלבד, שהוא ממטה למעלה. מחצית השקל, חצי ההין, דהיינו חצי מדה, ו' ממוצע בין שני ההיין, כי הו' הוא קו האמצעי, שנקרא מתקלא, מאזניים, השוקלים ב' האורות ימין ושמאל, ב' ההיין, שלא יהיה השמאל גדול מימין. ועל כן ממעט השמאל, שלא יאיר ממעלה למטה, אלא ממטה למעלה בלבד. ואז הוא שווה עם הימין, המאיר ממעלה למטה. הרי שהו' מחלק ועושה מחצית השקל תרומה לה', שהוא המחצית שממעלה למטה דשמאל.

אבן למשקל בה זה י', עשרים גרה השקל זה יו"ד. כי יוד במילואה יורה על מדרגה שלמה, שאור זכר, י', ואור נקבה, ו"ד, שהן בגימטריה י', שביחד הם עשרים, עשרים גרה השקל. ואומר, שאבן ששוקלים בה התרומה לה', היא י', אור הזכר שממעלה למטה. ומקבלים לעצמם רק הי' של אור הנקבה, המאיר ממטה למעלה. העשיר לא ירבה, זהו עמוד האמצעי, שמעצמותו נוטה לימין לחסדים, ואינו צריך לחכמה, ע"כ נקרא עשיר.

שלא ירבה על י', שלא יעלה משהו מאור הנקבה להיות תרומה לה', שיעלה רק הי' של אור הזכר ולא כלום מאור הנקבה. ובספר

(ד) ליתן מחצית השקל בשקל הקדש. מחצית השקל כמו חצי ההין, וזהו ו', ממוצע בין ב' ההיין. אבן לשקול בה הוא י', עשרים גרה השקל הוא יו"ד. העשיר לא ירבה, עמוד האמצעי, ז"א, שלא ירבה על י'. וכך למדנו בספר יצירה, עשר ספירות בלימה, עשר ולא אחד עשר. והדל לא ימעיט, הדל, זהו צדיק, יסוד. לא ימעיט, מעשר, כמ"ש בספר יצירה, עשר ולא תשע. ממחצית השקל, שהוא י'.

כי תישא את ראש, כשתמשיך ג"ר לבני ישראל. לפקודיהם, בג' נקודות חולם, שורוק, חיריק. ונתנו איש כופר נפשו לה', שינזר מלהמשיך הג"ר דחכמה שבשמאל, אלא יעלה אותם לה'. ולא יהיה בהם נגף, אבל אם ימשיך ג"ר דחכמה, יהיה בהם נגף, מכה הדינים דשמאל. בשקל הקדש, המשכת החכמה, אשר מדרגה שלמה היא. עשרים גרה השקל, כי במדרגה השלמה ע"ס דאור זכר המושפע ממעלה למטה, וע"ס דאור נקבה המושפע ממטה למעלה. והם עשרים ספירות, ולהיותם מבחינת השמאל הם מכונים עשרים גרה, מלשון, גר הייתי בארץ נכריה. מחצית השקל, עשר ספירות דאור זכר. תרומה לה', צריך להרים אותו לה', ולא להמשיכו, אלא להמשיך המחצית

יצירה, עשר ספירות בלימה, עשר ולא אחד עשר. ואם ז"א ירבה על מחצית השקל, שיעלה גם מדת מה מאור הנקבה, נמצא שהעלה אחד עשר ספירות, דהיינו יותר מעשר. והדל לא ימעט, זה צדיק, כי יסוד נוטה לחכמה וצריך לה. וע"כ נקרא בערכה דל. לא ימעט מעשר, שלא ישאיר מע"ס דאור הזכר, שלא יעלה לה, מחמת חשקו בחכמה במדה מרובה. כמ"ש, עשר ולא תשע. כי אם יפחית מדה מעשר ספירות דאור זכר שלא יעלה אותה, נמצא שלא העלה עשר בשלמות, אלא תשע. וצריך להיות עשר ולא תשע.

ו) המצוה שלאחר זו היא לקדש את החדש. כי הלבנה הקדושה, המלכות, כלה, שמתקדשת ע"פ בית דין, גבורה דו"א. כי המלכות נבנית מצד שמאל, גבורה, כי בגבורה דו"א הם הלויים, שנאמר בהם, וקדשתם את הלויים. כן המלכות, שהיא מגבורה דו"א, צריכה ג"כ קדושה. ואחר שהלבנה נראית ויהנו מאורה, שקבלה מוחין, מברך עליה, ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם, אשר במאמרו ברא שחקים וברוח פיו כל צבאם. והיא מתקדשת ומתברכת בתפארת, משום שהיא תפארת לעמוסין בטן.

פולחנא דשמשא

ז) כשהאיר פני המזרחה, כל אלו בני המזרחה, של הרי האור, משתחיים לאור שמאיר במקום השמש, מטרם שיצא על פני הארץ, ועובדים אליו. כי אחר שיוצא השמש, כמה הם שעובדים לשמש? ואלו הם העובדים לאור זה של הארת השחר, וקוראים לאור הזה, אלהים של המרגליות המאירה. והשבעה שלהם היא באלהים של מרגליות המאירה.

ח) וממונה הוא פקיד על זה ועל מרגליות אדומות. והם עובדים לאותה הצורה, אשר בתוך אור השמש, שהוא הממונה, ובנקודות ובסמנים, שירשו מראשונים מימים קדמונים, הולכים ויודעים נקודות השמש, למצוא מקומות הזהב והמרגליות. עד מתי יהיו עבודות מרובות אלו בעולם. הרי שקר אין לו עמודים לסמוך עליהם להתקיים.

ט) וממונה הוא פקיד על זה ועל מרגליות אדומות. והם עובדים לאותה הצורה, אשר בתוך אור השמש, שהוא הממונה, ובנקודות ובסמנים, שירשו מראשונים מימים קדמונים, הולכים ויודעים נקודות השמש, למצוא מקומות הזהב והמרגליות. עד מתי יהיו עבודות מרובות אלו בעולם. הרי שקר אין לו עמודים לסמוך עליהם להתקיים.

י) וממונה הוא פקיד על זה ועל מרגליות אדומות. והם עובדים לאותה הצורה, אשר בתוך אור השמש, שהוא הממונה, ובנקודות ובסמנים, שירשו מראשונים מימים קדמונים, הולכים ויודעים נקודות השמש, למצוא מקומות הזהב והמרגליות. עד מתי יהיו עבודות מרובות אלו בעולם. הרי שקר אין לו עמודים לסמוך עליהם להתקיים.

שפת אמת תכון לעד

י) שפת אמת תכון לעד ועד ארגיעה לשון שקר. אם כל בני העולם היו עובדים לשקר, שהיו מתבטלים. אבל אור וזהר הזה המאיר מן השמש, ודאי אמת הוא. וכן הככבים שברום הרקיע, אמת הם. ואם בכסילות ובחסרון דעתם, הם אומרים וקוראים אותם אלהים, אין הקב"ה צריך משום זה לכלות מעשיו מן העולם. אבל גם

יא) שפת אמת תכון לעד. אלו שיעובדים להם, הם יכלו הככבים והאורות מן העולם. אלא אלו שעובדים להם, הם יכלו. יא) שפת אמת תכון לעד. אלו הם ישראל, שהם שפת אמת, שאומרים, ה' אלקינו ה' אחד. והכל הוא אמת ומסיימים קריאת שמע, ה' אלקיכם אמת. וזה הוא, שפת אמת תכון לעד.

יב) עד כמה יהיה להם קיום בעולם, עד

בתורה, תפח רוחו של איש ההוא, אלו אמר הכתוב, שפת אמת כוננת לעד, היה כמו שאמרת, אבל לא כתוב, אלא תכון לעד, שפירושו, עתידה שפת אמת שתכון. מה שאין כן עתה, שעתה שפת שקר עומדת, ושפת אמת שוכבת עפר. ובזמן שהאמת יקום על עמדתו ותצמח מן הארץ, אז, שפת אמת תכון לעד.

טו אמר לו הגמון ההוא, אתה צודק. ואשרי עם התורה, שירשו האמת. לאחר ימים, שמענו שנתגייר. הלכו, הגיעו לשדה אחד, והתפללו תפלתם. אחר שהתפללו תפלתם, אמרו מאן ולהלאה נתחבר עם השכינה ונלך ונעסוק בתורה.

לעתיד לבא, ואז יהיה לי מנוחה מעבודה קשה שלהם. ישראל שהם שפת אמת, כתוב בהם, עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו.

יג פעם הגמון פגע ברבי אלעזר. אמר לו, יודע אתה מתורת היהודים? אמר לו אני יודע. אמר לו, אין אתם אומרים שהאמונה שלכם אמת ותורתכם אמת. ואנו אמונתנו שקר ותורתנו שקר? והרי כתוב, שפת אמת תכון לעד ועד ארגיעה לשון שקר. אנו מימי עולם עומדים במלכות ולא סרה ממנו לעולם, דור אחר דור, הרי, תכון לעד ודאי. ואתם, זמן מועט היה לכם מלכות ומיד סרה מכם. והמקרא נתקיים בכם, שכתוב, ועד ארגיעה לשון שקר.

יד אמר לו, ראיתי בך שאתה חכם

הן יבשו ויכלמו כל הנחרים בך

ישראל וירקקו בפניהם, כבני אדום. ואומרים על ישראל, שכולם טמאים כנדה, וזהו מַנְדִּיקָם. למען שמי יכבד ה', שאומרים, אנו בני אל חי, ובנו יתכבד שמו, אנו שולטים על העולם, משום אותו, הנקרא גדול, שכתוב, עשו בנו הגדול. ובשם זה גדול נקרא הקב"ה, שכתוב, גדול ה' ומהולל מאד. אנו בנו הגדול, והוא גדול, ודאי עלינו נאמר, למען שמי יכבד ה'.

כ ואומרים לישראל, אבל אתם קטנים מכל, שכתוב, יעקב בנה הקטן. איה הוא אלקיכם, איה הוא הטוב, שכל העמים יבושו משמחה שלכם? מי יתן ונראה בשמחתכם, כמו שאתם אומרים. והם יבושו. היו צריכים לומר, ואתם תבושו. אלא כמי שתולה קללתו באחרים, כי הם אמרו, שאז יבושו ויכלמו ישראל. אלא שאמרו, והם יבושו, כמי שתולה קללתו באחרים. ומשום זה רוח הקדש היה אומר מלה זו כך, אשר באמת הם יבושו. ועל זה, נאמר, הן יבושו ויכלמו כל הנחרים בך. כל הנחרים בך, שהתקיפו נחירי אפם בכעס עליך, בגלות הזה. כי לעתיד יבושו ויכלמו מכל הטוב שיראו בישראל.

טז הן יבושו ויכלמו כל הנחרים בך. עתיד הקב"ה לעשות לישראל כל הטוב הזה, שאמר ע"י נביאי האמת, וישראל סבלו עליהם הרבה רע בגלות. ולולא כל הטוב הזה שמחכים ורואים, כתוב בתורה, לא היו יכולים לעמוד ולסבול הגלות.

יז אבל הולכים לבתי מדרשות פותחים ספרים ורואים כל הטוב הזה המקווה. ורואים, כתוב בתורה, שהקב"ה הבטיח להם, והם מתנחמים בגלות. ושאר העמים מזרפים ומגדפים אותם. ואמרו, איה הוא אלקיכם, איה הוא הטוב, שאתם אומרים, שעתיד להיות לכם? וכי כל עמי העולם יבושו מכם?

יח ז"ש שמעו דבר ה', החרדים אל דברו, אמרו אַחֲיֵיכֶם שְׁנֵאִיכֶם. החרדים אל דברו, אלו שסבלו הרבה רעות, כמה שמועות רעות, שמעו וחרדו עליהם. כמ"ש, כי קול חרדה שמענו פחד ואין שלום. אלו חרדים תמיד על דברו כשיש דין.

יט אמרו אחיכם שונאיכם. אלו הם אחיכם בני עשו. מַנְדִּיקָם, כמ"ש, סורו טָמֵא קָרְאוּ לְמוֹ. שאין עם שיבוז בפניהם של

גלותא אתמשך

שתגדל אותו ותלמד אותו דרכים ישרים. פעם אחת חטא הבן לאביו, בא אביו והכה אותו, ואח"כ מחל לו על חטאו. חזר וחטא כבתחילה לאביו. הוציאו אביו מביתו וכעס עליו, יצא בן מביתו.

כו ובמקום שילך בדרך הישר, ויהיה זכאי כראוי, כדי שישמע המלך אביו וישתוקק אליו, מה עשה? אמר, אחר שיצאתי מהיכל אבי, אעשה מכאן והלאה, כל מה שאני חפץ. מה עשה? הלך נתחבר בזונות, ונתלכלך בכללך של טנוף עמהן, ולא היה נמצא אלא עמהן, בהתחברותן. אמו המלכה פקדה בכל יום את בן ההוא, וידעה שבנה נתחבר עם זונות, וכל התחברותו הוא עמהן, התחילה לבכות ולהתמרמר על בנה. **כז** יום אחד בא המלך אצלה, ראה אותה בוכה. אמרה, לא אבכה? הרי בננו מחוץ להיכל המלך, ולא די שאינו יושב בהיכל המלך, אלא שיושב בבית הזונות. מה יאמרו כל בני העולם, בן המלך יושב בבית הזונות. התחילה לבכות ולהתחנן אל המלך. אמר המלך, בשבילך אחזיר אותו, ואת תהיי הערב שלא יחטא. אמרה, הרי ודאי אהיה הערב שלו.

כח אמר המלך, כיון שכך הוא, לא צריכים להחזירו ביום בגלוי, שבושה לנו ללכת אחריו לבית הזונות. ואם לא היה כך, שטנף עצמו כך וחלל כבודי, הייתי אני וכל צבאותי הולכים אחריו בכמה יקר, בכמה תוקעי חצוצרות לפניו, בכמה כלי מלחמה מימינו ומשמאלו, עד שכל בני העולם יודעו, וידעו הכל, שבן מלך הוא. עתה, כיון שהוא טנף עצמו, וחלל כבודי, הוא יחזור בסתר, שלא יכירו בו. חזר הבן אל המלך, ונתן אותו אל אמו.

כט לימים חטא כמקודם. המלך הוציא אותו ואת אמו אתו מן היכלו. אמר, שניכם תלכו, ושניכם תסבלו גלות ומכות. כיון ששניכם תסבלו יחד, אז אני יודע, שבני ישוב בתשובה כראוי.

כא אנו רואים וכן רואים גבורי העולם, דהיינו האומות, שהגלות נמשך ועוד בן דוד לא בא. כך הוא, אבל מה עושה שישראל יסבלו גלות הזה, הוא כל אלו הבטחות שהבטיח אותם הקב"ה. שנכנסים לבתי (כנסיות) ובתי מדרשות ורואים כל אלו הנחמות שבספרים הקדושים, ושמהים בלבם לסבול כל מה שבא עליהם. ולולא זה לא היו יכולים לסבול.

כב הכל תלוי בתשובה. ואינם שיכולים עתה להתעורר בתשובה כולם יחד, משום שכתוב, והיה כי יבואו עליך כל הדברים האלה. וכתוב, והשיבות אל לבבך בכל הגוים אשר הידיחך. וכתוב, ושבת עד ה' אלקיך. ואז, אם יהיה נידחך בקצה השמים משם יקבצך. וטרם שכל אלו הדברים מתקיימים, אינם יכולים להתעורר מהם בתשובה.

כג כמה סתמת כל דרכים ושבילים מכל בני הגלות, ולא הנחת להם פתחון פה. כי לא יתאמצו בתשובה בכל דור ודור, ולא יסבלו הגלות, ולא יבקשו שחר, ויצאו מדיני התורה, ויתערבו בשאר העמים.

כד כמו הרה תקריב ללדת תחיל תזעק בחבליה. כמו הרה, כי דרכה של מעוברת, שיעברו עליה תשעה חדשים שלמים. ויש בעולם כמה וכמה, שלא עבר עליה, אלאיום אחד או שנים מחדש התשיעי. וכל הצירים וחבלים של המעוברת הם בתשיעי. ועכ"ז, אע"פ שלא עבר עליה אלא יום אחד מחדש התשיעי, נחשב לה כאלו עבר כל חדש התשיעי בשלמות. אף כך ישראל, כיון שטעמו טעם גלות, אם יחזרו בתשובה, נחשב להם כאלו עבר עליהם כל הצרות הכתובים בתורה. כל שכן, שכמה יסורים עברו עליהם מזמן שהתחיל הגלות.

כה אבל כתוב, בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים. כמה רחמים ריחם הקב"ה על ישראל בדבר זה. בדומה, למלך שהיה לו בן יחיד, ואהב אותו אהבת נפש. ומתוך אהבתו, נתן אותו לאמו המלכה,

הוציאו מביתו. מה עשו ישראל? ראו כי נתפזרו לבבל, נתערבו בעמים, לקחו נשים נכריות והולידו בנים מהם. עכ"ז, אמא הקדושה, המלכות, היתה אפטרופוסא עליהם, שבקשה בעדם אל המלך, ז"א.

לד ועל שעשו כך, אמר הקב"ה, כיון שבושה הוא לי, יבא בני מעצמו, כיון שחילל כבודי, אינו ראוי שאני אלך שמה, להוציאו ולעשות לו נסים וגבורות כמקודם במצרים. הם חזרו בלא עזרה הראויה להם, בלא פליאות ונסים, אלא כולם היו נדחים, כולם עיפים בעניות, וחזרו להיכל המלך בבושה. ואמא הקדושה, המלכות, ערבה להם.

לה חטאו כמקודם. הקב"ה הוציא את הבן מהיכלו כבתחילה, ואמו אתו. אמר, מכאן ולהלאה האם ובנה יחד יסבלו כמה רעות. כמ"ש, ובפשעכם שלחה אמכם. וכתוב, בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים. באחרית הימים, זו היא אמא הקדושה, המלכות, שהיא אחרית העשר ספירות, שעמה יחד סבלו כל מה שסבלו בגלות.

לו ואלו יחזרו בתשובה, אפילו רעה אחת או צער אחד שעבר עליהם, היה נחשב להם, כאלו סבלו כל צרות הגלות. ואם לא, שאינם חוזרים בתשובה, צריכים להמתין, עד שיסתיים הקץ, וכל הדורות שלו. כמ"ש, לצמיתות לקונה אותו לדורותיו. עד שיצאו כל הדורות המוקדמים לקץ. ועם כל זה, הדבר תלוי בתשובה. וע"כ נמשך הגלות.

לז כך ישראל, הם בניו של המלך הקדוש. הורידם למצרים. ואם תאמר, הרי באותו זמן לא חטאו ולא הורידם משום חטא, אלא גזירה שגזר בין הבתרים, שהיה ראוי להתקיים. והקב"ה הסתכל לב' דברים: - שאמר אברהם, במה אדע כי אִיךָ שָׁנָה? שזה היתה סבה ועילה לגלות מצרים,

- מטרם שיצאו ממצרים לא היו גוי, ולא היו ראויים להיות גוי כראוי.

לא כשושנה בין החוחים כן רעיתי בין הבנות. רצה הקב"ה לעשות את ישראל כעין של מעלה, ושיהיו שושנה אחת בארץ כעין שושנה העליונה, המלכות. ושושנה המעלית ריח, ומובחרת מכל שאר שושנים שבעולם, אינה, אלא אותה שגדלה בין החוחים, וזו מריחה כראוי. וע"כ זרע שבעים זוגות, שהם ע' נפש, והביאם בין החוחים, המצרים. ואלו החוחים מיד שבאו, אלו הזוגות שם, העלו ענפים ועלים, ושלטו על העולם. ואז פרחו השושנה ביניהם.

לב כיון שרצה הקב"ה, להוציא השושנה וללקוט אותה מביניהם, או יבשו החוחים, ונזרקו, ונשחתו, ולא נחשבו כלום. בשעה שהלך ללקוט שושנה, להוציא בנו בכורו, הלך המלך תוך כמה צבאות, שרים ושליטים, עם דגלים פרושים, והוציא בנו בכורו בבמה גבורים, והביאו להיכלו, וישב כראוי בבית המלך.

לג כיון שחטא לאביו, הוכיח אותו והכה אותו, שכתוב, ויחר אף ה' בישראל ויתנם ביד שוטים. חטא כמקודם, ומרד באביו

והיה באחרית הימים

בראש ההרים. זה הוא אברהם סבא, הראשון לשאר ההרים. כי חג"ת נקראים ההרים, וחסד הוא ראשון להם. כי כוס של ברכה, המלכות, צריך להיות מתוקן בימין, חסד. **לח** כוס של ברכה צריך להיות נשא מן השלחן שיעור, שנקרא זרת, לברך להקב"ה. וזה הוא, ונשא מגבעות. מגבעות, בינה, ובין בתולות אחריה רעותיה, הוא שיעור שלזרת.

לז אבל כל מה שראה הקב"ה לישראל, באחרית הימים, המלכות, ובאחרית הימים הוזה יעשה להם נסים ונקמות, שכתוב, והיה באחרית הימים, נכון יהיה הר בית ה' בראש ההרים. ראש ההרים זה אברהם סבא, חסד, כהן גדול, חסד שעלה לחכמה, שהוא ראש כולם, כי חסד ראש לז"ת. ומשום שהוא ראש, הכוס של ברכה, המלכות, יהיה נכון

וקטנים פטורים מן המצוות, בכוס של ברכה כולם חייבים, בלבד שידעו למי מברכים. וזה הוא, ונהרו אליו כל הגוים.

מא אם אחרית הימים הוא כוס של ברכה ממש, המלכות, מהו הר בית ה'. והיה אחרית הימים נכון יהיה בראש ההרים. אחרית הימים מלכות, והר בית ה' מלכות. אחרית הימים האילן כולו, כל המלכות מראשו עד סופו, אילן טוב ורע, זכה טוב, לא זכה רע. הר בית ה' הוא טוב של המלכות בלי רע. הר בית ה', אין שם חלק לס"א, כי נברר הר בית ה' מן האילן, שהוא אחרית הימים. וזהו כוס של ברכה, שבראש ההרים.

מב אשרי הוא הדרך הזה, שזכינו. דבר קדוש הוה ממאור הקדוש הוא. אשרי הדור שמקיימים העולם, ועמודי העולם שורים בתוכו.

מג על דבר זה הראה הקב"ה למשה, כי אע"פ שישאל חוטאים לפניו בכל דור ודור, אינו רוצה מי שיאמר עליהם מלשינות. משום זה ברך אותם בכמה ברכות להחזירם בתשובה, ולהשיבם לאביהם שבשמים. ולא זו משם עד שהקב"ה מחל על חטאם ונטהרו לפניו.

וע"כ נשא כוס של ברכה ודאי מגבעות. וע"כ הטוב שיהיה לבן הבכור, לישראל, הוא באחרית הימים. זרת בארמית טפה.

המדרגות של המלכות, מזמן שהיתה במוחין דאחורים, מכונים, בתולות אחריה, כי אחוריה לשון אחורים. אחורים של המלכות דינים, וע"כ מכונים זרת, מלשון זרות. כי בבתולות אחריה שורה זרת, דינים. והיא, שכבר עלתה לראש הרים, חסד, היא מלאה ברכות, ונקראת כוס של ברכה. וצריכים להגביה הכוס של ברכה שיעור של זרת מעל השלחן, שרומזים בו, שכבר אין בה זרות, כמו שהיתה לה בעת המצב דאחורים.

לט בראש ההרים, ימין, אברהם סבא, ראש לחג"ת. ונשא מגבעות, משיעור של גבעות, שהם רעותיה. ונהרו אליו כל הגוים. אפילו נשים וקטנים, והמשמש העובד בשביל השלחן אע"פ שהוא לא אכל, צריך לשמוע הברכות ולענות אמן. שלא יאמר אדם, הרי אני לא אכלתי, כיון שלא נצטרפתי לזמון, לא אשמע ולא אומר אמן. ע"כ נאמר, ונהרו אליו כל הגוים, שהכל חייבים בו.

מ ונהרו אליו כל הגוים. אע"פ שנשים

מה לך פה אליהו

מד פנחס הוא אליהו. ועתה, שהוא שלך, אינו ראוי לך לקטרג עליו, היה לך להניח את קנאתך לי, כמו בתחלה, שהיה הברית שלי, ונתתי אותו לידי אחר, ולא קטרגתי עליו.

מו מהו פה? ברית קדש הוא פה ה', שעליו נאמר, הנני נותן לו את בריתי שלום. ואמר לו הקב"ה, כיון שלא רצית להניח הפה שלך, דהיינו פה המקנא על הברית, ישוב הפה שנתתי לך, ברית שלום, למקום פה שמקודם לכן, לה'. שבשעה היא עבר ממנו מתנה הוא שנתן לו משה, ברית שלום, כמ"ש, וילך בכח האכילה ההיא עד הר האלקים חורבה. לבקש משם. וכי משם הוא מבקש, הלא מה' מבקשים? אלא לבקש מה

כותב באליהו, ויבא וישב תחת רותם אחד. אמר, רבוננו של עולם, אשה אחת שלחת לישראל, ודבורה שמה, שכתוב, והיא יושבת תחת תמר דבורה, זה הוא רותם, שאליהו ישב תחתיו, והחזירה אותם למוטב, שכתוב, עד שקמתי דבורה. ואני באתי ביניהם והכרזתי לפניהם, ואיני יכול להחזירם בתשובה.

מה בעוד שהיה יושב נגלה עליו הקב"ה, אמר לו, מה לך פה אליהו. בתחלה, בימי משה היית מקטרג ומקנא על ברית, ומשראיתי כך שאתה מקנא עלי בברית ההוא, לקחתי אותו ברצונו של משה, ונתתי אותו לך. עד שמשה אמר, הנני נותן לו את בריתי שלום. כי

שהיה לו בתחילה, מאותו שירש בהר האלקים ברית הוה, שהוא משה. פנחס הוא אליהו. ודאי הם במדרגה אחת. אמר לו משה, אין

אתה יכול לקבל ממני ברית שלום, אלא לך לברית מלה של ילדי ישראל, ומהם תרויח סוד הברית, והם יתנו לך. וכן עשה.

משה אהרן ומרים

להם מאומה, ולתת להם כבוד. **מט** שלחתי את משה, הוא הביא לכם מן לאכול, ונהג אתכם ובניכם ובעירכם, והשתדל בדיניכם, ובכל מה שצריך לכם. שלחתי את אהרן, הביא היכלות של ענני כבוד לכסות עליכם, כמלכים, רחץ אתכם בטללי כבוד, שלא ירקבו לבושיכם ומנעליכם, והיו מתחדשים בכל יום. שלחתי את מרים, הביאה באר להשקות אתכם, ושתיתם אתם ובעירכם. הם נתנו לכם, ומשלחם אכלתם ושתיתם וישבתם בחופת כבוד שלהם ומשלכם לא נתתם כלום. ולא עוד, אלא שהשתדלו בשבילכם ולקחו המשא שלכם על צווארם, והיתם מחרפים ומגדפים אותם.

מז כמה טובה עשה הקב"ה עם ישראל בכל דור ודור. כתוב, ואשלח לפניך את משה אהרן ומרים. והרי כמה נביאים היו לאחר משה, והיה צריך לומר, ואשלח לפניך את משה, אהרן, אלעזר, פנחס, יהושע, אליהו, אלישע, וכמה שאר צדיקים וחסידים? אלא אמר הקב"ה, עמי בני, למה לא תזכרו לכל הטוב שעשיתי לכם, ששלחתי לכם את משה אהרן ומרים.

מח וזה דומה למלך בשר ודם, שיש לו מדינה, ושלה אליה אנשים שליטים ושרים, שיהיו מנהלי העם, ויתבוננו בהם ובדיניהם. מי צריך להיות קשור ומחויב במזונותיהם ובדברים שיצרכו, האם לא עם המדינה, ולאונסם יצרכו להשגיח בשבילם, שלא יחסר

ועתה הניחה לי

יודע דרכה של האם, דהיינו להחזיקו בימין ולעכבו, היה שותק. כיון שראה הקב"ה כך, רמז לו, ודפק בו, ואמר, ועתה הניחה לי. מיד הרגיש משה, ואחז בורוע של הקב"ה, שכתוב, זכור לאברהם. שזה היא זרוע ימין, חסד. ומשום זה לא הוריד הרצועה. **נג** ואם תאמר, אמא, המלכות, שהיא רגילה לאחוז ברצועה של המלך, איפה היתה, שהניחה הדבר למשה? ראה סימן על פניהם, שהכיר בהם מה שבאו לשאול אותו. אמר, בואו בנים קדושים, בואו אהובי המלך, בואו אהבי, בואו אהובים אלו על אלו. **נד** כל אלו החברים שאינם אוהבים אלו את אלו, מסתלקים מן העולם טרם שמגיע זמנם. כל החברים בימי של רשב"י, אהבת נפש ורוח היתה ביניהם. ומשום זה בדורו היו הסתרי תורה בגלוי, שהיה אומר, כל החברים שאינם אוהבים זה את זה, גורמים לעצמם,

נ אין עוד אב רחמן על בניו כמו הקב"ה, שכתוב, כי לא נפל דבר אחד מכל דברו הטוב. הרחמים שלו, אלו אמר לא נפל דבר אחד מכל דברו, ולא יותר, שהיה כולל גם דבריו הרעים. היה נוח לעולם שלא יהיה נברא, שלא היה אפשר לסבול. אבל כיון שאמר מכל דברו הטוב, והניח הרע מלאחריו, שדבריו הרעים שדבר על ישראל, הניח, ולא נתקיימו, מכאן נראה הרחמים שלו. כי דבר רע אינו רוצה לעשות. **נא** ואע"פ שהפחיד והרים הרצועה, באה אמו והחזיקה בזרוע ימינו, ונשארה הרצועה במקומה, ולא ירדה למטה, והדין לא נעשה. כי בעצה אחת היו שניהם, זה שהפחיד וזו שהחזיקה בימינו.

נב מאין לנו זה? הוא מדבר שהיה בגלוי, שכתוב, לך רד כי שחת עמך, התחיל הקב"ה להרים הרצועה. ומשה, שלא היה

ואלו ארבעה אבות נזיקין הם להזיק העולם. ושאר שלשה אבות נזיקין מחוץ השור, הם כולם של השור. וע"כ כתוב, וימירו את כבודם בתבנית שור אוכל עשב.

המוחין העליונים נקראים יין, כמ"ש, יין המשמח אלקים ואנשים. והם המוחין דשמאל, בינה שחורה להיות חכמה. ומחמת הדינים שבשמאל, יש בסופם פסולת, המכונה שמרי היין. ומפסולת הוזה יצא מוזיק הראשון לעולם. וכל עוד שהשמרים הם ביין, שהמוזיק דבוק במוחין דקדושה, הנקראים יין, אז הוא בצורת אדם, במלכות, שהיא צורת אדם, הכלולה המקבלת כל ג' הצורות אריה שור נשר, שהם חג"ת. וכשנפרד מן הקדושה ויורד להיות מוזיק, אז מקבל צורת שור, שמאל הנפרד לעצמו ואינו מתחבר עם ד' פנים. ומזה נעשה מוזיק. והוא הראשון לכל מוזיקי העולם.

נח בתבנית שור אוכל עשב. אבל מתמצית הלחם ושבעה מיני דגן אין לו חלק בהם. אלא אוכל עשב. ומשום שפגמו באמא, המלכות, אמא לא היתה שם ולא היה יפה לה להיות שם. ומשום שאבא, ז"א, היה יודע הרחמים של אמא והדרך שלה, אמר למשה, בני אהובי, העצה שלא יענשו ישראל, נמצא תמיד בשנים: מגביה הרצועה ואוחז בה ומעכב. וכיון שאמא אין כאן מוטל זה עליך. וזה שאינו ראוי לגלות, כדי שהבן לא ידע מזה, ויראה הרצועה מתתקנת ויפחד תמיד. אבל שניהם הם בעצה זו, ובעצה אחת, שהמגביה הרצועה והמעכב הם בעצה אחת.

שלא ללכת בדרך הישר. ועוד שעושים פגם בתורה. כי התורה, אהבה ואחוה ואמת יש בה. אברהם אהב את יצחק, יצחק את אברהם, שהיו מתחבקים זה עם זה. יעקב, שניהם היו אחוזים בו באהבה ובאחוה, ונותנים רוחם זה בזה. החברים צריכים להיות כמוהם, ולא לעשות בהם פגם. שאם יחסר בהם האהבה, פוגמים בערכם למעלה, באברהם יצחק יעקב, שהם חג"ת. **נה** ולעתיד, שנראה השכינה, פנים בפנים, כל הפנים יהיו נסמכים, שיאירו בסוד הוזה.

נו בני החטא שעשו העם שבחוץ, הערב רב, ונשתתפו בו העם הקדוש, חטאו באמא, המלכות, שכתוב, קום עשה לנו אלהים. אלהים ודאי, שיעשה להם אלהים אחרים תחת המלכות, הנקראת אלקים. תחת כבוד ישראל זה, המלכות, שהיתה שורה עליהם, כמו אם על הבנים. וימירו את כבודם בתבנית שור, זהו כבודם של ישראל, האם שלהם, המלכות. כמ"ש, גלה כבוד, שגרמו אל השכינה, שהגלתה בגלות עמהם. וע"כ, וימירו את כבודם. בתבנית שור.

נד כאן הוא תבנית שור. למטה, בתוך שמרי היין שמרים הרעים, יצא פגע אחד, מקטרג, מוזיק הראשון, בצורת אדם, כשקרב אל הקדש. כיון שנעבר מן הקדושה ורוצה לרדת למטה, צריך להתלבש בלבוש אחד להזיק העולם. וירד הוא ומרכבותיו, ולבוש הראשון שלוקח הוא תבנית שור, צורת שור. והראשון לארבעה אבות נזיקין הוא שור.

העגל

ס אלא שהכתוב אומר, ערב רב עלה אתם. ואינו מפרש שמות העמים, כי עם אחד ולשון אחד היו. אבל כל המכשפים על מצרים וכל החרטומים שלהם היו. שכתוב בהם, ויעשו גם הם חרטומי מצרים. שרצו לקום כנגד הפליאות של הקב"ה, ולהראות שגם הם יכולים לעשות כמוהו. כיון שראו

נט מי הם העם? הם הערב רב. ומי הם הערב רב? וכי לודים וכושים וכפתורים ותוגרמים היו, שקוראים אותם ערב רב? והלא מצרים היו, וממצרים נסעו. ואלו היו ערב של עמים רבים, היה צריך לומר כך, ערב רב עלו אתם, לודים כושים וכדומה, לפי הערב שלהם.

קום עשה לנו אלהים.
סד כל זמן שהיה משה במצרים, לא הזכיר את השם אלקים, אלא שם הויה. וע"כ פרעה אמר, לא ידעתי את הויה. משום שלא יהיה תוקף לס"א, שלא יתחזק בעולם, כי הס"א נקראת ג"כ אלהים אחרים. עתה רצו הערב רב כח השמאל, שנקרא אלהים, כמ"ש, קום עשה לנו אלהים. לנו, אמר הערב רב, אנו צריכים לדבר זה, לחזק את הצד שלנו, שהיה נדחה עד עתה, משום שמשה לא הזכיר את השם אלהים.

טו כך אמרו, ראינו שאתם ישראל, כל טוב וכל יקר העולם יש לכם, ואנו נדחים לחוץ. כי לכם, והויה הולך לפניכם יומם, אף אנו רוצים כן, אלהים, אשר ילכו לפנינו, כמו שלפניכם הולך הויה. כי יש רשות להצד שלנו ללכת ג"כ לפנינו. אם נזמין לו מעשה העגל.

טז כל ענני כבוד שהלכו במדבר, לא היו חופים, אלא על ישראל בלבד. וענן היקר ההוא, שכתוב, וה' הולך לפניכם יומם, הלך לפניכם. וערב רב וכל הבהמות צאן ובקר היו הולכים מחוץ למחנה באחרונה. כל ארבעים שנה שהלכו ישראל במדבר, שום לכולך וטינוף לא היה מעננים ולפנים. וע"כ צאן ובקר, שהיו אוכלי עשב היו לחוץ, וכל אלו שהיו שומרים אותם.

סח אם כן, הערב רב לא היו אוכלים מן המן? ודאי, אלא מה שנתנו להם ישראל, היה כמי שנותן לעבדו. והיו אוכלים מתמצית, מה שנשאר מאחר הריחים, הפסולת. והמקרא מכריז ואמר, ובני ישראל אכלו את המן ארבעים שנה. בני ישראל ולא אחר. ויראו בני ישראל, ויאמר, מן הוא. ולא שאר הערב רב, צאן ובקר שהיו ביניהם.

טט עד עתה היו נכנעים הערב רב, ועתה קמו ובקשו מעשה לחזק את הס"א. אמרו, או נהיה כולנו עם אחד. ונהיה בכלל ישראל עמכם. או יהיה לנו מי שילך לפנינו, כמו שאלקיכם הולך לפניכם. אמר אהרן, חס ושלום, שאלו ישתתפו בעם הקדוש, שיהיה כולם כלל אחד. ולא יתערבו עם הקדוש

הנסים והנפלאות שעשה משה במצרים, חזרו אל משה. אמר הקב"ה למשה, לא תקבל אותם. אמר משה, רבון העולם, כיון שראו הגבורות שלך הם רוצים להתגייר. יראו גבורתך בכל יום, וידעו שאין אלהים זולתך. וקבלם משה.

סא למה קרא אותם ערב רב? אלא, כל המכשפים של מצרים היו. ובראשם, יונוס וימברוס. ובשעות היום, אחר שש שעות, היו עושים תמיד כשפיהם. וכל אלו מכשפים העליונים היו מסתכלים מכשנוטה השמש לערוב, בשש שעות ומחצה, ועשו כשפיהם, עד התחלת תשע שעות ומחצה, דהיינו ערב גדול, שאז זמן מנחה גדולה. כל אלו מכשפים הקטנים היו עושים כשפיהם מתשע שעות ומחצה עד הצות לילה.

סב העליונים שבהם, שהיו מסתכלים משעה שנטה השמש, הוא, כי אז מתחילים תשע מאה וצ"ה מדרגות לטוטט על הרי חשר, ורוחם היה מטוטט על כל אלו המכשפים בכשפיהם. ואלו היו יכולים לעשות כל מה שרוצים, עד שכל המצרים שמו בטחונם באלו. וקראו אותם ערב רב, משום שיש ערב קטן, שהוא מתשע שעות ומחצה ולמטה. וב' ערבים הם, וע"כ נאמר, וגם ערב רב עלה אתם.

סג והתחמה של הערב רב היתה גדולה. והם הסתכלו בשעות היום, והסתכלו במדרגת משה, וראו, כי בכל הצדדים בשש משה: בשש שעות הראשונות של היום, שהם לא היו יכולים לשלוט בהם, בשש מדרגות עליונות, שמשה היה אחוז בהם. ובכל הצדדים בשש היה, שהיה כלול מששה קצוות חג"ת נה"י. ובאלו ששה עטרות של ששה שעות היום, חג"ת נה"י, היה עתיד לרדת מן ההר, שכתוב, כי בשש משה לרדת מן ההר.

סד מיד, ויקהל העם על אהרן. כדי להכליל בצד ימין, כי השמאל יוצא מן הימין, אלא שהם רצו ממנו שמאל ולא ימין. אלא כדי שיתכלל בימין, במקום מוצאו, נקהלו על אהרן, שהוא ימין חסד. ויאמרו אליו,

לסורם, לא בקשו מנשיהם ובניהם, אלא חבלו באזניהם. שפגמו באון ששמע על הר סיני, לא יהיה לך אלהים אחרים על פני, שזה גרוע ממוכר עצמו לעבד. ונתפרקו מעול שמים שצוה אותם משה, ושברו אזניהם, וגילו, שאין להם חלק בשם הקדוש ובעם הקדוש.

עה מה עשו, חילקו זהב ההוא בין שניהם, יונוס וימברוס. אחד לקח שני שלישים, ואחד לקח שלישי. קמו כנגד השמש בשש שעות על היום, עשו כשפיהם וכשפו בלהטיהם בכשפים שבפה. כיון שהגיע תחלת שעה שבע, הרימו שניהם ידיהם על ידיו של אהרן, שכתוב, ויקח מידם, שנים היו ולא יותר, יונוס וימברוס. כיון שקבל מידם, יצא קול ואמר, יד ליד לא ינקה רע. שכתוב, כי ברע הוא. דהיינו, ויאמר אהרן, אתה ידעת את העם כי ברע הוא. כי הביא רע לעולם.

הידיים בחינת ג"ר הנמשך ממעלה למטה. כיון שלקח מידיהם, יכלו לתת כח למשיכת החכמה ממעלה למטה, שהוא תבנית שור של הסי"א. ואלו לקח מן הארץ, שהיא ו"ק, ממטה למעלה לא נמשך משם כלום לס"א.

עו אלו הרשעים החטאים המכשפים היו בניו של בלעם הרשע, בני בניו של לבן הרשע. ראו שכוס של ברכה, המלכות, הוא בימין ומן הימין, מחסד, מתחזק תמיד. אמרו, אם יהיה בצד דס"א ראש של ימין, אהרן, יהיה העצמה והכח שלנו כראוי. כי הסי"א נמשכת משמאל, שרוצים להמשיך הארת השמאל ממעלה למטה. וכל חולשתם שאין להם הארת החסדים, כי בשמאל אין חסדים. לכן רצו כאן להמשיך הארת החסדים ע"י ששתפו עמהם את אהרן, חסד.

עז כיון שהגיעו שבע שעות על היום, נתנו מיד לאהרן. אם היה אמר להם, שימו תחילה זהב על הארץ, ואני אקח מעל הארץ, לא היו יכולים לפעול בכשפיהם כלום. אבל לקח מידם. והמקרא מתרעם ואמר, ויקח מידם. ראו מה עשה אהרן, איש נביא איש חכם לא ידע להשמר. שאלו לקח

בעם הוה בכלל אחד. אלא טוב הוא להפרידם מן עם הקדוש, עד שיבא משה.

עח ואהרן התכוון לטוב. אלא היו רבים מישראל, שנשתתפו עם הערב רב בלב. ומשום זה כשבא משה, היה צריך לברר וללבן את העם הקדוש מאותו החטא, והשקה אותם שקוי, עד שנבררו כולם ולא היה בהם פסולת כלל.

עא אמר להם אהרן, פרקו נזמי הזהב. וכי לא היה להם זהב אחר, חוץ מנזמי הזהב? אלא אמר אהרן, בעוד שיהיה להם ריב עם בניהם ונשיהם, יתעכבו, ובתוך כך יבא משה. למדנו, קשים גרים לישראל כספחת בבשר החי. אלו ערב רב לא היו גרים כראוי. מה הם עשו? ויתפרקו כל העם את נזמי הזהב אשר באזניהם. כמה אלפים ורבבות נזמים היו שם מנזמיהם של הערב רב.

עב כתוב, ויקח מידם ויצר אותם בחרט. אהרן לא נשמר מאלו שני חכמים, שהיו בראשיהם של הערב רב. אחד מהם היה מלפניו, והאחר היה עושה כשפיו. כיון ששניהם נתיעצו יחד, לקחו זהב ההוא, ב' שלישים ביד האחד ושליש ביד האחר, כי כך צריך להיות במין ההוא של הכשוף.

עג בכה רבי שמעון, אמר, אי חסיד הקדוש אהרן, משיח האל הקדוש, בחסידותך נפלו כמה מעם הקדוש, ואתה לא היית יודע להשמר. מה עבדו? כשהגיעו שש שעות והיום היה במאזנים, בצהרים שהשמש באמצע הרקיע ואינו נוטה לא למזרח ולא למערב, כמו הלשון שבמאזנים, לקחו הזהב שפרקו מאזניהם, משום שמי שרוצה לעשות כשוף, אין עינו צריך לחוס על ממון. והם אמרו, השעה עומדת לנו, אם אנו בעצמינו לא נעכב, אין השעה לחוס על זהב. מיד, ויתפרקו כל העם. ויתפרקו, כמ"ש, מפרק הרים משבר סלעים, כי חבלו ושברו אזניהם.

עד והגישו אדוניו אל האלהים. און ששמע על הר סיני, כי לי בני ישראל עבדים. והוא פרק מעצמו עול מלכות שמים, ומכר עצמו לאחר, תרצע. ואלו הפושעים, הרשעים, אנשים הרעים, בחשקם לחזור

לינק ממנו גם הם. כמו שהויה הוא אל המלכות דחסדים בבחינת פנים, כמ"ש, והויה הולך לפניהם, כל יהיה לשמאל בפנים, ואז יוכלו לקבל ממנו גם הם. שיש גם רשות לס"א שלנו ללכת לפנינו, דהיינו בפנים, מעשה העגל. כי המירו את כבודם, המלכות, שהיתה בפנים, חסדים. והמירו בעגל, קו שמאל, ועזבו התקון דפנים של הנוקבא. מרגלן הן בחינות המסך דמלכות המאיר בקו ימין, המאיר, הנקרא מרגלא. זהב שמאל. וכיון שמדובר בס"א, מכנה אותם זגים, שיש להם תוכן ריק כמו זגים. והערב רב הטעו את אהרן, להכניס מרגלן אלו המאירים בחסדים לתוך זגים, שהם השמאל החשכים. ויאירו, ואז יוכלו לינק מן השמאל. ובוזה תבין שהממונה מן הקדושה, וע"כ כלול מימין ומשמאל, וע"כ הוא פקיד על שמאל ועל מרגלן סומקן שמימין. וע"כ הנגררים אחר הס"א, עובדים לו ומקריבים קרבנות, למצוא המקומות שמרגלן ודהבא נמצאים ביחד, שיוכלו לינק מצד שמאל.

פ זה הבירור, אשר אנוש בעת שהטעה העולם לעבוד ע"ז עם העט שלו, היה רושם רשימות של כל הצורות ועבודות זרות עם עט ההוא. וע"כ כתוב, בַּחֲרַט, שיורה בחרט ההוא הנודע לעשות כך. וזהו בירורו של הדבר.

פא ב' הפירושים של המלה חרט, דספר חנוך וזהר, היו שם. כי ודאי השליך הזהב בכיס, והסתירו מעין, כמו שאומרים המכשפים. וכך צריך להיות במיני כשפים אלו, שכך הוא מעשה המכשפים האלו, שדבר הצריך גילוי, להתגלות אחר כך, צריך מקודם להסתר וכיסוי. שיתכסה תחילה מן העין, ואח"כ יצא האומן לאומנותו לגלותו. והדבר שצריך אחר כך לכיסוי, צריך בתחלה להיות בגלוי.

כי זה לעומת זה עשה האלקים. וכל מה שיש במדרגות הקדושה, יש כנגדו בס"א. וכל ההפרש, שהס"א אוחזת רק ב' הקוים ימין ומשמאל, אבל קו אמצעי אין להם. אמנם הם דבוקים רק בקו שמאל לבד. אבל אי

מעל הארץ, כל הכשפים שבעולם לא היו יכולים להצליח. אבל במה הצליחו במעשה הזה, משום, ויקח מידם, ולא מארץ.

עח אין הפירוש כמו שחושבים בני אדם, שעשה ציורים במחוגה או בדבר אחר, אלא המקרא בה להוכיח דבר, אשר אהרן לא ידע להשמר, כי אם כשלקח הזהב מידם היה משליכו לארץ. ואע"פ שיקח אותו אח"כ מן הארץ, לא היה הצליח מעשה רעה הזה. אבל בכל היה עזרה רעה, שלקח הזהב והסתירו מעין. שמפרש, ויצר אותו בחרט, שצרך אותו בסדין. רעה אחר רעה, אחת במה שלקח מידם. שניה, שלא השליכו לארץ אחר שלקח מידם. ושלישית, במה שצרך אותו בחרט והעלימו מן העין. ויצר אותו בחרט, ששם כל הזהב בכיס אחד, ונשמר מראיה של העין. אז עלה הכל והיה למעשה.

עט בספרו של חנוך מצאתי, שכן יחיד יולד לראש הלבן, דהיינו אהרן שנולד מצד החסד, ששורשו נקרא ראש הלבן. וכשיבואו אלו שהם מבשר חמורים, הערב רב, שנאמר עליהם, מבשר חמורים בשרם, יטעו אותו בזה. להכניס מרגליות תוך פעמוני זהב, בלא דעת שלו, ויציר צורה בציור החרט, בחרט אנוש. זהו העט של אנוש הרשע, שהטעה את בני האדם.

ב' בחינות למלכות: אחורים ופנים. באחורים היא כולה שמאל בלי ימין כלל, חכמה בלי חסדים. בפנים היא כולה ימין בלי שמאל, חסדים בלי חכמה. ולפיכך נרחק הס"א מקדושה, כי הס"א שמאל, וע"כ מפנים של המלכות לא יוכלו לינק. כי שם אין שמאל כלל. ומאחורים של המלכות אינם יכולים לינק, כי שם חשך ואין אור כלל, כי חכמה בלי חסדים אינה מאירה. ולפיכך הערב רב, שהם מכשפים מצרים, מרדו בקדושה, ונקהלו על אהרן, שמצד ימין, חסד. ואמרו לו, עשה לנו אלהים, אשר ילכו לפנינו. אלהים שם השמאל, שמקומו באחורים של המלכות. ובקשו ממנו שיתקן אותם להיות בפנים, שיהיו להם חסדים. כמ"ש, שילכו לפנינו, בפנים, ואז יוכלו

ויעשהו עגל מסכה. מי ראה בכל העולם מכשפים כאלו.

פג וכי לא כתוב, ואשליכהו באש, ולא עשה יותר, ויצא העגל הזה ועתה, אתה אומר, ויעשהו עגל מסכה. אלא חס ושלום שאהרן עשה העגל, והכתוב מוכיח, שכתוב, ויקח את העגל אשר עשו, ולא כתוב אשר עשה. אבל ממה שכתוב, ויקח מידם, וכתוב, ויצר אותו. שמכח יונוס וימברוס נעשה הכל. ודומה שאהרן עשה אותו. ואם אלו שניים לא היו, לא היה נעשה העגל, ולא יצא לאומנות. אבל מי גרם שיעשה? אלו השניים. כי בעוד שאהרן לקח מידם, הם עשו כשפיהם ומלחשים בפיהם, ומשכו רוח למטה מן הס"א.

פד ומשכו ב' רוחין ביחד, אחד מן דבר ואחד מן נוקבא. רוח הזכר נתלבש בצורת השור. רוח הנקבה בצורת החמור. ושניהם היו כלולים יחד. ולמה ב' אלו? אלא שור בבר, משום שהמזיק הראשון של הס"א נקרא שור. חמור, משום שבמכשפים אלו המצרים כתוב בהם, אשר בשר חמורים בשרם.

פה וע"כ כל אלו מישראל שמתו נתחברו עם הערב רב בלבם. ומשום שהיו ב' צורות, שור וחמור, כתוב, אלה אלהיך ישראל. ולא כתוב, זה, לשון יחיד, אלא משום ששנים היו יחד. וכן אשר העלוך מארץ מצרים, לשון רבים.

פו ויעשהו עגל מסכה ויאמרו. כתוב ויאמרו, כי אהרן לא אמר כלום. למדנו, מאה ועשרים וחמשה ככרות זהב היו בו. מסכה בגימטריא קכ"ה. כי מן אלקים דקדושה עד אלהים אחרים מתפשטים ק"כ צירופי אלקים, שאחריהם מתחילים אלהים אחרים. וע"כ לקחו כנגדם קכ"ה ככרות, ק"כ כנגד ק"ך צירופים, וה' כנגד ה' אותיות אלקים. **פז** איך כתוב, ויקח מידם? וכי בידם היו כל אלו קכ"ה ככרות? אלא מכלל של אלו ככרות לקחו מלא ידיהם, ומעט שהוא נחשב כהכל, כאלו הכל היה בידיהם.

פח כתוב, וירא אהרן, ויבן מזבח לפניו. אי חסיד הקדוש, כמה היה רצונך לטוב, ולא

אפשר להמשיך קו שמאל, אם לא המשיך מקודם קו ימין. כי אותו המסך העולה ועושה ו"ק בלי ראש במדרגה, כשהוא בקו ימין, יורד ומוציא ג"ר במדרגה כשהוא בקו שמאל. וע"כ הם מוכרחים להמשיך תחילה הקו ימין, כדי לגלות שוב הג"ר בקו שמאל. ותדע שמסך הזה שמעלים אל המדרגה למעטה מג"ר, שהיא בקו ימין, הוא נקרא עט או קולמוס. כי בדומה לעט סופר, שמוודד ומגלה צורת האותיות לכאן ולכאן ע"י העט, כן המסך שמעלים בקו ימין למעט המדרגה, בו תלוי כל הצורה של גדלות המדרגה היוצאת בקו שמאל.

כל הצורות של השמאל, הנוהגים בעבודה זרה, תלויים ויוצאים מן הקולמוס, שהוא מסך הגורם הקטנות והמיעוט בקו השמאל, כמ"ש, ויצר אותו בחרט. דהיינו, שהעלה החרט, הקולמוס והמסך, וצר אותו תחילה במיעוט והעלם דקו ימין, ואח"כ נמשך הגדלות דשמאל הס"א, המכונה עגל או שור.

ואינם יכולים לגלות קו השמאל ולינק ממנו, מטרם שממשיכים תחילה את קו הימין, ע"י העלאת המסך, הקולמוס, להעלים המדרגה. כי ב' הפירושים במלה חרט. כי רשב"י פירש, ויצר אותו בחרט, שהשליכו בכיס, כדי להעלימו מעין, דהיינו להעלימו מג"ר, שנקרא עין, שהכונה, שהמשיכו תחילה ההעלם והקטנות, הנוהג בקו ימין. וממש כן הוא גם לדברי חנוך, שצר אותו בחרט אנוש, שג"כ העלאת המסך להעלים ולמעט המדרגה בקו ימין. שעל פיה מכוונת אח"כ הגדלות שבשמאל.

פב בצד הקדושה אלקים אמת, מלך על העולם, נתחזק בג' עולמות, בבריאה ביצירה בעשיה. והמשיכו הערב רב מכל ג' עולמות אלו, כנגד הבריאה, כתוב, ויקח מידם, שלקח דבר, מה שלא היה לו ממנו עד עתה כלום, דהיינו הזהב. וזה יורה על עולם הבריאה, כי בריאה פירושו דבר חדש, מה שלא היה בו מקודם לכן. כנגד יצירה, כתוב, ויצר אותו בחרט. וכנגד עשיה, כתוב,

צד אהרן חשב שבתוך כך יבא משה, שע"כ אמר, חג לה' מחר. וע"כ מזבח שעשה, לא נתן אותו משה, שאילו היה כמו שחושבים בני אדם, שבנה המזבח לפני העגל, הרי דבר ראשון שמה היה צריך לנתון את מזבח. כמו שניבא עדו על המזבח של בית אל, ונבואתו היה על מזבח שבבית אל. אבל במזבח של אהרן דבר אחר היה. וע"כ כתוב, ויקח את העגל אשר עשו. ולא כתוב, וינתן את המזבח.

צה ויקרא אהרן, שהכריז בקול ואמר, חג לה' מחר. היה הכרוז לדין. חג לה' מחר, ניבא ברות של המזבח, המלכות, שהדין עתיד לשרות עליהם. חג לה' פירושו, חגא ושבירה, לעשות בכם דין.

צו ושלושה דינים היו: א. ויגוף ה' את העם. ב. בני לוי, שהרגו בישראל. ג. שהשקה לבני ישראל. חג לה' מחר. חג, יורה על הריגת בני לוי. לה', יורה על, ויגוף ה' את העם. מחר, יורה על, שהשקה אותם משה עם אפר העגל, שהלכו לשכב באותו לילה, ולמחר מצאו נפוחים ומתים. ועל זה אמר, חג לה' מחר. וכל הרפואה שעשה אהרן, היא במ"ש, ויבן מזבח לפניו.

צז וירא את העגל ומחולות. ואלו מזבח לא כתוב. כי אהרן היה יודע שכתוב זבח לאלהים יחרם בלתי לה' לבדו. ודאי ניצל אהרן בעצה טובה שנתן לעצמו, לעשות מזבח לה', והכל היה ברצון שלם וטוב, שלא נתכוין לרעה.

צח ודאי כך, וישראל לא עשו העגל. אבל ירבעם, שעשה העגלים, הרי ישראל היו, ועשו העגל. ירבעם חטא והחטיא, ודאי חטא רע עשה, ובמלכות חטא. כמו הערב רב בחטא העגל.

צט אמר ירבעם, אני יודע ודאי, שצד הקדושה אינו שורה, אלא בלב כל העולם, וזהו ירושלים. אני איני יכול להמשיך צד ההוא דקדושה כאן, מה אעשה? מיד, ויועץ המלך ויעש. לקח עצה רעה, אמר, הרי הס"א, הנמשכת מיד לכל מקום, וכל שכן בארץ הזה, שחשקם לשרות בתוכו. אבל

ידעת להשמר. כיון שהשליכו באש, נחזק הכח של הס"א שם באש, ויצא צורת השור, כמ"ש, בב' המשכות של הס"א, בשור וחמור. מיד, וירא אהרן, שהס"א נתחזק. מיד, ויבן מזבח לפניו. ולולא שהקדים ובנה מזבח הזה, היה העולם חוזר לחורבנו.

פט בדומה לשודד, שהיה יוצא לאבד ולהרג בני אדם. הלגיון של המלך ראה, ששודד שהוא יצא בכח חזק. מה עשה אותו הלגיון? שידל את המלך, שיצא לדרך, והלגיון משך אותו בדרך שהוא שבו השודד, בעוד שהשודד הלך באותו הדרך, ראה צורת המלך עומד לפניו, כיון שראה צורת המלך, נודעו וחזר לאחור.

צ כך, וירא אהרן, שהס"א נתחזק, אחז ברפואה, ונתחזק והמשיך את הצד הקדוש, ושם אותו עומד לפניו. כיון שראה הס"א שצורת המלך עומדת לפניו, מיד חזר לאחור, ונחלש תקפו וכחו. כי אהרן נתחזק, ומזבח, המלכות, נתגבר, והס"א נחלש.

צא ויקרא אהרן, ויאמר חג לה' מחר. חג לה', ולא לעגל. לצד הקדושה עשה, ולצד הקדושה קרא ואמר. וזו היא הרפואה שהקדים. ולולא עשה זאת, לא היה נשאר העולם על קיומו. ועם כל זה, לא נח כעסו על אהרן, אע"פ שלא התכוון לרע.

צב אמר לו הקב"ה, אהרן, ב' מכשפים אלו משכו אותך למה שרצו, חייך, ב' בניך יפלו, ועל חטא הזה יהיו נתפשים. ז"ש, ובאהרן התאנף ה' מאד, להשמידו. להשמידו, אלו הם בניו, כמ"ש, ואשמיד פריו ממעל. כי פירות האדם הם בניו.

צג אהרן שם למזבח, המלכות, לפניו, והעגל, ס"א, שם לאחוריו, שעיקר חטא העגל היה, מה שהפכו השמאל שמקומו באחוריים, ושמו אותו בפנים. וע"כ עתה החזיר אהרן הקדושה לפניו והעגל לאחוריים. ובניו שמו את הס"א לפניו וצד הקדושה החזירו לאחוריים, כדמיון חטא העגל, שכתוב, ויקריבו לפני ה' אש זרה, ששמו האש הזרה, הס"א, לפני ה', לפניו. הרי שבניו נתפסו בחטא זה של העגל.

המלך הכיר בכל אחד מהם, באיזה צד יתגבר, ועשה בחכמה.

קד באו החברים ונשקו ידיו של רבי שמעון, אמרו, אם לא באנו לעולם, אלא לשמוע דבר זה, היה די לנו. בכו ואמרו, אוי לנו כשתסתלק מן העולם, מי יאיר ויגלה אורות התורה. דבר זה הוא מאיר עד רום הרקיע, ורשום בכסא המלך, והקב"ה שמח עתה בדבר זה. וכמה שמחה על שמחה נתוסף לפני המלך הקדוש. מי יעורר דברי חכמה בעולם כמותך?

קה מטרים שחטא אדם היה עולה ועומד בחכמה של הארה העליונה, ולא היה נפרד מעץ החיים. כיון שהגדיל חשקו לדעת טוב ורע ולרדת למטה, נמשך אחריהם דס"א, עד שנפרד מעץ החיים וידע הרע ועזב הטוב. וע"כ כתוב, כי לא אל הפץ רשע אתה לא יגורך רע. שמי שנמשך אחר רע, אינו יכול לדור עם עץ החיים. ומטרים שחטאו, היו שומעים קול מלמעלה, מבינה, והיו יודעים חכמה עליונה, ולא יראו. כיון שחטאו, אפילו בקול של מטה, מזו"ן, לא יכלו לעמוד בו, שכתוב, את קולך שמעתי בגן, ואירא.

קו כעין זה, מטרים שחטאו ישראל, בשעה שעמדו על הר סיני, נעבר מהם זוהמת הנחש, כי אז היה ביטול יצר הרע מן העולם, ודחו אותו מהם. ואז נתאחדו בעץ החיים, ועלו למעלה למדרגות העליונות, ולא ירדו למטה. אז היו יודעים, והיו רואים מראות העליונות דו"א, והאירו עיניהם, והיו שמחים לדעת ולשמוע. ואז חגר אותם הקב"ה תגורות של אותיות השם הקדוש, שהם עדים מהר חורב, שהנחש לא יוכל לשלוט עליהם, ולא יטמא אותם כבתחילה, כבמצרים.

קז כיון שחטאו בעגל, נעבר מהם כל אלו המדרגות והאורות העליונים, ונעבר מהם תגורות מזוינות שנתעטרו מן השם הקדוש העליון. והמשיכו עליהם את נחש הרע כבתחילה, וגרמו שוב מות לכל העולם. ואחר כך כתוב, וירא אהרן וכל בני ישראל

אינם יכולים להתלבש, אלא בצורת שור. **קח** שני עגלים למה עשה? אמר ירבעם, במדבר היו אלו המכשפים, שכתוב עליהם, בשר חמורים בשרם. ולפיכך המשיכו ב' רוחין, שור וחמור, זכר ונקבה. אבל לא הלבישו אותם, אלא שניהם בעגל אחד. כאן, אותם ב' רוחות הרעים, יתלבשו כראוי להם בב' עגלים, כי זכר ונקבה הם, הזכר היה בבית אל והנקבה היתה בדן. ומשום שכתוב, נפת תטופנה שפתי זרה, נמשכו ישראל אחריהם ביותר, שכתוב, וילכו העם לפני האחד עד דן. וע"כ היו ב' עגלים. והמשיך אותם ירבעם בארץ הקדושה, והיה עון עליו ועל ישראל, ומנע הברכות מן העולם. ועליו כתוב, גוזל אביו ואמו. כי פגם בזו"ן, שהם אביו ואמו.

קט וע"כ היו עגלים, כי לבוש הראשון שמתלבש ס"א הוא שור. ודאי כך ראוי להיות, וכן בכל הצדדים, כי התחלת התלבשות הוא קטן, עגל.

קכ וע"כ בני אהובי, כיון שרצו להמשיך השם אלהים, שם המלכות, ובצד אלהים נבנה המעשה, ע"כ אלהים קדוש, שהוא אמא, המלכות, שאוחזת תמיד בזרוע המלך ומסלקת הרצועה, לא היתה שם. ונצרך למשה להיות שם במקומה, כיון שרמז לו הקב"ה, הסתכל והבין.

קכג ג' פעמים רמז לו, אי משה רעי מהימנא, כמה כחך חזק, כמה גדול גבורתך? ג' פעמים רמז לו:

א. ועתה הניחה לי

ב. ויחר אפי בהם ואכלם

ג. ואעשה אותך לגוי גדול.

וחכמת משה לעכב הרצועה היתה בג' רמזים אלו. שאחז בזרוע ימינו, כנגד, הניחה לי, שהוא החסד. ואחז בזרוע שמאל, כנגד, ויחר אפי בהם ואכלם, שהוא גבורה. התחבק בגוף המלך, כנגד ואעשה אותך לגוי גדול, שהוא ת"ת. וכשנתחבק בגוף, ובב' זרועות, דהיינו בכל ג' ספירות חג"ת, לא היה יכול להתנענע לעורר דין לאיזה צד בעולם. זה היה החכמה של משה, שמן הרמזים של

קי וקרא לו אהל מועד. מתחילה היה אהל סתם, עתה קרא לו אהל מועד. מועד, שהוא יום שמחה של הלבנה, המלכות, שנתוספה בה קדושה, ואינו שולט בה פגם. אף כאן קרא לה מועד, להראות, שהאהל, המלכות, נתרחק מביניהם ולא נפגם. **קיא** מתחילה היה, המלכות, אהל סתם. כמ"ש, אהל בל יצען בל יסע יסודותיו לנצח. ועתה הוא אהל מועד, דהיינו רק לזמן ולא לנצח. כי מועד פירושו זמן. בתחילה היה האהל, המלכות, נותנת חיים ארוכים לעולם, שלא ישלוט בהם המות. מכאן ולהלאה אהל מועד, כמ"ש, ובית מועד לכל חי. כי עתה ניתן בה זמן וחיים קצובים בשביל העולם. בתחילה לא היה בה פגם ועתה נפגמה. בתחילה היה חבור וזווג אל הלבנה, המלכות, בשמשא, ז"א, שאינו נפסק. עתה הזווג שלהם הוא מזמן לזמן. ומשום זה, וקרא לו אהל מועד, מה שלא היה מקודם.

את משה, והנה קרן עור פניו, ויראו מגשת אליו. שאפילו מאור פני משה היו מתיראים. **קח** כתוב בתחילה, וירא ישראל את היד הגדולה. שכולם היו רואים אורות העליונים, שהאירו במראה המאירה, ז"א, שכתוב, וכל העם רואים את הקולות. ועל הים היו רואים ולא יראו, שכתוב, זה אלי ואנוהו. ואחר שחטאו, פני המתווך לא יכלו לראות. מה כתוב, ויראו מגשת אליו.

קט כתוב בהם, ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חרב. שנעבר מהם הזיין, שקבלו בהר סיני, כדי שלא ישלוט בהם הנחש הרע. כיון שנעבר מהם, כתוב, ומשה יקח את האהל, ונסה לו מחוץ למחנה, הרחק מן המחנה. כיון שידע משה, שנעבר מישראל הזיין העליון, אמר, הרי ודאי מכאן ולהלאה יבא נחש הרע לדור ביניהם, ואם יעמוד כאן אהל מועד, ביניהם, יטמא. מיד, ומשה יקח את האהל, כי ראה משה שהנחש הרע ישלוט עליהם, מה שלא היה מקודם לכן.

עדים מהר חורב

פנימו, כל בני העולם, ויתקנו דרכם ללכת בדרך הישר כראוי. **קטו** כשהקב"ה דן העולם, אינו דן אותו, אלא לפי רוב בני אדם. כשחטא אדם בעץ שאכל ממנו, גרם לאילן, המלכות, שישררה בו המות לכל העולם. וגרם פגם להפריש אשה מבעלה, מלכות מז"א. ועמד חטא הזה בלבנה, המלכות, עד שעמדו ישראל על הר סיני. כיון שעמדו ישראל על הר סיני, נעבר פגם ההוא של הלבנה, מפגם הפירוד והמיתה שמכח עצה"ד, ועמדה להאיר תמיד בלי הפסק. כיון שחטאו ישראל בעגל, חזרה הלבנה ונפגמה כמתחילה, ושלט הנחש הרע, ונאחו בה, ומשכה אליו, ונפגמה. **קטז** וכשידע משה שחטאו ישראל ונעבר מהם אלו העדי הקדושים, ידע ודאי, שהנחש נאחו בהלבנה למשכה אליו, ונפגמה. כי בעת שהנחש רוצה לינק מהמלכות, מסתלק ממנה האור, כדי שלא יהיה לו ממה לינק. אז

קיב כתוב, ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חרב. שגרמו מות עליהם מאותו זמן ולהלאה, ושלט בהם הנחש הרע, שכבר הסירו אותו מהם בתחילה. ישראל ראוים לזה. אבל יהושע שלא חטא בעגל, אם הוסר ממנו אותו זיין העליון, דהיינו העדי שקבל עמהם בהר סיני, או לא?

קיג אם תאמר שלא הוסר ממנו העדי, למה מת כשאר בני האדם? הרי בסבת העדי השיגו חירות ממלאך המות. ואם תאמר שהוסר ממנו העדי, למה הוסר ממנו, והרי לא חטא, שהיה עם משה, בשעה שחטאו ישראל? ואם לא קבל אותו העטרה, העדי, בהר סיני, כמו שקבלו ישראל, למה?

קיד כי צדיק ה' צדקות אהב ישר יחזו פנימו. כי צדיק ה', שהוא צדיק ושמו צדיק. ומשום זה צדקות אהב, את המלכות ששמה צדקה. ישר, כמ"ש, צדיק וישר. וע"כ יחזו

ומפרידה מלמעלה, מז"א, ואורה נחשך, ומתדבקות בנחש, ואז שואבת מות למטה, לכל אלו שנתדבקו בנחש, ונתרחקו מעץ החיים. וע"כ גרם מות לכל העולם ע"י החטא של עצה"ד. וזה הוא שנטמא המקדש, המלכות. עד זמן מסוים שהלבנה מתתקנת וחוזרת להאיר. וזה הוא שנקראת אהל מועד. **ק"ט** וע"כ יהושע לא מת, אלא בעצה של הנחש הזה, שקרב ופגם המשכן, המלכות, כמקודם לכן. וזש"כ, יהושע בן נון נער. שאע"פ שהוא נער למטה, מטטרוון שנקרא נער, המקבל אור ממלכות, לא ימיש מתוך האהל, שדומה להאהל, המלכות. וכמו שנפגם האהל, כך נפגם יהושע, אע"פ שהיה לו העדי הקדוש מהר סיני. כי כיון שנפגמה הלבנה, כך הוא ודאי שלא ניצל בלבדו ממנה, מאותו הפגם ממש.

ק"כ אשרי הם הצדיקים היודעים סודות התורה ומתדבקים בתורה, ומקיימים המקרא שכתוב, והגית בו יומם ולילה. ובשבילה יזכו לחיי עולם הבא. שכתוב, כי הוא חייך ואורך ימך.

הוציא אותה לחוץ מן המחנה. וכיון שהיא עומדת להפגם, אע"פ שיהושע עמד בעטרת העדי שלו, כיון שפגם שורה במלכות, וחזרה לפגם שהיה בה בחטאו של אדם, ע"כ אין אדם יכול להתקיים. חוץ ממשה, שהיה שולט על המלכות, שהיה בעלה של הגבירה. ומותו היה בצד אחר, ע"פ ה'. וע"כ לא היה להמלכות רשות לקיים את יהושע תמיד, שלא ימות, ולא לאדם אחר. וע"כ קרא לה אהל מועד, כי שורה בה זמן קצוב, של חיים לכל העולם.

ק"יז יש ימין למעלה ולמטה, יש שמאל למעלה ולמטה. ימין למעלה בקדושה העליונה. ימין למטה בס"א. שמאל למעלה בקדושה העליונה, לעורר אהבה, שתתקשר הלבנה, המלכות, במקום קדוש למעלה, בז"א, כדי שתאיר.

ק"יח יש שמאל למטה, המפריד את האהבה העליונה ומפריד את המלכות מלהאיר ע"י השמש ומלהתקרב אליו. וזה הוא הצד של נחש הרע. כי כשהשמאל הזה של מטה מתעורר, אז מושך אצלו הלבנה,

אשה כי תזריע

על משכבי בלילות

קראתיו ולא ענני. כי ישבתי בין עמים אחרים, וקולו אינם שומעים, אלא רק בניו. שכתוב, הישמע עִם קול אלקים. (א) על משכבי בלילות. אמרה כנסת ישראל, השכינה, על משכבי התרעמתי לפניו, שביקשתיו: שידווג עמי לשמח אותי, מקו שמאל, ולברך אותי, מקו ימין, בשמחה שלימה, מקו האמצעי. שמוזוג המלך, ז"א, עם כנסת ישראל, יורשים כמה צדיקים ירושת נחלה קדושה, מוחין עליונים, וכמה ברכות נמצאות בעולם.

(א) וידבר ה' אל משה לאמר, אשה כי תזריע וילדה זכר. על משכבי בלילות בקשתי את שאהבה נפשי. כנסת ישראל אמרה לפני הקב"ה, וביקשה ממנו על הגלות, משום שהיא יושבת בין שאר העמים עם בניה, ושוכבת לעפר. ועל שהיא שוכבת בארץ אחרת, הטמאה, אמרה, על משכבי אני מבקשת, שאני שוכבת בגלות, והגלות מכונה לילות. וע"כ, ביקשתי את שאהבה נפשי, שיוציאני ממנה. (ב) בקשתי ולא מצאתיו. כי אין דרכו להדווג בי, אלא רק בהיכלו ולא בגלות.

אשת חיל מי ימצא

כמ"ש, ויעזבו בני ישראל את ה', וימכור אותם ביד סיסרא. ואז כולם רחוקים מאלו פנינים העליונים הקדושים, שהם סודות ופנימיות התורה, שלא יהיה להם חלק בהם. (ז) בטח בה לב בעלה, ושלל לא יחסר. בטח בה לב בעלה, הקב"ה, ז"א, שמשום זה הפקיד אותה על העולם שיתנהג על ידה, כל הנשק שלו הפקיד בידה, וכל אלו עושי מלחמה. וע"כ, ושלל לא יחסר. שכל הכוחות לעשות מלחמה ולהכניע הס"א, נתן בידיה, שע"ז מוציאה הניצוצים הקדושים, שנפלו לחיצונים בסיבת החטא, ומחזרת אותם לקדושה. ואלו ניצוצים קדושים, מכונים שלל, שלל המלחמה.

(ח) גמלתהו טוב ולא רע כל ימי חייה. גמלתהו טוב, שנותנת טוב לעולם ונותנת טוב להיכל המלך ולבני היכלו. ולא רע, היה צריך לומר זה, משום שכתוב, ועץ הדעת טוב ורע, שהמלכות נקראת עץ הדעת טוב ורע, מטעם, זכה, הוא טוב, לא זכה, הוא רע. וע"כ אומר, ולא רע. טוב ולא רע, בזמן

(ד) אשת חיל עטרת בעלה, וכרָקב בעצמותיו מבישה. אשת חיל, כנסת ישראל, השכינה. וכרָקב בעצמותיו מבישה, אלו הם עמים עכו"ם, שהקב"ה אינו יכול לסובלם בעולם. כמ"ש, ואקוץ במ. כאלו קוצים ודרדרים, שמצרים לאדם ואינו יכול לסובלם. אשת חיל, כנסת ישראל, גוברת על כמה צבאות ומחנות מלאכים הנמצאים בעולם, כל דרי בי"ע המתפשטים ממנה. אשת חיל, פירושו גברת ואדון. עטרת בעלה, עטרת תפארת, כי התפארת, בעלה של השכינה.

(ה) אשת חיל מי ימצא. מי ימצא. אשר ימצא אתכם באחרית הימים, אשר ישיג אתכם. מי ימצא. פירושו, מי יזכה וישיגה להיות בה בשלמות, ולהימצא עמה תמיד. (ו) רחוק מפנינים מיכרה. מקחה, היה צריך לומר, שקשה לקנותה יותר מפנינים. מיכרה, שכל אלו שאינם מתדבקים בה בשלמות, ואינם שלמים עמה, היא מוכרת אותם ומסגירה אותם בידי עמים אחרים.

שימי השמים, הספירות דו"א, מאירים עליה, ומזדווגים עמה כראוי. שימי השמים הם ימי חייה. משום שעץ החיים, ז"א, שולח לה חיים, המוחין מבינה, ומאיר לה. ובזמן ההוא, גמלתהו טוב ולא רע. וכל הכתובים האלו, בכנסת ישראל נאמרו.

אשה מזרעת תחילה יולדת זכר

ט אשה מזרעת תחילה יולדת זכר. הקב"ה גזור על הטיפה, אם הוא זכר או נקבה. ואתה אומר, אשה מזרעת תחילה יולדת זכר. א"כ, לא צריכים לגזירת הקב"ה. אלא ודאי שהקב"ה מבחין בין טיפה של זכר ובין טיפה של נקבה, ומשום שהבחין בה, גזר עליה, אם תהיה זכר או נקבה.

ג' שותפים באדם. הקב"ה, ואביו, ואמו. שאביו נותן הלבן שבו, ואמו האדום שבו, והקב"ה נותן הנשמה. ואם הטיפה היא זכר, נותן הקב"ה נשמה של זכר. ואם נקבה, נותן הקב"ה נשמה של נקבה. ונמצא, שבוה שאשה הזריעה תחילה, עוד לא היתה הטיפה בסופה לזכר, אם הקב"ה לא שלח בה נשמה של זכר. והבחנה זו שהקב"ה מבחין בהטיפה, שהיא ראויה לנשמה של זכר או של נקבה, נחשבת לגזירה של הקב"ה. שאם לא הבחין בזה, ולא שלח נשמה של זכר, לא היתה נגמרת הטיפה להיות זכר. ונמצא, שב' המאמרים אינם סותרים זה את זה.

י וכי כיון שמזרעת יולדת? הלא בהריון תלוי הדבר. היה צריך לומר, אשה כי תהר (יב) מה רבו מעשיך ה'. כמה מרובים הם מעשיו של המלך הקדוש. וכולם, כל המציאות שבעולמות, סתומים בחכמה. כמ"ש, כולם בחכמה עשית. כולם כלולים בחכמה, ואינם יוצאים לחוץ, אלא בשבילים, שהם ל"ב גתיבות החכמה, אל הבינה. ומבינה נעשה הכל ומיתתקן. כמ"ש, ובתבונה יתכונן. וע"כ אומר, כולם בחכמה עשית, בבינה. ע"י הבינה.

מלאה הארץ קנינך

יג) מלאה הארץ. הארץ, זו כנסת ישראל, המלכות. מן הבינה היא מתמלאת. כמ"ש, כל הנחלים הולכים אל הים. קנינך. המלכות, הוציאה אותם אח"כ. כמ"ש, אלה תולדות השמים והארץ בהבראם. בה' בראם, שהיא המלכות, ה"ת דהויה. משום זה, מלאה הארץ קנינך. יד) בשעה שהאדם בא להתקדש ולהזדווג בנוקבתו, ברצון הקדוש שלו, מתעורר עליו

רוח קודש, הכלול מזכר ונקבה. משום שנולד ונמשך מז"א ומלכות, שהם זכר ונקבה. ורומז הקב"ה לשליח אחד, הממונה על עיבור בני אדם, ומוסר בידו רוח ההוא, ומודיע לו, לאיזה מקום יתן אותו. כמ"ש, והלילה אמר. הוֹרָה גְבֵר. שהלילה. המלכות, אמר לממונה ההוא, הוֹרָה גְבֵר מפלוני, כדי שיתן שם את הרוח. והקב"ה מצווה את הרוח ההוא, שמשביע שיהיה צדיק.

אך בצלם יתהלך איש

בידי הס"א. שלא צריך לעשות כן, כי כמה חוקרי דין ומשפט מוכנים לקבל דבר ההוא. ומזמן ההוא, אינן שורות עליו ברכות, כי מס"א הוא. כל שכן, מי שמזמין מרצונו על הטוב ההוא העליון, על הצלם שלו, לאחר ולס"א. זה מחמת שהזמין אותם לצלמים שלו.

יט וכשימיו של האדם קרובים לצאת מעולם הזה, מאותו צלם העליון שנתנו לו. בא אותו רוח הרע, שהיה מיתדבק בו בכל יום, ולוקח ממנו אותו הצלם, ומיתקן בו והולך לו. והצלם לא יחזור לאדם לעולם. אז ידע האדם, שהוא נדחה מכל.

כ בשעה שהנשמה יורדת להכניסה בעולם הזה, יורדת תחילה לגן עדן הארץ, ורואה כבוד הרוחות של הצדיקים העומדים טורים טורים. ואח"כ הולכת לגיהנם, ורואה את הרשעים, שצועקים אוי אוי, ואין מרחם עליהם. ובכל דבר מעידים לה עדות. שהרשעים מעידים, איך נענשים על כל חטא. והצדיקים מעידים על שכרם הטוב, שמקבלים בעד כל מצווה. ואותו הצלם הקדוש עומד עליה. עד שהיא יוצאת לעולם הזה.

כא כשיוצאת לעולם, מזדמן לה אותו הצלם, ומשתתף עמה, וגדל עמה. כמ"ש, אך בצלם יתהלך איש. ובצלם ההוא משתתפים ימיו של האדם ותלויים בו. שאם הוא מסתלק, נפטר האדם מן העולם. כמ"ש, כי תמול אנחנו ולא נדע כי צל ימינו עלי ארץ. כי צל ימינו, שימינו תלויים בצל הזה. ומיום שהאשה מתעברת עד היום שיוולדת, אין בני אדם יודעים, כמה גדולים וכמה עליונים מעשיו של הקב"ה. כמ"ש, מה רבו מעשיך ה'.

טו אז יורד הרוח, וצלם אחד עמו. צלם העומד בצורה של מעלה, נקרא צלם אלקים. בצלם הזה הוא נברא, בצלם הזה הולך בעולם הזה. כמ"ש, אך בצלם יתהלך איש. בעוד שהצלם הזה נמצא עמו, האדם מתקיים בעולם הזה. ואם הצלם מסתלק ממנו, הוא מת. ושני צלמים הם שמתחברים יחד. ושלמה המלך הזהיר לבני אדם ואמר, עד שיפוח היום ונסו הצללים. שניים.

טז בסיפרם של המכשפים של אשמדאי מצאתי, שאלו הרוצים לעשות כשפים מצד שמאל, ולהיתדבק בהם, יקום לאור הנר, או במקום שנראים הצלמים שלו, לאור הלבנה, ויאמר, אלו המילים המתוקנות לאלו הכשפים, ויקרא לאלו צדדי הטומאה בשמות הטומאה שלהם, ויזמין הצלמים שלו לאלו שמות הטומאה שקרא. ויאמר, שהוא מתתקן להם ברצונו לרשותם ולמצוותם. ואז יוצא אדם ההוא מרשות אדונו והפיקדון של אדונו. כלומר, הנשמה שניתנה לו בפיקדון מאדונו, הוא נתן לצד הטומאה.

יז וע"י אלו דברי הכשפים שאמר, ושהזמין אותם לצלמים שלו, נראים שני רוחות, ומיתקנים באלו הצלמים שלו, להיות תואר בני אדם, ומודיעים לו לזמנים ידועים, דברים להרע לו, ודברים להיטיב לו. ואלו שני רוחות, שלא נכללו בכלל גוף, שלא הספיק לעשות להם גופים עד שקידש השבת. עתה נכללו באלו הצלמים שנתן להם האדם, והם מיתקנים בהם, ומודיעים אל האדם דברים להזיק לו. וזהו שיצא מרשות אדונו, והפיקדון שלו, הנפש, נתן לצד הטומאה.

יח אסור לו לאדם בכעסו, לזרוק כלי ביתו או דבר אחר שכמותו, ולמסור אותם

וילדה זכר

כב כל הרוחות שבעולם כלולים מזכר ונקבה. וכשיוצאים לעולם הזה, יוצאים זכר

בפני עצמה. עד שיהיה רצון לפני הקב"ה, אם זכה האדם, נותנים לו זוגות, נשמת הנקבה, שהיתה כלולה עמו למעלה. ואם לא, מפרידים אותה ממנו, ונותנים אותה לאחר. ואז מולידים בנים שאינם כראוי.

וע"כ כתוב, לא ידון רוחי באדם. מהו רוחי? רוחו היה צריך לומר, רוחו של האדם, אלא שהם ב' רוחות, שיוצאים זוגות, כי אל תקרא רוחי, עם ח' חרוקה, אלא עם ח' פתוחה, שהוא לשון רבים. ואומר הכתוב, שלא ידונו יחד. כי יוצאים בפירוד זה מזה. וע"כ כתוב, וילדה זכר, ולא כלל זכר ונקבה יחד, כפי דרך העולם שלמעלה, כי הם גרמו. **כה**) וילדה זכר. שנוולד מן המלכות לעולם הזה זכר בלי נקבה. שהרי הכול באים זכר ונקבה כלולים יחד, ואחר כך מתחלקים, ובאים בזכר בפני עצמו, ובנקבה בפני עצמה. אבל, וילדה זכר, פירושו, שזכר ונקבה כלולים יחד מצד ימין, שהוא בחינת זכר. ואם נקבה תלד, פירושו, שכלולים יחד נקבה וזכר מצד שמאל, שהוא בחינת נקבה. והצד שמאל שולט ביותר על צד ימין, והזכר שבימין נכנע שאינו שולט, ואז זכר ההוא, שיוצא מן הנוקבא, המלכות, מצד שמאלה, כל דרכיו כנקבה, וע"כ נקרא נקבה. אבל זכר היוצא מצד ימין של המלכות, הוא השולט, והנקבה היוצאת עמו נכנעת, כי הצד שמאל אינו שולט, וע"כ כתוב עליו, וילדה זכר.

ונקבה. ואח"כ מתחלקים כפי דרכם. הרוח של זכר, מתלבש בזכר, והרוח של נקבה, בנקבה. ואח"כ, אם האדם זוכה, מזדווגים יחד, בת זוג, ומתחברים בזוג אחד, בכל, ברוח ובגוף. שכתוב, תוצא הארץ נפש חיה לְמִינָהּ. לְמִינָהּ, הוא אותו הרוח של האדם, היוצא עם זוגו הדומה אליו.

כג) תוצא הארץ. המלכות, ממנה יוצאת נפש חיה, שזה רוחו של אדם הראשון, שיצא ונולד מן המלכות. כמ"ש, ומפרי העץ אשר בתוך הגן. ומפרי העץ, זה הקב"ה, ז"א, הנקרא עץ החיים, שהפרי שלו, הוא רוחו של אדם הראשון. אשר בתוך הגן. אשר בתוך האשה, ומכונה גן ומלכות. כי רוחו של אדם הראשון יצא מזווג ז"א ומלכות.

אשה כי תזריע וילדה זכר. שאשה, מלכות, יולדת הנשמות. וילדה זכר. ולא כלול זכר ונקבה, כפי דרך העולם, שהנשמות נולדות זכר ונקבה. כי הם, התחתונים בעיונותיהם, גורמים למלכות, שהנשמות אינן מתחברות זכר ונקבה, כמו שיוצאים מלמעלה זוגות זוגות, זכר ונקבה. וע"כ כתוב, וילדה זכר, שלא נגלה לעולם הזה, רק זכר שאינו כלול בנקבה.

כד) משום שאדם הראשון וחוה חטאו להקב"ה, וע"כ מתחלקים זכר ונקבה, כשיוצאים מלמעלה, לעולם הזה, שנשמת זכר נולד בפני עצמו, ונשמת נקבה נולדת

ל"ג יום תשב בדמי טהרה

להתיישב בו. ואז כתוב, והיה שבעת ימים תחת אמו, המלכות, שהוא מתחתיה, ואינו יכול להתקשר בה.

כז) וביום השמיני חוזר הרוח והגוף להראות לפני המלכה, ולהתקשר בה, ובזכר, בז"א, בגוף ורוח. ושלושים יום ושלושת ימים תשב על דמי טהרה, כדי שהרוח יתיישב בגוף. ג' ימים שלאחר המילה, שהילד סובל מכאב המילה, והרוח אין

כו) כמה אלפים ורבות נשמות יוצאות בפעם אחת לעולם. ומיום שהוציאה אותם, אינן נקראות נפשות, שיקבלו הארתם מן המלכות עד שמתיישבים בגוף ל"ג ימים. שעד אז הגוף אינו שלם, שהנפש תתיישב ותתלבש בו. וטמאה שבעת ימים הנפש, כי כל שבעת ימים אינן נכנסות רוחות אל המלכות, להתקשר בה. וכל אלו שבעת ימים, הרוח הולך בגוף, כדי למצוא מקומו

כמ"ש, שצריכה להשתהות על הקטנות הממותקת בבינה, הנקראת דמים טהורים, ל' יום, כדי שהרוח יקבל הג"ר שלו, אשר אז הוא מתיישב בגוף. אבל לפי זה היה מספיק שלוש יום, כנגד ג' ספירות חג"ת דו"א, שכל אחת כלולה מעשר. אבל אחר המילה צריכים ג' ימים לרפא המילה, שהם ג' קווים דקטנות, שבקבלתם מתרפאת המילה. והמלכות, תוכל לעלות להתקשר בג' קווים דגדלות, שהם שלוש יום.

כח דמי טהרה או ימי טהרה? בדמי טהרה, דמים של המילה, דם אחר הדם הבא מן הילד. והקב"ה שומר לאלו הדמים כל אלו הימים. כמ"ש, תשב בדמי טהרה. טהרה סתם, שאין בה מפיץ ה', ואינה נזכרת בקריאה, יורה שאינו מזכיר ה"ת של הויה, המלכות. שמדובר בטהרת המלכות, אמה של הנשמה, אלא טהרה סתם, כי דמי טהרה סתם, נקראים אלו דמים טהורים, כי המדובר הוא רק בנשמה הנולדת ממנה. וכל עליות והתקשרות שנאמר במלכות, הם במה שהמלכות היא שורש אל הנשמה.

דמי מילה, שהם ביום השמיני, הם שורש דם טהור, הנמשך ממסך המפתח, והדמים הנמשכים בל"ג ימים, הם נמשכים מדם טהור של המילה. כמ"ש, בדמי טהרה, שהם שורשי דם טהור. והדם הנראה בל"ג יום, דם מילה, דם טהור, ממסך המפתח. כי אם לא היו דינים אלו דקטנות, לא היה אפשר שתקבל פעם ג"ר. וע"כ צריך הקב"ה לשמור אותם, כדי להכשירה לקבל ג"ר.

כט בכל יום ויום כנסת ישראל, המלכות, לוקחת מזון מבית המלך בשביל הרוחות של בני אדם, ומזינה אותם בקדושה. חוץ מאלו הרוחות, שהם ל"ג ימי טהרה, עד שאלו הרוחות מתיישבים בגוף אחר ל"ג ימים, היא משגחת עליהם בכל יום, כי אז הרוחות מתקשרים בגוף כשאר בני העולם. כמו שהמלכות אינה שורה אלא במקום שלם, כך כל מעשיה באופן הזה, כלפי הרוחות של

משכנו שורה בגוף כבשאר ימים. וע"כ, ושלשים יום ושלשת ימים תשב בדמי טהרה.

אין האיילת יכולה להוליד את הנשמה, אלא כשנחש נושך בערייתה. ולפיכך, נטמאה הנשמה ע"י נשיכות שלו. כי נשיכת הנחש וזוהמה שלו, מעוררת נקודה דמדת הדין, שאינה משותפת בבינה, שהיא מנעול. ומחמת זה אין הרוח, האור, יכול להתלבש בגוף, הכלי. וצריך הרוח לעלות חזרה אל המלכות שנמתקת בבינה, במפתח, ולהתקשר בה. אז גם הוא מקבל המיתוק של שיתוף המלכות בבינה, ויוכל להתלבש בגוף. כמ"ש, וטמאה שבעת ימים, שהם ז' ספירות חג"ת נהי"מ, שהמלכות צריכה לעלות לבינה, להתמתק בבינה.

ומטרם שבאה לבינה, שזה יום השמיני, לא עולה אליה רוח להתקשר בה. אמנם עלית המלכות לבינה, אינה לצורך עצמה, אלא לצורך טהרת הנשמה, מנשיכת הנחש בערייתה, בשעת לידתה. כי אחר שהנשמה קיבלה המיתוק מבינה, נעשית ראויה להתקשר בהמלכות, המתוקנת במפתח. והרוח יכול להתלבש בגוף. וקוראה רוח ולא נשמה, כי ביום השמיני, כשמקבל מיתוק מבינה, בעלית המלכות לבינה, אין לה עוד בחינת ג"ר, נשמה, אלא רק הקטנות בלבד, שנקרא רוח.

ובכדי לקבל בחינת נשמה, צריכה לשבת ל"ג ימים בדמי טהרה. כי דמים הם הדינים, המתגלים ממסך דקטנות, המונעים הג"ר. ויש דם טהור ודם טמא. כי ב' מיני מסכים הם, מסך דמנעול, מצ"א. ומסך דמפתח, מצ"ב. והדינים של מסך המנעול, נקראים דמים טמאים. כי כל עוד שיש שמץ מזוהמתם בהנשמה, אינה ראויה לשום אור. כמ"ש, וטמאה שבעת ימים. והדינים הנמשכים ממסך דמפתח, נקראים דמים טהורים, משום שהם ראויים לקבל אור. אמנם צריכה זמן, שהמלכות תתקשר בחג"ת דו"א, שמהם מקבלת הג"ר.

בני אדם, עד שנשלמו. כמ"ש, בכל קודש לא תיגע. שפירושו, להשגיח על הנשמות. כלומר, שאינה נוגעת בקודש לקבל מוזן מן הקדוש, שהוא ז"א, בשביל הרוחות.

ואם נקבה תלד

וְאִם נִקְבָּה תֵּלֵד. משום שהצד שמאל שלט יותר והימין נכנע אליו, וע"כ הכל, על אחד שניים, נתרחה הנוקבא, המלכות, מז"א. וכדי להתקשר הרוח שיתלבש בגוף, כי השמאל אינו מתיישב בגוף כמו הימין, כי נמצא בתוקף הגבורות יותר. כי בימין, שהוא זכר, לא היה להמתיק אלא דינים דנוקבא,

שהם דמים טמאים וטהורים. אבל הנקבה, שהשמאל גובר בה, צריכים לתקן גם דינים דשמאל, שהם דינים דדכורא. וע"כ ניכפל הכול. שהטומאה היא שבועיים, כנגד דינים דדכורא ודינים דנוקבא. וכן ימי טוהר הם שישים ושישה ימים, ל"ג כנגד דינים דדכורא, ול"ג כנגד דינים דנוקבא.

מילה ועורלה

וְאִם נִקְבָּה תֵּלֵד. משום שהצד שמאל שלט יותר והימין נכנע אליו, וע"כ הכל, על אחד שניים, נתרחה הנוקבא, המלכות, מז"א. וכדי להתקשר הרוח שיתלבש בגוף, כי השמאל אינו מתיישב בגוף כמו הימין, כי נמצא בתוקף הגבורות יותר. כי בימין, שהוא זכר, לא היה להמתיק אלא דינים דנוקבא,

למעלה מפני אות ברית קודש, שהוא היסוד. כי כל המעשים שישראל עושים למטה, מעוררים מעשה למעלה. וע"כ בזמן שהוא נדחית עורלה, שהיא נחש הטמא, מכל העם הקדוש למעלה. ולעורלה היא מתקנים כלי אחד עם עפר, להשרות עורלה היא בתוכו. כמ"ש, ונחש, עפר לְחֶמוֹ. ועפר תאכל כל ימי חיך.

וְאִם נִקְבָּה תֵּלֵד. משום שהצד שמאל שלט יותר והימין נכנע אליו, וע"כ הכל, על אחד שניים, נתרחה הנוקבא, המלכות, מז"א. וכדי להתקשר הרוח שיתלבש בגוף, כי השמאל אינו מתיישב בגוף כמו הימין, כי נמצא בתוקף הגבורות יותר. כי בימין, שהוא זכר, לא היה להמתיק אלא דינים דנוקבא,

למעלה מפני אות ברית קודש, שהוא היסוד. כי כל המעשים שישראל עושים למטה, מעוררים מעשה למעלה. וע"כ בזמן שהוא נדחית עורלה, שהיא נחש הטמא, מכל העם הקדוש למעלה. ולעורלה היא מתקנים כלי אחד עם עפר, להשרות עורלה היא בתוכו. כמ"ש, ונחש, עפר לְחֶמוֹ. ועפר תאכל כל ימי חיך.

לד) מכאן נשמע, שאין אדם צריך לנהוג בזיון בעורלה, אע"פ שמעבירים אותו מפני הברית. ומקומו, אחר שנעבר מברית הזה, הוא בעפר, שהרי אחר שנחש הוא נעבר מפני אדם, נתן הקב"ה מישכנו בעפר, שכתוב, ועפר תאכל כל ימי חיך. וכיון שהקב"ה, כשהעביר אותו מפני אדם, שם מישכנו בעפר והתקין אותו, כך באותו אופן ממש, כשאנו מעבירים את העורלה, אנו צריכים לתקן בשבילו עפר, שיהיה בו מישכנו.

לח) כל אדם צריך להקריב בן שהוא קורבן להקב"ה, בשמחה, ברצון הלב, להכניסו תחת כנפי השכינה, ונחשב לפני הקב"ה, שהוא קורבן שלם להתקבל ברצון.

לו) וקורבן הזה, הוא כמו קורבן מן הבהמה. כי זה לשמונה ימים וזה לשמונה ימים, שכתוב, ומיום השמיני והלאה יִרְצֶה, מפני שעברה עליו שבת אחת. כי בין שמונה

וביום השמיני ימול בשר עורלתו. מצווה זו, למול לשמונת ימים מילת ברית קודש. והוא סוד עליון, שכתוב, סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם. מודיע הסוד, שהוא ברית, לאלו היראים, שהם יראי חטא. כי סוד ברית קודש, אינו ראוי לגלות חוץ מלהם. וסוד ברית קודש, הרי העמדנו ולמדנו בכמה מקומות.

לב) וסוד זה לשמונת ימים, הוא חיוב על העולם, לכל העם הקדוש. שכתוב, וביום השמיני ימול בשר עורלתו. יום השמיני, זהו אות ברית קודש, ספירת היסוד, שהוא שמיני לכל המדרגות. שאם תספור המדרגות מחכמה ולמטה, נמצא היסוד מדרגה השמינית. וכתר הוא א"ס, שאינו מן המנין. והמילה של ברית הוא להעביר עורלה, נחש הטמא, מפני הברית, יסוד הקדוש. ואין להקשות, שפעם אומר, שיום השמיני הוא בינה, כלומר ממטה למעלה. ופעם אומר, שיום השמיני הוא יסוד, כלומר ממעלה למטה. והוא מטעם ערך ההופכי שיש בין כלים לאורות. כי באור התחתון נכנס תחילה ומתחילים מלמטה, ובכלים העליונים נגמר תחילה ומתחילים ממעלה למטה.

לג) כי בזמן שמתאספים העם הקדוש, להעביר עורלה מפני הברית, הקב"ה אוסף כל הפמליה שלו, ומתגלה להעביר העורלה

בכל שלמותו, ע"כ מקבל ממנו הילד הארה, לתקון ברית קודש שלו. וכן הבהמה ירצה לקורבן. כי הקורבן מיוחד יסוד ומלכות. וצריך משום זה, לקבל תיקון מיסוד השלם ביום השבת. וע"כ, הכל הוא בסוד עליון.

ימים, מוכרחת להיות שבת אחת. כיון שעבר עליו שבת אחת, אז ירצה זה לקורבן, שהיא הבהמה. ילד הנימול זה לקורבן, משום שניתדבק ונודמן לשבת הזו, המלכות, סוד ברית קודש, היסוד. שבשבת נמצא היסוד

ואין צור כאלקיננו

שלהם, של המלאכים ושל ישראל, כי הוא לא צריך לקדושה שלהם. אבל הם אינם קדושים בלתי. וזה הוא, כי אין בלתי. אין קדושה שלהם בלתי.

לט ואין צור כאלקיננו. שהקב"ה צר צורה בתוך צורה, צורת העובר בתוך צורת אמו, ומתקן אותה, ונופח בה רוח החיים, ומוציא אותה לאוויר העולם. ואין צור כאלקיננו, שיש לו ממשלה ומלכות על כל.

לז אין קדוש כה', כי אין בלתי, ואין צור כאלקיננו. אין קדוש כה'. משמע, שיש קדוש אחר על כל פנים, הגרוע מה'. אין צור כאלקיננו. משמע, שיש צור אחר, אלא שהוא גרוע מה'.

לח אלא ודאי, אין קדוש כה'. כי יש הרבה קדושים למעלה, המלאכים. וכן ישראל קדושים, שכתוב, קדושים תהיו. ואינם קדושים כה', משום שכתוב, כי אין בלתי, אלא קדושתו של הקב"ה הוא בלי קדושה

כוכב אחד, שהיה מכה שלוש פעמים בכוכב אחר

[כוכבא דבטש ג' זמני בכוכבא]

בשתי בחינותיו, במפתח ובמנעול, שאין השמאל נכנע להתייחד עם הימין זולתם, שהמסך הזה ממעט הג"ר דקו שמאל וסותם אותו.

ואלו ב' פעולות במפתח ומנעול הנפעלים ע"י מסך דחיריק, הם מכונים ב' קולות. וב' פעולות שבקו האמצעי, שהוא קול המפתח, הממותק בבינה. וקול אחד למטה, קול המנעול, קול המלכות שלמטה שלא נמתקה בבינה. וקול המנעול, שהוא פעולה א' דקו האמצעי, שהוא עיקר הכוח הממעט קו השמאל, הכריז ואמר, לאותם הדבוקים בקו שמאל, ורוצים להמשיך מג"ר דשמאל, אומר להם הקול הזה של המנעול, שיתאספו וישבו למקומם, בסוד, אם רץ לבך שוב לאחור. כי נפתחה השמירה של המלכות. כי עד חצות לא היה שמירה לקו שמאל של המלכות, והיו הרשעים יכולים לינוק מקו שמאל.

אבל עתה בחצות, שכבר שולט קו

מ רבי חייא ורבי אחא היו יושבים לילה אחד לפני רבי אבא. קמו בחצות לילה לעסוק בתורה. בעוד שיצאו לחוץ, ראו כוכב אחד, שהיה מכה שלוש פעמים בכוכב אחר, וסָתַם אורו. בתוך כך, שמעו ב' קולות בב' צדדים. קול אחד לצד צפון למעלה, וקול אחד למטה. וקול ההוא שלמטה מכריז ואמר, היכנסו והתאספו למקומכם, כי עתה נפתחה השמירה של הנוקבא, המלכות, כי הקב"ה נכנס לטייל בגן, להשתעשע עם הצדיקים אשר בגן. עבר קול ההוא ונשתתק. הלילה נחלק לד' חלקים: חסד, גבורה, ת"ת, מלכות. שבחצי הלילה הראשון שולטים ב' קווים חסד וגבורה שבמלכות. ובחצות לילה מתחיל לשלוט ת"ת, שהוא קו אמצעי, להכריע ולייחד ב' הקווים חסד וגבורה שבמלכות. שהקב"ה, ת"ת, קו האמצעי, נכנס בגן עדן, המלכות, ומייחד ימין ושמאל שבה. וכדי לייחד הימין והשמאל, מוכרח הקו האמצעי להמשיך המסך דחיריק

אלא חזרו לפנימיות, לבית. כי כבר נתייחדו ימין ושמאל ע"י קו האמצעי, שהארתם נבחן לפנימיות.

כי בשעת שליטת השמאל שבמלכות, טרם נקודת חצות לילה. המלכות, שעיקר בנינה מקו שמאל, אע"פ שהיא חושך בלי החסדים דקו האמצעי, מ"מ היא מרוחקת מן הת"ת, קו האמצעי, הנוטה לחסדים ולימין. כמו הקו שמאל מטרם הכרעת קו האמצעי. ובחצות לילה, כשבא הקב"ה וייחד השמאל עם הימין בב' פעולותיו, אז הכירה המלכות בשבחו של הקב"ה, קו האמצעי, מחמת שלמות הייחוד של ימין ושמאל. ואז נתחברה עם הקב"ה.

מא/ב עד שמגיע הבוקר, והמלך מושיט לה חוט של חסד, שאז מתלבשת החכמה שבה בחסד, ונשלמת. כמ"ש, ויושט המלך לאסתר את שרביט הזהב אשר בידו. שהמלך, ז"א, ואסתר, המלכות, ושרביט הזהב, חוט של חסד, שעם התלבשות בו החכמה שבמלכות, נקרא שרביט של זהב. ואל תאמר שלה לבדה מושיט המלך השרביט של זהב, אלא לה ולכל אלו שמתחברים בה. בא ונתחבר יחד.

האמצעי, וגילה המנועול, הממעט קו השמאל וסותם אותו, יש שמירה, שלא יוכלו עוד הרשעים לינוק מן השמאל שבמלכות. וקו האמצעי, המלכות, מגלה קול הזה של המנועול. אחר שהשמיע הכרוז, והכול ראו שנסתם קו השמאל, אז נשתתק, נגנז, כדי שיוכל לשלוט הקול שמצד צפון, שהוא פעולה הב' שבמסך דחיריק, הבא ממלכות הממותקת בבנינה, שהיא מפתח, כדי שיוכל לחזור ולהמשיך ו"ק דג"ר דקו שמאל. ולולא שנשתתק הקול של המנועול, לא היה יכול לשלוט הקול של המפתח, ולא היה אפשרות להמשיך בחינת ג"ר לגמרי.

מא/א חזרו ר' אחא ור' חייא לבית, ואמרו, הנה ודאי עת רצון, התעוררות כנסת ישראל להתחבר במלך הקדוש, ז"א, קו אמצעי. שלא נתחברה כנסת ישראל בהקב"ה אלא מתוך שירה, מתוך השבח שלה אליו. מטרם החצות, שאז זמן שליטת השמאל, נבחן הארתו לבחינת חיצוניות. כמ"ש, שעוד מטרם שקבלו הארה חיצוניות משמאל, כבר ראו איך שהגיע נקודת החצות והאיר קו האמצעי, בב' פעולותיו, וייחד השמאל עם הימין. ואז נחשב הארתם לפנימיות. כמ"ש, שלא יצאו לחוץ, לקבל הארה מקו שמאל,

ויקה אחת מצלעותיו

דו פרצופים, ב' פרצופים זכר ונקבה, דבוקים זה בזה מאחוריהם. ואתה אומר, לא טוב היות האדם לבדו? אלא שלא השתדל בנוקבתו, ולא היתה לו, עזר כנגדו, משום שהיתה בצדו, והיו דבוקים יחד מאחוריהם, ואז היה האדם לבדו.

מד אעשה לו עזר כנגדו. כנגדו. כנגד הפנים, כדי שיתחברו זה בזה פנים בפנים. מה עשה הקב"ה? ניסר אותו ולקח הנקבה ממנו. כמ"ש, ויקח אחת מצלעותיו. אחת, היא הנוקבא שלו. כמ"ש, אחת היא יונתי תמתי. ויביאה אל האדם. שהתקין אותה ככלה. והביאה, שתהיה כנגד פניו, מאירים פנים בפנים. ובעוד שהיתה הנוקבא

מב ויאמר ה' אלקים, לא טוב היות האדם לבדו. לא כתוב, כי טוב. ביום שני, משום שיתחלק מאדם, הצלע לבנין הנוקבא. כי יום שני הוא גבורה וקו שמאל. והשלמת קו השמאל היא רק במלכות, הנבנית ממנו. וכיון שאדם, ז"א, היה לבדו, ועוד לא נתגסרה ממנו המלכות, וכתוב, לא טוב היות האדם לבדו, ע"כ לא נאמר, כי טוב. ביום שני. כי מטרם שהמלכות נתגסרה מז"א, ונבנית לפרצוף בפני עצמה, לא נשלם קו השמאל דו"א, שהוא יום שני, ונאמר עליו, לא טוב.

מג וכי היה לבדו? והרי כתוב, זכר ונקבה בראם. ולמדנו, שאדם הראשון נברא

והן בזמן שהוא בדין. מי שמתחבר באשת אחר, הוא כאילו משקר בהקב"ה ובכנסת ישראל, וע"כ הקב"ה אינו מכפר לו ע"י תשובה, והתשובה תלויה לו עד שיסתלק מן העולם. כמ"ש, אם יכופר העוון הזה לכם עד תמותו. ומתכפר לו בשעה שנכנס בתשובה לעולם ההוא, ויש לו לקבל עונש שם, ואז מכופר לו.

מזו מי שמשקר בכנסת ישראל, שבא להתחבר באשת אחר, אינו מתקבל על ידו תשובה, מטרם שנדון בגיהנום. כל שכן, מי שמשקר בכנסת ישראל ובהקב"ה, וכל שכן, אם מטריח הקב"ה לעשות צורת ממזר באשת אחר, ומשקר במלך בפרהסייה, בגלוי.

מתדבקת בצדו, היה האדם לבדו. ואח"כ עלו שניים, ונודווגו, וקמו שבע יחד. קין עם תאומתו, והבל עם ב' תאומות, הרי המישה, ועם אדם וחוה, הם שבעה.

מה בשעה שחווה נתתקנה אל אדם, הקב"ה בירך אותם. כמ"ש, ויברך אותם אלקים. כמו חזן המברך את הכלה בשבע ברכות. מכאן למדנו, חתן וכלה, כיון שנתברכו בשבע ברכות, מתדבקים יחד. כדמיון שלמעלה, שהמלכות מתברכת בו' ברכות מחג"ת נהי"מ דז"א.

מו וע"כ, מי שבא להתחבר באשת אחר, הוא פוגם הזווג, כי הזווג של כנסת ישראל, הוא בהקב"ה בלבד, הן בזמן שהוא ברחמים,

גוזל אביו ואמו

בלי שבע ברכות, פוגם שבע ברכות שלמעלה. ומה על פנויה כך, כמ"ש, מי שמתדבק באשת אחר, שהיא עומדת בזווג בשבע ברכות ע"י בעלה, כעין של מעלה, על אחת כמה וכמה.

נ חבר הוא לאיש משחית. זה ירבעם. ואמר אין פשע, שאומר, הרי פנויה היא, למה אסור? משום זה הוא גוזל אביו ואמו. ולא עוד אלא שהוא חבר לאיש משחית. מיהו איש משחית? הוא מי שפוגם הצורה והתיקון של מעלה. כל שכן, מי שחומד אשת חברו להיתדבק בה, שפוגם יותר. וע"כ הוא נפגם לעולם. איש משחית, כי פוגם למעלה, ופוגם למטה, ופוגם את נפשו.

מח גוזל אביו ואמו. אביו, הקב"ה, אמו, כנסת ישראל. גוזל, כמ"ש, גזלת העני בביתכם. הגזילה, מי שחומד אשה אחרת שאינה בת זוגו.

מט כל הנהנה מעולם הזה בלא ברכה, כאילו גוזל להקב"ה וכנסת ישראל, שכתוב, גוזל אביו ואמו, ואומר, אין פשע, חבר הוא לאיש משחית. כל הנהנה מן העולם הזה, כלל זה, שאומר כל הנהנה, הוא אשה. כי מי שמתדבק באשה להנות ממנה, אע"פ שהיא פנויה, ונהנה ממנה בלא ברכה, בלי שבע ברכות שמברכים את הכלה, הוא, כאלו גוזל להקב"ה וכנסת ישראל. מהו הטעם, משום שהזווג שלהם, הוא בשבע ברכות. והנהנה

שלחני כי עלה השחר

ויעבירם את הנחל. מה היה דעתו של יעקב, להעבירם את הנחל בלילה? אלא ראה את המקטרג, שהולך בין המחנות שלו, אמר יעקב, אעבירם לצד האחר של הנהר, אולי לא תהיה מבוכה.

נג שואל, מה ראה? ראה שלהבת אש לוחטת הולכת ומעופפת בין מחנותיו. אמר יעקב, מוטב לקחת אותם מכאן לעבר הנהר,

נא ויאמר, שלחני, כי עלה השחר. ויאמר, שלחני. וכי אסיר היה בידו של יעקב? אשרי הם הצדיקים, שהקב"ה חס על הכבוד שלהם, ואינו עוזב אותם לעולם. כמ"ש, לא יתן לעולם מוט לצדיק. והרי כתוב, ותיקע כף ירך יעקב.

נב אלא המלאך לקח את שלו. שכתוב, והוא לן בלילה ההוא במחנה. וכתוב, ויקחם

אם ישראל, ז"א, שממנו יוצאות הברכות. מודה עליך, שהברכות שלך, משום שאתה אחוז בו. וע"כ, אני וכל שאר מחנות המלאכים, מודים עליהן, שהברכות הן שלך.

נח כי שרית עם אלקים, ועם אנשים ותוכל. עם אלקים, כל אלו הבאים מצד הדין הקשה. ועם אנשים, זהו עשו והמחנות שלו. ותוכל, אתה יכולת להם, והם לא יוכלו לך. ולא עוב אותו יעקב, עד שהודה לו על אלו הברכות. כמ"ש, ויברך אותו שם.

נט בשעה שהאור הבינה עולה, נכנעים כל בעלי הדינים ואינם נמצאים, וכנסת ישראל מספרת עם הקב"ה. ושעה ההיא עת רצון לכל, והמלך מושיט להמלכות ולכל אלו הנמצאים עמה, שרביט, חוט של חסד, להימצא בשלמות במלך הקדוש.

ס בשעה שהקב"ה נמצא יחד עם כנסת ישראל, המלכות, והיא מעוררת תחילה הרצון אליו, ומושכת אותו אצלה ברוב אהבה והשתוקקות, אז נתמלאה המלכות מצד ימין, חסדים דוכר. וכמה מחנות מלאכים נמצאים בצד ימין, בכל העולמות.

וכשהקב"ה מעורר תחילה אהבה ורצון, והמלכות מתעוררת אח"כ, ולא בזמן שהקב"ה נתעורר, אז הכל נמצא בבחינת הנקבה, המלכות, והשמאל נתעורר, וכמה מחנות עומדים ומתעוררים בצד השמאל, בכל העולמות. כמ"ש, אשה כי תזריע, וילדה זכר. אם האשה מזרעת תחילה, יולדת זכר, משום שעולם התחתון נמצא כעין עולם העליון, וזה דומה לזה. וכמו שלמעלה, אם המלכות מעוררת תחילה הרצון, נתמלאה מצד ימין, בחינת זכר, אף למטה כן.

סא וע"כ הקב"ה גוזר זכר או נקבה, להימצא רצון תחילה בעולם, המלכות, אשר אז מתעוררת גם האשה למטה להזריע תחילה, וילדה זכר. כי הכל תלוי למעלה, ולא למטה. ובכל, צריך האדם שרצונו יתדבק למעלה, להקב"ה, שימצא רצון תחילה בעולם, המלכות, ואז גם אשתו

והנהר יפסיק ביניהם, ולא תמצא מבוכה. כי המזיקים אינם עוברים נהרות. ויקחם ויעבירם את הנחל, וייוותר יעקב לבדו. וכיון שיעקב הפריע אותו מלהזיק המחנות, ע"כ נגע בכף ירכו, ותיקע כף ירך יעקב. כי לקח ממנו את שלו. מכאן למדנו, מי שנמצא לבדו בבית בלילה, או ביום בבית מיוחד, ומכל שכן, בלילה בבית מיוחד, שנפרד משאר בתים, או מי שהולך לבדו בלילה, יכול להינזק.

נד וייוותר יעקב לבדו. אז, ויאבק איש עמו. המלאך, מצד הדין הוא בא, וממשלתו, בצד של הלילה, שממונה להכניס את ישראל בגלות, שהוא לילה וחושך. כיון שעלה האור, נחלש כוחו, ונתגבר עליו כוחו של יעקב, כי מצד של הלילה בא. וע"כ, בזמן שהיה לילה, לא יכול לו יעקב. וכשעלה האור, נתחזק כוחו של יעקב, ואחוז בו ונתגבר עליו. אז, ראה אותו יעקב, שהוא מלאך.

נה אמר לו, המלאך, עזוב אותי, כי איני יכול לך. לא יכול לו, משום שעלה האור ונשבר כוח שלו, שכתוב, בְּרוֹן יַחַד כּוֹכְבֵי בּוֹקֵר וּיְרִיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹקִים. ויריעו, שנשברו כל אלו שמצד הדין. ויריעו, פירושו שנשברו, מלשון רועה התרועעה הארץ. בני אלקים. אותם הבאים מצד הדין, הנקרא אלקים. אז נתחזק יעקב ואחוז בו.

נו אמר לו, שלחני, כי עלה השחר. שהגיע הזמן להתקבץ ולשבח שבחו של הקב"ה. ויאמר לא אשלחך, כי אם ברכתני. אם תברכני, היה צריך לומר, מהו אם ברכתני, שהוא לשון עבר? אלא אמר לו יעקב, ודאי אבי ברך אותי אלו הברכות, שרצה לברך את עשו, ואני ירא ממך, על אלו הברכות, אם אתה מודה עליהן, ואם לא, אולי תהיה מקטרג עלי בשבילם.

נז ויאמר, לא יעקב יקרא עוד שמך. אמר לו, לא במרמה, ולא בעֲקֵבָה, השגת אלו הברכות, ע"כ, לא יאמר עוד שמך יעקב, שהוא כמו שאמר עשו, על כן... ויעקבני זה פעמיים. כי לא בעֲקֵבָה היה. כי

תזריע תחילה ותלד זכר. אשרי חלקם של הצדיקים, שידועים להדביק רצונם אל המלך הקדוש. עליהם כתוב, ואתם הדבקים בה' אלתיכם, שידועים להדביק רצונם אל המלך.

אל תראוני שאני שחרחורת

סב אל תראוני, שאני שחרחורת, שְׁזוֹפְתָנִי הַשֶּׁמֶשׁ. שהלבנה, המלכות, מתכסה בגלות, היא אומרת, אל תראוני. ולא שהיא מצווה שלא לראותה, אלא משום שרואה תשוקת ישראל לראות אורה, היא אומרת, אל תראוני. שלא תוכלו לראות אותי, אל תראוני, משום שאני שחרחורת, מפני שאני בחשכה.

סג מהו שחרחורת, שחורה היה צריך לומר? אלא ששתי חשכות הן: א. ששזפתני השמש, שנסתלק ממני השמש, ז"א, להאיר בי, ולהסתכל בי. ב. שבני אמי ניחרו בי שמוני נוטרה.

סד ששזפתני, שרומז בשש, כי ששזפתני אותיות, שש זפתני. כי בעת שמאיר השמש,

ז"א, בשש אורות מאיר, בשש ספירות חג"ת נה"י. וכשמסתלק, כל אלו שש אורות מסתלקים. בני אמי, הם אלו הבאים מצד דין הקשה, לענוש על החטאים. ניחרו בי. כמ"ש, ניחר גרוני. כמ"ש, על צוארנו נרדפנו. כי כשבאו ישראל בגלות, היו ידיהם קשורות לאחור, וריחיים על צווארם, ולא יכלו לפתוח פה, שכתוב, ניחרו בי. סה) שמוני נוטרה את הכרמים. ללכת בגלות ולשמור שאר העמים בשביל ישראל, שהם בתוכם בגלות. כרמי שלי לא נטרתי. כי איני יכול לשמור אותם כמו בתחילה. בתחילה נטרתי כרמי שלי, ישראל, וממנו נשמרו שאר הכרמים, שהם האומות. עתה, אני נוטר שאר הכרמים, בשביל כרמי שלי, שיהיה שמור ביניהם.

לה' הארץ ומלואה

סז לה' הארץ ומלואה תבל ויושבי בה. כיון שאמר, לה' הארץ ומלואה. למה כופל הלשון, תבל ויושבי בה. וכי תבל אינו ארץ? אלא שאומר, לה' הארץ ומלואה. זוהי ארץ הקדושה, שנקראת ארץ החיים. תבל ויושבי בה, הם שאר ארצות.

סח לה' הארץ ומלואה. הארץ, היא המלכות. ומלואה, אלו הם נשמות הצדיקים שבמלכות. תבל ויושבי בה. תבל, זוהי הארץ שלמטה, בעולם הזה. ויושבי בה, אלו הם בני אדם. אשר הארץ, המלכות, כי הוא על

ימים יסדה ועל נהרות יְכוֹנְנָהּ. כי ארץ החיים, מלכות, על ימים יסדה ועל נהרות יכווננה. כי כולם, כל המוחין, יוצאים מנהר העליון, הנמשך ויוצא מעדן, מבינה, והמלכות מתקנת בהם להתעטר במלך הקדוש, ולזון העולמות.

סט מי יעלה בהר ה'... לא נשא לשוא נפשי. נפשי, היא המלכות. ודוד המלך נתאחד בלב ההוא, ונפש ההיא, במלכות. וע"כ אומר, אשר לא נשא לשוא נפשו.

יסורים של אהבה

ע בעוד שהיו הולכים פגשו באדם אחד ופניו מלאים נגעים, והיה קם מתחת אילן אחד. הסתכלו בו, וראו פניו אדומים מחמת

הנגעים. אמר לו רבי חייא, מי אתה. אמר לו, יהודי אני. אמר רבי יוסי, חוטא הוא, שאם לא כן, לא היו נרשמים בפניו אלו

מוכיחו באהבה בכל. תחילה מכה אותו בגופו מבפנים. אם חזר בו טוב, ואם לא, מכה אותו תחת מלבושיו. ואלו נקראים ייסורים של אהבה. אם חזר בו, טוב. ואם לא, מכה אותו בגלוי, בפניו לפני כל, כדי שיסתכלו בו וידעו, שהוא חוטא, ואינו אהובו של אדונו.

עד אמר להם אדם ההוא, בקשר של עצה אחת באתם עלי ודאי, לבזות אותי. אינכם, אלא מאותם היושבים בבית רבי שמעון בן יוחאי, שאינם יראים מכל. אם יבואו בני, הבאים אחרי, יצירו אתכם, ולמה דבריכם בגלוי. הרי אתם צריכים לירא מבני. אמרו לו, התורה כך היא, שכתוב, בראש הומיות תקרא. בפתחי שערים בעיר אֲמַרְיָה תאמר. ומה אם בדברי תורה נירא מפניך, הרי אנו נמצאים בביוזון לפני הקב"ה. ולא עוד, אלא התורה צריכה צחות, כלומר, לדבר בגלוי. פתח האיש ואמר, מי אל כמוך נושא עוון. הרים ידיו ובכה. בתוך כך הגיעו בניו. אמר בנו הקטן, כאן עזרת השמים לאבי.

נגעים הרעים, ואלו לא נקראו ייסורים של אהבה. אמר רבי חייא, כך הוא ודאי, כי ייסורים של אהבה, מכוסים הם מבני אדם. **עא** כתוב, אדם כי יהיה בעור בשרו שָׁאֵת או ספחת או בְּהֶרֶת. ג' מינים, וכולם נקראים נגע צרעת. כמ"ש, והיה בעור בשרו לנגע צרעת. נגע צרעת, לשון סגורה, שסגור הוא בכל, שהנגע מכוסה וסגור מעין רואה. וכתוב על זה, והובא אל אהרן הכהן. אבל הנגעים הנראים לחוץ, כתוב, וראהו הכהן וטמא אותו. כי הנראים לחוץ לבני אדם, באים מצד הטומאה, ואינם ייסורים של אהבה.

עב מאין לנו זה? שכתוב, טובה, תוכחת מגולה מאהבה מסותרת. פירוש, טובה תוכחת מגולה. ואם התוכחה היא מאהבה, היא מסותרת מבני אדם. כעין זה, מי שמוכיח את חבירו באהבה, צריך להסתיר דבריו מבני אדם, שחברו לא יתבייש מהם. ואם דבריו הם בגלוי לפני בני אדם, אין הם באהבה.

עג כך הקב"ה, כשהוא מוכיח את האדם,

יש צדיק אוֹבֵד בַּצְדָקוֹ

במלכות, שנאחו בו. יש צדיק אוֹבֵד בַּצְדָקוֹ. בזמן שמרובים צדיקים בעולם, כל, יסוד, לא הוסר מן הלבנה, המלכות, לעולם. וכל הוה, לוקח כל השמן והעוץ והשמחה שלמעלה, ונתמלא ושמח ומתנשא, כדי להודווג בלבנה. והוא מרויח כל זה בשבילה. **עדה** ובשעה שהרשעים מרובים בעולם, והלבנה נחשכה, אז צדיק, יסוד, אוֹבֵד בַּצְדָקוֹ. צדיק נאבד לא כתוב, אלא צדיק אוֹבֵד, משום שאינו נראה בלבנה, שאינו משפיע לה, ואינו לוקח שמן ועוץ ושמחה למלא אותה ולהתחבר עמה. וע"כ צדיק אוֹבֵד, כל זה, בצדקו, שהיא הלבנה, שבשביל הלבנה, שאינה נמצאת להתחבר עמו, הוא אוֹבֵד, ואינו שואב מן השמחה שלמעלה, כמו שהיה עושה. ואז כל צד

עה את הכל ראיתי בימי הבלי, יש צדיק אוֹבֵד בַּצְדָקוֹ, ויש רשע מאריך ברעתו. שלמה המלך, שהיה חכם מכל, איך אמר שראה הכל, בזמן שהלך בחשכות העולם, בימי הבלי? שהרי כל מי שעוסק בחשכות העולם, אינו רואה כלום, ואינו יודע כלום. **עו** אלא בימיו של שלמה המלך עמדה הלבנה במלואה, ונחכם שלמה מכל בני העולם, ואז ראה הכל וידע הכל. ראה כל, שהוא יסוד, הנקרא כל, שאינו סר מן הלבנה, המלכות, והיה מאיר לה השמש. כמ"ש, את הכל ראיתי בימי הבלי. הבלי, הלבנה, המלכות, שכלולה מכל, ממים, חסד, מאש, גבורה, מרות, תפארת. ביחד, כמו הבל היוצא מן הפה הכלול מכל, ממים ורוח ואש. **עז** והוא ראה כל, שהוא יסוד, בהבל,

שהיו כולם עזי פנים, והוא לא הזהיר אותם, ולא היה מביישם לעולם, והיה מעכב בידינו, שלא נתגרה ברשעים. והיה אומר לנו, לדוד אל תתגר במרעים, אל תקנא בעושי עולה. אמר אביו, ודאי הקב"ה העניש אותי בזה, כי היה רשות בידי למחות בידם ולא עשיתי, ולא בזיתי אותם, לא בסתר ולא בגלוי.

השמאל מתעורר, ורשעים מאריכים בשלוה בעולם. כמ"ש, ויש רשע מאריך ברעתו, באותו הצד הרע שניתדבק בו.

עט) יש צדיק אובד בצדקו. כי כשהרשעים מרובים בעולם, והדין תלוי, צדיק אובד בצדקו, שנתפס בעוונותיהם, כמו אבי, שנתפס בעוונותיהם של בני עירו,

ויפח באפיו נשמת חיים

נסתלקה משם. והוא שורה על האדם, ואז נטמא האדם, ונפגם בבשרו בכל, ובמראה פניו.

פד) משום שנפש חיה הזו היא קדושה ועליונה, מן הבינה, כשארץ הקדושה, המלכות, מושכת אותה ונכללת בתוכה, אז קוראים אותה, נשמה. כי אור הבינה נקראת נשמה. וזו היא שעולה למעלה ומדברת לפני המלך הקדוש, ונכנסת בכל השערים ואין מי שימחה בידה, ועל כן נקראת רוחא ממלא, רוח המדבר, כי כל שאר הנפשות שאינן מן הבינה, אין להן רשות לדבר לפני המלך, חוץ מזו שהיא מבינה.

פה) וע"כ התורה מכריזה ואומרת, נצור לשונך מרע. וכתוב, שומר פיו ולשונו. משום שאם שפתיו ולשונו מדברים דברים רעים אלו, הדברים עולים למעלה, וכולם מכריזים ואומרים, הסתלקו מסביב דיבור הרע של פלוני, תנו מקום לדרכו של נחש הקשה. אז נעברת ממנו הנשמה הקדושה, ומסתלקת ואינה יכולה לדבר. כמ"ש, גאלמתי דומיה החשיתי מטוב.

פו) ונשמה ההיא עולה בכיוון, בצרה, מכל. ולא נותנים לה מקום כבתחילה. ועל זה כתוב, שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו. נפשו שהיתה מדברת, נעשית שותקת, משום הדיבורים הרעים שדיברה. ואז נודמן הנחש. כי הכל חוזר לתחילתו, כמו מטרם שזכה לנשמה. וכשהדיבור הרע עולה בדרכים ידועים, ושורה לפני הנחש הקשה, כמה רוחות מתעוררים בעולם, ורוח טמא יורד

פ) עוד פתח בנו האחר ואמר, וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה. וייצר ה' אלקים. וייצר כתוב עם ב' יודים, יורה שהאדם נברא בשני יצרים, ביצר הטוב וביצר הרע. יצר הטוב כנגד מים, היצר הרע כנגד אש. והיה אלקים הוא שם מלא. את האדם, כלול זכר ונקבה, כי את, רומז על הנקבה. עפר מן האדמה, זהו עפר של ארץ קדושה, שמשם נברא, מקום בית המקדש. עפר הוא מלכות. האדמה בינה, ארץ אדום. אדם הראשון נברא ממלכות הממותקת בבינה. כי עפר בית המקדש, היא בחינת מלכות הממותקת בבינה.

פא) ויפח באפיו נשמת חיים. הנשמה הקדושה, שנמשכת מאלו החיים, שלמעלה, מבינה.

ויהי האדם לנפש חיה. שהאדם נכלל מנפש הקדושה של חיה עליונה, בינה, שהוציאה ארץ, מלכות.

תוצא ארץ נפש חיה. נפש, של חיה ההיא העליונה, בינה.

פב) בכל שעה שהנשמה הקדושה דבוקה באדם, הוא אהובו של אדונו. כמה שמירות שומרים אותו מכל הצדדים, רשום הוא לטוב, למעלה ולמטה, והשכינה הקדושה שורה עליו.

פג) ובשעה שהוא מטה דרכיו, השכינה מסתלקת ממנו, והנשמה הקדושה אינה מתדבקת בו. ומצד נחש הרע הקשה, נתעורר רוח אחד, המשוטט והולך בעולם, שאינו שורה אלא במקום שהקדושה העליונה

והכל בקדושה. כל שכן, אם העם הולך בדרך עקום, והוא יכול לדבר להם, ולהוכיח אותם, ושותק ואינו מדבר. שעליו נאמר, נאלמתי דומיה החשיתי מטוב וכאבי נְעַכְר. נעכר בנגעים של הטומאה. וכמ"ש, שדוד המלך נלקה בצרעת, והקב"ה פנה ממנו. שבקש, פנה אלי וחונני. משמע שהפנה פניו ממנו.

מצד ההוא של הנחש, ומוצא שאדם ההוא עורר אותו בדיבור הרע, ומוצא שהרוח המדבר הקדוש, נעבר ממנו, אז שורה עליו הרוח הטמא ומטמא אותו, ואז הוא מצורע. **פז** כמו שעונש האדם מדיבור רע, כך עונשו מדיבור טוב, שבא לידו ויכול ולדבר ולא דיבר. משום שפגם ברוח המדבר ההוא, כי הוא נתתקן לדבר למעלה ולדבר למטה,

נגע צרעת

פעמים, להנהיגו בדרך האמת, ולהזהירו. וכך אמר לו, לבי אל תט לדבר רע, כי דבר רע גרם נגע בעולם, ודין שורה בעולם. נגע צרעת.

צא צרעת פירושו סגירה. כי סוגר אורות העליונים ואינו פותח, וכשהוא סוגר ואינו פותח, נקרא נגע. האבות, הג"ת, אינם מתכלכלים, שאינם מקבלים אור, וכל שכן הבנים, נה"י. שכתוב, נגע צרעת כי תהיה באדם. באדם ממש, בז"א, שהוא הויה דאלפים, שבגימטריה אדם. ומכאן יורד לאדם התחתון שגרם לזה, וסותם אורו, ונמצא נגע לכל, מאותו סגירת האורות. **צב** זה הוא סוד הדבר, שכתוב, ניאר מקודשו, שנסגרו האורות של המקדש, שהוא המלכות, משום שבני העולם גרמו בעוונותיהם. שכתוב, את מקדש ה' טמא. טמא, משום שנסתלק ז"א, ונחש הקשה שורה ומטיל זוהמה ומטמא. והכול משום עוונות העולם.

פח נגע צרעת כי תהיה באיש והובא אל הכהן. נגע זה, כל הצבעים שלו, העירו בו החברים. והכהן היה יודע בהם לטהר ולטמא, היה יודע, אלו שהם ייסורים של אהבה, או אלו שנמצאים במי שאדונו מואס בו, ורחוק ממנו. כי לפי דרכיו של האדם נגרם הנגע בעולם.

פט כתוב, אל תט לבי לדבר רע להתעולל עלילות ברשע. מכאן למדנו, בדרך שאדם רוצה לילך, מוליכים אותו. וכי הקב"ה מטה את האדם ללכת בדרך החטא, ולעשות מעשים רעים, שאומר, אל תט לבי לדבר רע. א"כ, אין דין בעולם הזה ולא בעולם הבא, והתורה אינה מתוקנת, שכתוב בה, אם תשמע ואם לא תשמע, שמשמע שהכול תלוי באדם?

צ אלא דוד הזהיר אל לבו, במה שאמר, אל תט לבי לדבר רע, לנהוג אותו בדרך האמת, כמ"ש, והשיבות אל-לבבך. והשיבות, שצריך לחזור על הלב פעם, פעמיים, ושלוש

אכלה ומחתה פיה

את מקדש ה' טימא, משום עוונותיו, כי ע"י עוונותיו נתגלה הנחש התקיף.

צד עוונותיו הם לשון הרע, שבשביל לשון הרע, מזדמן הנחש הקדמוני, בין למעלה ובין למטה, שכתוב, וישלח ה' בעם את הנחשים השרפים. אין כתוב, השרפים או השרופים, אלא השרפים. שרפים, שסובב על הנחש הקדמוני. שאומר נחשים, לשון

צג כשמתחיל הנחש הקדמוני להתגלות מסתלקים הסומכים, נו"ה, ובנינים, שהם המוחין, ונעברים מן המלכות. ובא הנחש התקיף ומטיל זוהמה. ואז נמצא שהמקדש נטמא. המקדש הוא, כמ"ש, ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם. כתוב, והנחש היה ערום... ויאמר אל האשה. אל האשה ממש, שמקום המקדש מתאחד בה, המלכות.

קיבלה הבינה צורת מלכות. וע"כ, אחר שנפגמה המלכות מטעם התגלות הצמצום שעליה, נפגמה גם הבינה שבמלכות, מטעם שיש לה צורת מלכות. באופן, שתחילה נפגמת רק המלכות בלבדה מכוח הגילוי, שהיא מלכות מדת הדין. ואח"כ, נפגמת גם הבינה דמלכות, מטעם שיש לה צורת המלכות, מכוח השיתוף של נקודה הב'. ואומר כאן, שהם ב' נחשים, כי מי שמגלה נקודת הצ"א, שהיא פוגמת רק המלכות בלבדה, ולא כלום הט' ספירות ראשונות, אינו יכול לפגום אח"כ בבינה. אלא נחש אחר מתעורר, שהוא עולה ונאחז בבינה, מחמת שיש לה צורת מלכות מכוח השיתוף.

שהחוטא גורם לגילוי הנחש, כמ"ש, לפתח חטאת רובץ. שהנחש קונה כוח ע"י חטאו לגלות נקודת צ"א הגנוזה, שמסתלקים הכלים דנה"י דבינה, שיש במלכות, שבהם מקבלת המלכות כל אורותיה. וכלים דנה"י אלו קבלה מבינה, ע"י השיתוף דמידת הרחמים, כמ"ש, אמא השאילה בגדיה לבתה. שהכלים והאורות שבכלים מסתלקים עימם, כי נתקלקל השיתוף שבה מבינה, מכוח גילוי נקודת המלכות דצ"א, שאינה משותפת כלל בבינה.

ואחר שכבר נסתלקו כל האורות, מטעם גילוי נקודה הא' שנאחו בה הנחש. אז, בא נחש ב', ומטיל זוהמה בבינה דמלכות, שנקראת מקדש, ואז נטמא המקדש. ולפיכך, קורא את נחש הב' נחש תקיף, משום שעלה ונאחו שלא במקומו, בבינה. שהיא כולה רחמים, ואין בה דין כלל. אלא שיש לו כוח להאחו בה, מטעם שנשתתפה במלכות, כדי להמתיקה.

כמ"ש, ויאמר אל האשה, אל האשה ממש, להמלכות. וכיון שהכלים דבינה, שזה מקום המקדש, נכללו במלכות, מכוח שיתוף המלכות בבינה, כמ"ש, את מקדש ה' טימא, שהנחש הטיל זוהמה בבינה דמלכות, הנקראת מקדש ה', שמטעם השיתוף דמלכות בבינה, קיבלה הבינה צורת

רבים, כמ"ש, ראשי תנינים, שניים, כי אחד נאחו למעלה, ואחד נאחו למטה בעולם הזה. וכתוב, שרפים עומדים ממעל לו, כנגד ה', כי בני אלקים הם הדינים, וה' הוא רחמים. ממעל לו. הם כמו כנגד לו, ואז הוא סגירה בכל, שנסגרו כל האורות, ואין מי שיפתה. שאז בא הנחש ומטיל זוהמה בשורש נשמתו של החוטא אשר במלכות, שזה נבחן לניאוף. וע"כ כתוב, כן דרך אשה מנאפת, שנאמר, אכלה, ומחתה פיה ואמרה, לא פעלתי אוון. **צה** ברצון הכל, ברצון העליון, אין הנחש נמצא למטה, אלא משום שנמצא למעלה. ולמעלה אינו נמצא, אלא כשנמצא למטה בעוונות העולם, שהכול תלוי זה בזה.

ב' נקודות במלכות, נקודה א', המלכות דצ"א, שלא נמתקה בבינה, במדת הרחמים, ומבחינה זו אינה ראויה לקבל שום אור, כי כוח המסך והצמצום רוכב עליה. ונקודה הב', היא המלכות שנמתקה במידת הרחמים, בבינה. וכל האורות שהמלכות מקבלת הם מבחינת נקודה הב'. ולפיכך נקודה א' היא גנוזה בתוכה, ורק נקודה הב' היא גלויה ושולטת בה. וע"כ היא ראויה לקבל אורות העליונים.

ומטעם זה, המלכות נקראת עץ הדעת טוב ורע. כי אם האדם זוכה, הרי טוב. שנקודה א' גנוזה, ורק נקודה ב' שולטת, ואז יש במלכות כל טוב, והתחתון מקבל ממנה. אם לא זכה, שהוא חוטא, אז יש כוח בנחש לגלות נקודה הא' במלכות, שלא נשתתפה בבינה, אז היא רע, כי מסתלקים ממנה כל האורות, כי נתגלה כוח הצמצום הרוכב עליה. כמ"ש, לפתח חטאת רובץ. שהחוטא נותן כוח לס"א להמשיך משמאל ממעלה למטה, כמו שעשה קין. אז הנחש, שנקרא חטאת, הרובץ בפתח המלכות, מגלה נקודה הא' הגנוזה במלכות, וכל האורות מסתלקים משורש נשמתו של האדם החוטא, שהיא במלכות. כמ"ש, לא זכה הוא רע. ואח"כ, הנחש מתגבר עוד ומטיל זוהמה, שפוגם ומסלק האורות, גם מבינה דמלכות. מטעם, כי אחר שנשתתפה המלכות בבינה,

מוחה ומקנת פיו, כמו שלא עשה דבר, ואומר, לא פעלתי אוון, כדי שתישאר צורת שיתוף המלכות בבינה כמקודם קלקול הנחש, ויוכל נחש הב' להתאחו בבינה, מכוח שיש לה צורת מלכות.

אמנם, באמת עניין עליה זו של הנחש להתאחו בבינה, הוא מוקש אל הנחש. כי עתה שנאחו בבינה, והנחש בעצמו ביטל הפגם דמלכות דצ"א, ונקבע הפגם של החטא במלכות דצ"ב, נעשתה אפשרות לבטל הפגם ע"י תשובה. כי ע"י תשובה, יורדת הארה מע"ב ס"ג דא"ק, המורידה את המלכות מבינה, והבינה נטהרה מן זוהמת הנחש. משא"כ, אם לא היה נאחו בבינה, אז, היה נשאר הפגם של נחש הא', הגילוי של נקודת המלכות דצ"א, שכוח הצמצום רוכב על המלכות, שאינה ראויה לקבל אור. ומבחינה זו לא שייכת תשובה, כי התשובה לא תבטל את הצ"א והמסך, המונע מן המלכות לקבל אור העליון. הרי שעניין נחש הב' הנאחו בבינה, בכוונה ניתנה לו אחיזה זו, כדי שתועיל תשובה. והוא רק מוקש אל הנחש.

וזהו, ברצון עליון. כיון שנמצאת אחיזת הנחש למעלה, המכשירה את החוטא לעשות תשובה, ע"כ נמצאת אחיזת הנחש למטה, לגלות הצ"א במלכות, ואין פחד מה שאינו מועיל שם תשובה, והפגם ישאר לעולם. שהרי ודאי הוא שהנחש יעלה ויתאחו למעלה בבינה, והוא עצמו יבטל הפגם דצ"א, כמ"ש, אכלה ומחתה פיה ואמרה לא פעלתי אוון. ואז תועיל תשובה.

גם אין חשש, שמא לא יעלה הנחש להתאחו בבינה, כי כך הושם בטבע הנחש, להשתוקק תמיד לאחו במקום גבוה יותר, ואם נראה לו דרך להתאחו בבינה, ודאי הוא שיתאחו בה. כי אם לא היה הנחש מגלה תחילה את הפגם דצ"א שיש במלכות, שלא לקבל אור, לא היה יכול הנחש הב' להתאחו בבינה ולפגום אותה, מחמת שיש לה צורת מלכות, בעוד שבמלכות עצמה לא נגלה הפגם. כי אם לא היתה אחיזת הנחש למעלה,

מלכות, והיה כוח לנחש להטיל בה זוהמה. כלומר, שנגלה נחש הב', שנקרא נחש תקיף, שעולה ונאחו בבינה, כי המדבר לשון הרע, שמטיל פגמים על חברו, מה שאינם בו, גורם כוח לנחש הב' שיטיל זוהמה ויפגום הבינה דמלכות, אע"פ שהיא נקיה מכל צמצום ודין. אמנם, כיון שנחש הב' לא יוכל לפעול, אלא מכוח הקדם הפגם שבמלכות ע"י הנחש הא', ע"כ נמצא פוגם, הן בבינה ע"י נחש הב', והן במלכות ע"י נחש הא'. כי כדי לתת כוח לנחש הב', מתעורר בהכרח נחש הא'.

ומביא ראיה, שיש ב' נחשים, מן הכתוב, וישלח ה' בעם את הנחשים השרפים. שאומר נחשים, לשון רבים. אחד בבינה דמלכות, ואחד במלכות לבדה. וע"כ אומר הנחשים השרפים לשון רבים. נחשים השרפים הם נחשים גשמיים, ע"כ נאמר שרפים. ובני אלקים, דינים, נתיצבו כנגד הויה, רחמים. אף בהכתוב שרפים עומדים ממעל לו, הם כנגד ה', שהם התנינים. שאף הנחשים השרפים שבכאן, הם התנינים. וכמ"ש, שנסגרו כל האורות, כי בכל מקום שנתגלתה נקודת מלכות דצ"א, נסגרים כל האורות ואין מי שיפתחם. כי במלכות דצ"א אין תשובה מועילה, אלא רק במלכות דצ"ב. וכתוב, כדי שתועיל תשובה, כן דרך אשה מנאפת, כי עניין גילוי נקודה דצ"א ע"י הנחש ואחיזתו בה, המסלק את האורות דקדושה, נבחן, שהנחש הוא אשה מנאפת ממש. אכלה ומחתה פיה ואמרה. כי קשה, כיון שנחש הא' גילה נקודת צ"א שאינה משותפת בבינה, שמחמת זה נאבד ממנה השיתוף דמידת הרחמים, בינה. א"כ, מאחר שנתפרדה השותפות בבינה, כבר אין בבינה צורת מלכות. וא"כ, איך יוכל נחש הב' להטיל זוהמה בבינה, מחמת שיש לה צורת מלכות, שהם דבר והיפוכו?

וע"כ מביא הכתוב, כן דרך אשה מנאפת, שהוא הנחש הא', אכלה ומחתה פיה, אחר שפגם במלכות ונסתלקו אורותיה, מחמת קלקול השיתוף דמידת הרחמים, הוא

הנותנת אפשרות של תשובה ותיקון הפגם, לא היו נותנים מלמעלה אפשרות, שיתאחו הנחש למטה במלכות. ואם לא היתה מקודם

לכן אחיות הנחש למטה, לא יצויר כלל אחיות הנחש למעלה בבינה. הרי שזה תלוי בזה.

שיש יתרון לחכמה על הסיכלות

ע"י קו האמצעי, הוא ז' הבלים שמהם נאצל ז"א, הנקרא קול. ושמהם מתקיים העולם. **צט** הבל הוא קו שמאל. מוציא קול ברוח ומים שבו, בהתכללות קו ימין, הנקרא מים, וקו אמצעי, הנקרא רוח. ואין קול אלא בהבל. ובז' הבלים, שהם חג"ת נהי"מ דישסו"ת, מתקיימים העליונים, שהם זו"ן, ותחתונים, שהם דרי בי"ע. שעל הבל מתקיים העולם, כי אם לא היה הבל יוצא מפיו של אדם, לא היה יכול להתקיים אפילו שעה אחת.

ק האדם אינו יכול להתקיים בלי הבל פיו. אמר שלמה דבריו, שהעולם מתקיים בהם. ואמר, שעל ידי הבל הזה מתקיים העולם. והבל הזה שמתקיים בו העולם, בא מהבלים שלמעלה. כמ"ש, הבל הבלים, כלומר, הבל מהבלים שלמעלה. וכל דבריו כך היה. ובהבלים שלמעלה כתוב, כי על כל מוצא פי ה' יהיה האדם. מוצא פי ה', זה הוא הבלים של מעלה, ז"ת דישסו"ת.

קא וראיתי אני שיש יתרון לחכמה מן הסיכלות. מן הסיכלות ממש, באה תועלת לחכמה. כי אם לא היתה נמצאת שטות בעולם, לא היתה נודעת חכמה ודבריה. ולמדנו, חוב הוא על האדם שלמד חכמה, שילמוד מעט מן שטות, ולדעת אותה, משום שבא תועלת לחכמה בשבילה. כמו שיש תועלת אל האור מן החושך, שולוא החושך לא היה נודע האור, ולא בא לעולם תועלת ממנו.

קב יש יתרון לחכמה, שכולל חכמה עליונה וחכמה שבעולם הזה. חכמה שלמעלה אינה מאירה ואינה מוארת, אלא בשביל שטות, שנתעורר ממקום אחר. ולולא שטות הזו, לא היה האור והגאות הגדולה והיתרה, ולא היה נראה תועלת החכמה. ומשום

צו וראיתי אני שיש יתרון לחכמה מן הסיכלות. בכמה מקומות הסתכלתי בדברי שלמה המלך, והסתכלתי בחכמה הגדולה שלו, שסתם דבריו בפנים בתוך היכל הקדוש. למה אמר, וראיתי אני? וכי שאר בני העולם אינם יודעים ואינם רואים זאת? הרי אפילו מי שלא ידע חכמה מימיו, ולא הסתכל בה, יודע זאת, שיש יתרון לחכמה מן הסיכלות, כיתרון האור מן החושך. והוא משבח את עצמו, ואמר, וראיתי אני.

צז אלא כך למדנו, מי חכם כשלמה, שבשבעה מדרגות של חכמה הוא יקרא, כעין של מעלה, כנגד חג"ת נהי"מ דמלכות, שהיא חכמה תחתונה, שהיא מדרגת שלמה. כי שישה ימים למעלה, חג"ת נהי"מ דז"א, ושביעי עליון עליהם בינה. שישה ימים למטה במלכות, חג"ת נהי"מ, ושביעי עליהם בינה. שש מדרגות לכסא של שלמה, והוא על הכסא, שכתוב, וישב שלמה על כסא ה' למלך. שבעה כתרים של ימים, ז"ס חג"ת נהי"מ יש למעלה, וכן כנגדם ז' שמות לשלמה, להראות בהם חכמה הקדושה, ומשום זה נקרא שבעה שמות: שלמה, ידידיה, אָגור, בן־יָקוֹה, לְמוֹאֵל, אִיתִיאֵל, קוהלת.

צח ואמר ז' הבלים. הבל הבלים, אמר קוהלת, הבל הבלים הכל הבל. שיש כאן ג' פעמים הבל, וב' פעמים הבלים, שהם ארבעה, וביחד ז'. ומה שהוא ראה לא ראה אדם אחר. וכשאסף החכמה ונתעלה במדרגת החכמה, נקרא קוהלת. וז' הבלים אמר כנגד ז"ס שלמעלה, וכל הבל נעשה ממנו קול, והעולם אינו מתקיים אלא בהבל. ז' הבלים ז"ת דישסו"ת. ועיקרם קו השמאל דישסו"ת, שמטרים ההכרעה מקו האמצעי, המייחד ימין ושמאל, נבחן הארת השמאל להבל וחולי רע, ופרעות רוח. ואחר הייחוד

וְרָעוֹת רוּת. כי בהיותו נפרד לעצמו בלי ימין, הרי הוא חכמה בלי חסדים, שאז הוא חושך ולא אור. ולא עוד, אלא שנמשכים משם דינים קשים. וע"כ נבחן להבל וחולי רע.

ב. בהיותו מיוחד עם הימין ע"י קו האמצעי, המכריע בין ימין ושמאל. שהימין, חסדים, יאיר ממעלה למטה, והשמאל, חכמה, יאיר ממטה למעלה, שהוא ו"ק דחכמה, שאז מתלבשת החכמה דשמאל בחסדים שבימין. והנה מכאן יוצאים כל המוחין דזו"ן ובי"ע, וכל העולמות מתקיימים מן הבל הזה.

ז' הבלים, ז"ס דיסו"ת, שכל אחת כלולה מהבל ורוח ומים, כי כל המוחין של העליונים, שהם זו"ן, והתחתונים, שהם בג' עולמות בי"ע, יוצאים מהבלים האלו. ונתבאר, שאע"פ שבהיות הקו שמאל לבדו יש לו ג"ר דג"ר, אינו מאיר אז כלום, אלא להיפך, שהוא הבל וחולי רע. ובשעה שמתייחד עם הימין, אע"פ שנתמעט מחמת זה לו"ק דחכמה, והוא מחוסר ג"ר דחכמה, הנה כל העולמות מתקיימים ממנו.

כמ"ש, וראיתי אני שיש יתרון לחכמה על הסיכלות, כיתרון האור מתוך החושך. ובג' דברים דומים החכמה והסכלות, לאור וחושך:

א. אם לא היה חושך, לא היה שום יתרון בהאור, ולא היה מושג כלל לְכִנְהוּ בשם זה. כך לולא הסיכלות, לא היה שום יתרון בחכמה, שנכנהו בשם זה, אלא להיפך, שהיינו קוראים אותו, הבל וחולי רע.

ב. אע"פ שבלי החושך לא היה לנו שום מושג באור, אין זה אומר, שהאור לא היה בלעדיו מציאות ממש, אלא שלא היה לנו למושג בפני עצמו, לגדרהו בשם. כך החכמה, אע"פ שבלי הסיכלות לא היתה מושגת, אין זה אומר שלא היתה אז מציאות החכמה כל עיקר. אלא אדרבה, שאז החכמה נמצאת, כשהיא בלי סיכלות לגמרי, כי אז מאירים הג"ר דחכמה. אלא לא היתה אז מושגת להגדרה בשם חכמה.

השטות, האירה החכמה יותר, ומאירים לה יותר. כמ"ש, שיש יתרון לחכמה. בין למעלה ובין למטה. מן הסיכלות. בין למעלה ובין למטה. כי כך הוא למטה, אם לא היתה נמצאת שטות בעולם, לא היתה נמצאת חכמה בעולם.

ג) רב המנונא סבא, כשלמדו ממנו סודות החכמה, היה מסדר לפנייהם פרקים של דברי שטות, כדי שתבוא תועלת לחכמה בשבילם. כמ"ש, יקר מחכמה ומכבוד סיכלות מעט. משום שהסיכלות היא תיקון החכמה ויקר החכמה. וע"כ כתוב, ולבי נוהג בחכמה ולאחוז בסיכלות.

ד) יקר מחכמה ומכבוד. היקר של החכמה והיופי שלה. ויקר הכבוד של מעלה, המלכות מה? הוא סיכלות מעט. כי מעט סיכלות, מראה ומגלה יקר החכמה והכבוד של מעלה, יותר מכל דרכי העולם.

ה) כיתרון האור מתוך החושך. כי תועלת האור אינה באה אלא מתוך החושך. תיקון הלבן הוא שחור. כי לולא השחור לא היה מושג הלבן. ומשום שיש שחור, מתעלה הלבן ומתכבד. משל למתוק ומר, שאין איש יודע טעם מתיקות, מטרם שטועם טעם מר. מי עושה לזה שיהיה טעמו מתוק, הוי אומר זה המר. כי הדברים שיש ביניהם יחס הפיכות, הרי האחד מגלה את חברו. שכן בלבן ושחור, ובאור וחושך, ובחולה ובריא. כי אם לא היה חולה בעולם, לא היה שום מושג להשם בריא. כמ"ש, גם את זה לעומת זה עשה האלקים. וכתוב, טוב אשר תאחז בזה, וגם מזה אל תנח ירך.

מה משמיענו שלמה המלך בהכתוב, וראיתי אני שיש יתרון לחכמה על הסיכלות, כיתרון האור מן החושך? כי מי אינו יודע זה? וכדי לתרץ זה, הביא ביאור ז' הבלים, שאמר בקוהלת. שיש בהבל ב' בחינות:

א. בהיותו בבחינת קו שמאל בלי יחוד עם הימין, ואע"פ שאז מאיר בו ג"ר דחכמה, מ"מ נבחן הבל הזה להבל וחולי רע, להבל

ואם לא היתה נמצאת הסיכלות, לא היתה נמצאת החכמה.

ואם לא נתעוררה הסיכלות ממיעוט הג"ר, אלא שהיו נשארות ג"ר דחכמה בקו שמאל, ולא היה מתייחד עם הימין, הרי אז אין החכמה מאירה, והיא חושך. ולא היו מתגלים כל אלו המוחין הגדולים אל העולמות. וחוב הוא על האדם הממשיך חכמה עליונה, שימשוך ידו להמשיך מג"ר וחכמה, ואע"פ שמתגלה סיכלות במקום חסרון החכמה, הנה כנגד זה, נמצא לומד החכמה מן הסיכלות הזאת. כלומר, שהחכמה שמישיג, הוא מכוח הסיכלות הזו שאינו נוגע בו, וע"כ אינו נחשב לסיכלות ממש, אלא לזעיר מן שטות, המספיק ללמוד ולדעת החכמה המאירה. כלומר, שלומדים ממנו איך להמשיך החכמה המאירה, שמסדר להם שלא ימשיכו החכמה בפרקי ג"ר דחכמה, אשר הסיכלות מתגלה אז בפרקים ההם, ולימד אותם שמסיכלות הזו יבוא תועלת לחכמה המאירה. כי כל עוד שהאירו הג"ר דחכמה, ולא היתה סיכלות מעט, הרי היתה החכמה הבל ורעות רוח, בלי חכמה ובלי כבוד. ועתה, אחר שנתייחד השמאל עם הימין, אע"פ שיש סיכלות מעט מחמת חסרון ג"ר דחכמה, הנה בשביל זה, היא מאירה ברוב פאר והדר, שהמשיגה זוכה לחכמה וכבוד. כמ"ש, ולבי נוהג בחכמה. בו"ק דחכמה. ולאחוז בסיכלות, שלא להמשיך ג"ר דחכמה. וכמ"ש, טוב אשר תאחוז בזה. בחכמה, וגם מזה אל תנח ירך. שתאחוז גם בסיכלות של חסרון הג"ר דחכמה.

ג. כמו שבמקום שאין אור, שם הוא חושך, כן במקום שאין חכמה, שם הוא סיכלות. ובוז יובן לנו כל המאמר. כי הבאנו, שמטרם שקו שמאל נתייחד בימין, יש לו ג"ר דחכמה, אלא שאינם מאירים, והם בבחינת הבל וחולי רע. ורק אח"כ שנכלל עם קו ימין ע"י קו האמצעי, הוא נשלם, וכל המוחין שבעולמות נמשכים ממנו. אלא שאובד הג"ר דחכמה, מחמת הכרעת קו האמצעי, שהימין יאיר מלמעלה למטה, והשמאל, שהוא חכמה, יאיר ממטה למעלה, שההארה שממטה למעלה היא הארת ו"ק דחכמה, המחוסרת ג"ר. ונתבאר לעיל בהשוואה הג' מחכמה לאור, אשר במקום שחסר חכמה שם יש סיכלות, כמו במקום שחסר האור יש חושך. נמצא, שאחר יחוד קו שמאל עם הימין, שיש בשמאל סיכלות, במקום חסרון הג"ר. ונמצא שמקודם יחודו עם הימין, אע"פ שלא היה מאיר, מ"מ מציאות החכמה שבקו שמאל, בהשוואה ב', היתה בלי סיכלות, כי אז היה הקו שמאל בג"ר דחכמה. משא"כ עתה, שחסר ג"ר דחכמה, הרי יש כנגד זה סיכלות.

וחסרון ג"ר דחכמה שנעשה אחר יחוד ימין ושמאל, נבחן לסיכלות. אמנם מן הסיכלות הזאת, נתגלתה הארת החכמה אל העולמות, כי מקודם הייחוד, שהיתה בלי סיכלות, היתה החכמה חושך ולא היתה מאירה, אבל עתה, מאירה החכמה בכל השלמות מחמת הסיכלות, מחמת שנתמעטה מג"ר, ויכולה להתייחד עם החסדים שבימין. הרי שהסיכלות, שהיא חסרון הג"ר, מגלה את הו"ק דחכמה שתאיר בכל השלמות.

אדם איש

צריך להקריב קורבן? רק מי שחוטא, שהוא מדרגה גרועה, ועכ"ז כתוב, אדם? (קז) הקיום של העולם, של העליונים ושל התחתונים, הוא קורבן, שהוא נחת של הקב"ה. ומי ראוי להקריב לפניו נחת הזה?

(קו) בכמה מדרגות נקרא בן אדם: אדם, גבר, אנוש, איש. הגדול שבכולם הוא אדם. שכתוב, ויברא אלקים את האדם בצלמו. וכתוב, כי בצלם אלקים עשה את האדם. כתוב, אדם כי יקריב מכם קורבן לה'. ומי

קיג הרי כתוב, ואדם אין לעבוד את האדמה. ואיזה חשיבות יש כאן, שמזכיר השם אדם? כל מה שיש בעולם לא היה אלא בשביל האדם, והכול מתקיים בשבילו. ע"כ, לא נראו בעולם והכול נעכב, עד שבא אותו, הנקרא אדם. כמ"ש, וכל שיח השדה טרם יהיה בארץ. טרם, פירושו עד לא, משום שצורה עליונה, שנקראת אדם, לא נראתה. כמ"ש, ואדם אין לעבוד את האדמה. כלומר, הכול נתעכב בשביל אותה הצורה עד שנראתה. ומשום כך, לא נבראה צורה זו, אדם, אלא בצורה הראויה לו. כמ"ש, וייצר ה' אלקים את האדם. בשם מלא, שהשם אדם הוא שלמות הכל וכולל הכל.

קיד ביום שישי נברא האדם, שהוא מרכבה לאדם העליון, ז"א. בשעה שנשלם הכסא, המלכות. שש מעלות לכסא, חג"ת נה"י. ולפיכך נברא האדם בשישי, שכבר נשלמו שש הספירות חג"ת נה"י, שאדם העליון, ראוי לישוב על הכסא. וכיון שנברא אדם נתתקן הכל, כל מה שלמעלה, ז"א ומלכות, ושלמטה, והכל נכלל באדם.

מטרם שנברא אדם הראשון, היו ז"א ומלכות אב"א בלי חיבור. וביום השישי, אחר שנשלמו הו"ק ונולד האדם, גרם במעשיו שז"א ומלכות ישובו פב"פ ויתחברו. ולפיכך נברא האדם בשישי, אחר שנשלמו ו"ק דז"א, שאז ראוי הז"א לישוב על הכסא, שאז אפשר לאדם שיחזיר ז"א ומלכות פב"פ ויתחברו, מה שלא היה אפשר לפני יום השישי, שעוד לא נשלמו הו"ק עצמם, לא בז"א ולא במלכות.

קטו ודמות פניהם פני אדם. כלומר, שפני אדם הוא כולל הכל, וכל ג' פנים, אריה, שור, נשר, כלולים בצורה זו של פני אדם. והרי כתוב, ופני אריה אל הימין לארבעתם. ופני שור מהשמאל לארבעתם. הרי שיש צורות אריה ושור גם כן? הכל פני אדם היו. ובצורה זו של אדם, נראים כל הגוונים וכל הצורות. פניו פני נשר, לא שהוא נשר, אלא שנראה בצורת אדם צורת נשר. ועיקרו הוא צורת אדם, משום שפני

האדם. היקר מכל, שהוא יקר מגבר, אנוש, איש. כתוב, אדם כי יהיה בעור בשרו לנגע צרעת, ועכ"ז נקרא אדם. צריך הקב"ה לטהר אותו יותר מכל אחר, כי מי שהוא במדרגה עליונה על הכל, לא ישב כך בלי טהרה. **קח** משום זה כתוב, באדם, והובא אל הכהן. ובא אל הכהן, לא כתוב, אלא, והובא, שיורה, שכל מי שרואה אותו, מחויב להקריב אותו לפני הכהן, כדי שהצורה הקדושה של אדם, לא תשב כך. וכתוב, איש או אשה כי יהיה בו נגע... איש או אשה כי יהיה בעור בשרם בהרות. ולא כתוב בהם והובא, אלא באדם בלבד כתוב, והובא, מפני חשיבותו.

קט כתוב, והאיש משה. כי זה משה האיש. למה לא נקרא אדם? משום שנקרא עבד אל המלך, שכתוב, לא כן עבדי משה, משה עבדי. ובערך הזה, נקרא ג"כ איש אל אדם העליון, ז"א, בהויה דאלפין, בגימטריא אד"ם. כתוב, ה' איש מלחמה, ולא כתוב אדם? ובמקום הזה לא זכיתי להבין.

קי שלמות הכל, נקרא בשעה שהקב"ה יושב על הכסא, ומטרם שיושב על הכסא, מטרם שמתחבר עם המלכות, לא נמצא שלמות. שכתוב, ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה. ומשכתוב, אדם, בשעה שיושב על הכסא, משמע, שהוא בשלמות. כי השם אדם, הוא כלול מד' פנים שבמרכבה, שכתוב, ודמות פניהם פני אדם, והוא שלמות הכל. אמר לו, הרי כתוב ה' איש מלחמה, ולא כתוב אדם?

קיא שם על הים, לא נמצא שלמות הכל, משום שעשה דין במצרים, ומשום זה כתוב, איש. אבל כאן, כשיושב על הכסא, הוא שלמות הכל וכולל הכל, משום זה נקרא אדם.

קיב כתוב, אדם ובהמה. ולא כתוב, איש ובהמה. אע"פ שכאן מדרגה קטנה, שהרי משווה אותו לבהמה. מה שכתוב אדם ובהמה, שכן דרך הכתוב, לאחוז העליון מכולם והנמוך שבכולם. העליון שבכולם הוא אדם, והנמוך שבכולם היא בהמה.

שהרי למדנו, כתוב, לזאת יקרא אשה, כי מאיש לוקחה זאת. ולמדנו, מהו איש? זה חסד. וכאן הוא דין.

מדבר כאן מתיקון פרצוף הקטנות דו"א. ונודע, כי כל הפרצופים שבעולמות, נבררו ונעשו מכלים וניצוצים של ז' מלכים דנקודים שנשברו, שבכללם יש בהם ש"כ בחינות, המכונים ש"כ ניצוצים. וכן כל פרט קטן הנברר מהם, כלול מכולם, ומספרו ג"כ ש"כ ניצוצים. וכיון שהשבירה היתה מחמת מלכות דמדת הדין שנתערבה בהם, ע"כ, נבחנים כולם שהמלכות דמדת הדין רוכב עליהם.

וכדי לתקן אותם, שיהיו ראויים לקבל אור, צריכים להמתיק מלכות זו בבינה, שהיא מדת הרחמים. וע"כ, נמשכים להם ה' ניצוצים מחג"ת נ"ה שבבינה, שהם הקטנות של הבינה, כדי שיהיו ראויים אח"כ לקבל גם הגדלות מן הבינה. ובאלו מיתתקנים פרצוף הקטנות של ז"א. ונודע, שכל פרצוף תחתון מיתתקן בפרצוף העליון ממנו. ונמצא, שאלו ש"כ ניצוצים דו"א נתתקנו בבינה.

וזה אמרו, מן ניצוץ הקשה, כוחות הדין שבבינה, ש"כ ניצוצי דו"א שעלו אל הבינה משבירת ז' מלכים, וה' ניצוצים של הבינה עצמה המיתקנים ש"כ ניצוצים. וכולם הם מצד הגבורה, שהש"כ ניצוצין וה' ניצוצים מתלכדים יחד ונעשים אחד, שמקבלים כולם רק כוח דין הממותק של הבינה. וכוחות המלכות דמדת הדין נבלעים בכוחות המלכות הממותקת בבינה. וכשנכנסים בז"א, הם מיתתקנים בגוף בלי ראש. ואז נקרא איש, שמידת הקטנות הזאת של ז"א, נקרא בשם, איש.

אדם כולל כל הגוונים וכל הצורות. **קטז** כל שהוא תחת שליטתו של אדם, נקרא איש. משום שנתתקן באופן של אדם, ממדרגה אחרת שהיתה בו תחילה, ו"ק, שהיתה לאדם בטרם שהשיג הג"ר. כאשר נברא האדם, ירד בצורה עליונה קדושה, וירדו עמו ב' רוחות, מב' צדדים, מימין ומשמאל, שהן כלל האדם. ורוח הימין נקרא, נשמה הקדושה, שכתוב, ויפח באפיו נשמת חיים. ורוח השמאל נקרא, נפש חיה. והיה הולך ויורד ממעלה למטה לגן עדן. והנשמה שמימין לא נתיישרה עם האחר שמשמאל. כלומר, שחטא בעצה"ד והפריד הימין מן השמאל.

קיז כשנכנסה השבת, והאדם כבר חטא, נעשו מרוח שמאל בריות המתפשטות בעולם, שלא נגמרו הגופים שלהם, כלומר שדים, ונתחברו בגוף הזה של אדם בוכר, ובנקבה, בחוה, והולידו בעולם. ואלו נקראים נגעי בני אדם. למדנו שיש רוחות עליונים, מאלו שנעשו מרוח השמאל דאדם הראשון, שהם אינם מתדבקים למטה בעולם הזה, ותלויים באויר, ושומעים מה ששומעים מלמעלה. ומהם יודעים רוחות אחרות, שלמטה בעולם הזה, הנראים לאנשים בחלומם, ומודיעים להם.

קיח למדנו, ניצוץ הקשה, יוצאים ש"כ ניצוצים, נחקקים ונאחדים יחד מצד הגבורה, ונקראים גבורות. ומתלכדים יחד ונעשים אחד. וכשנכנסים בגוף, ז"א, נקרא איש. יש איש תם ויש, איש צדיק, אבל איש שבכאן הוא איש מלחמה כתוב, כמ"ש, ה' איש מלחמה. כי כולו עולה בדין, והכל אחד. למה הכל אחד, הלא איש תם ויש, הוא רחמים, ואיש מלחמה הוא דין? עוד קשה,

קדוש טהור

וכשנעברו ממנו שערות ראשו, הוא מתבשם, והדינים דתחתונים אינם מזדמנים. ומשום זה נקרא טהור, כי אין טהור אלא כשיוצא מצד הטומאה. וכשיוצא מצד הטומאה

קיט הכול עולה במשקל אחד, והכול אחד, שאיש הוא חסד וגם הוא דין, שמשום שדינים דתחתונים מתאחדים ומתחברים בשערות של זה, הוא נקרא דין קשה.

שניתאחזו בשערות. ונמצא, שיצא ונפרד לגמרי מן הטומאה. ע"כ נקרא טהור, כמ"ש, ואיש כי יימרט ראשו קירח הוא, טהור הוא. כי אחר שנעברו השערות מן איש, הרי נפרדה ממנו אחיזת טומאת החיצונים, וע"כ טהור הוא.

ובראשו של איש זה, דפרצוף קטנות דו"א, יש ניצוץ הקשה, כוח הדין דקטנות דבינה, ה' שנכנסה לאור הראש ונעשה ו"ק, אויר. גוון אדום הוא מבינה. וכיון שיש בו קטנות בינה, ע"כ גוון הגולגולת אדום, וגם השערות. משא"כ, אם הקטנות באה מכוח המלכות, שאינה נימתקת בבינה, אז השערות הן בגוון שחור. ומשמיענו, שאע"פ שז"א שערותיו שחורות, שכתוב, קווצותיו, תלתלים, שחורות, כעורב. זה כשהוא בגדלות. אבל בקטנות שערותיו אדומות. וכשמשיג ג"ר דקטנות, בירידת ה' מאויר, נעברות ממנו השערות לגמרי. וכשמשיג המוחין דגדלות, שאז נגנות המלכות הבלתי נמתקת בבינה בג"ר שלו, שממנה נמשך גוון שחור, אז צומחות לו שערות מחדש, ושערותיו שחורות כעורב.

ואע"פ שהשערות צומחות מבחינת אויר, מ' שנכנס באור ונעשה אויר, וע"כ נאחזים החיצונים הטמאים בשערות, עכ"ז יש אויר טהור, שאין שום אחיזה לחיצונים נמשכת ממנו, והיינו באבא ואמא עלאין, המתוקנים מג"ר דבינה דא"א, שבהם אין ה' יוצאת מאויר לעולם. ועכ"ז נבחן האויר הזה להם לאויר טהור, כי מיעוט הזה הנמשך מהי' שנכנס לאויר, הוא רק מיעוט מקבלת חכמה. וכיון שאו"א אינם מקבלים חכמה לעולם, שהם חפץ חסד ולא בחכמה, ע"כ אין המיעוט הזה נחשב להם לחסרון כלום, והחסדים שלהם הם בתכלית השלמות, ואין מקום בהם לאחיזת החיצונים, ונבחנים לג"ר גמורים. ולא עוד, אלא שהם יותר חשובים מחכמה, משום שמהם מושפעת החכמה לכל הפרצופים, אע"פ שהם עצמם הם רק חסדים בלי חכמה. וכל זה רק באו"א עלאין. משא"כ בו"א, שכל עיקרו הוא חסדים בהארת חכמה,

נקרא טהור. שכתוב, מי יתן טהור מטמא. מטמא ודאי. וכאן כתוב, ואיש כי יימרט ראשו קירח הוא, טהור הוא.

קכ בראש של איש הזה ניצוץ הקשה. ומשום כך הגולגולת של ראש הוא אדום כמו ורד, והשערות הם אדומות בתוך האודם של הגולגולת, ותלויות ממנו ספירות התחתונות שלמטה המעוררות דינים בעולם. וכשנעברו ממנו השערות ונקרחו, מחסד העליון התבסס הכל, שהארת החכמה שבו מתבסמת בחסד עליון, ונקרא טהור על שמו. **קכא** אם נקרא על שמו, קדוש היה צריך להיקרא, ולא טהור, קדוש אינו נקרא אלא כשתלויות שערות בראשו, כי הקדושה תלויה בשערות, שכתוב, קדוש יהיה גדל פָרַע, שיער ראשו. וזה, איש, נקרא טהור, מצד התלויים למטה ממנו, שהם החיצונים הטמאים, שנעברו עם העברת שערותיו, ומשום זה נעברו ממנו השערות ונטהו. שערות ראש שכאן פירושם הדינים, הממעטים אורות דראש מן הפרצוף וקובעים אותו ו"ק בלי ראש. כי ידעת שה' ניצוצות הנוספות על ש"ך ניצוצות, הם ה' בחינות מחג"ת נ"ה דבינה מקטנות שלה. וקטנות שלה באה מכניסת י' באור הג"ר שלה ונעשו לאויר, שפירושו ו"ק, ומסוד י' זו המסלקת הג"ר, יוצאות השערות ראש דקטנות. כי שערות, הם כמו סערות, דינים. ובהם נאחזים החיצונים, שדרכם להיתאחו במקום חסרון שבקדושה.

כי אע"פ שאיש הוא חסד, שיש בו קומת חסדים דבחי"א, ו"ק, עכ"ז יוצאים בו שערות ראש, מכות ה', שנכנס באור ומיעוט לו"ק חסר ג"ר. ובאלה השערות מתאחזים החיצונים למטה. ומשום אחיזת החיצונים, הוא נקרא דין קשה. ובשעה שהי' חוזרת ויוצאת מן האויר, וחזר האויר להיות אור, שחזרו הג"ר, אז נעברו ממנו שערות ראשו. כי כיון שנעברה הי' מאויר, שהיתה השורש להם, נעברו עמה כל ענפיה, ואחיזת החיצונים שלמטה נתבטלה. וכיון שנעברו השערות, נתבטלה אחיזת החיצונים הטמאים

לחכמה, גורמת לו הי' שבאוויר הממעטת חכמה, את צמיחת השערות.

ובזה יש הפרש בינו לאו"א. וכן הנזיר הנמשך מזו"א, יש לו ג"כ שערות מאותו הי' שבאוויר דאו"א. אבל סוף סוף כיון שהשערות באות מן הי' שבאוויר דאו"א, הן מורות על אויר טהור שמקבל מאו"א, שמשם נמשכת הקדושה. כמ"ש, קדוש יהיה גדל פרע, שיער ראשו. ונתבאר המרחק הגדול בין קדוש לטהור, כי הטהור, כל טהרתו באה מקריחת השערות. והקדוש, כל קדושתו באה מגידול השערות.

קכב כל מי שמצד הדין, ודינים נאחזים בו, אינו נטהר, עד שנעברות ממנו השערות, וכשנעברות ממנו השערות, נטהר. ואם תאמר אדם, שהוא ז"א במוחין דגדלות, שיש לו הויה במילוי אלפיין, שבגימטריה אדם, שצריכים להעביר ממנו השערות, אינו כן. כי הוא שלמות הכל ורחמים נמצאים בו. ומשום זה אינו כן. כי כל הקדושות והקדושים, שהם או"א עלאין, מתייחדים בו. וע"כ אדרבא, גידול השערות הוא כל יופיו, להיותן נמשכות מאויר טהור, שמקבל מאו"א עלאין. אבל זה שנקרא איש ולא אדם, שהוא ז"א בקטנות וו"ק בחסרון ג"ר, הוא אז דין ודינים מתאחזים בשערותיו, ע"כ אינו מתבשם עד שנעברות ממנו השערות.

קכג כי הלויים הבאים מצד הדין, אינם נטהרים עד שנעברים מהם השערות. שכתוב, וכה תעשה להם לטהרם... והעבירו תער על כל בשרם. וכדי שיתרשמו יותר, צריך הכהן, הבא מצד חסד עליון, להניף אותם. שכתוב, והניף אהרן את הלויים תנופה לפני ה', כדי לכלול הארת החכמה שבהם בחסדים של הכהן, כמו שהוא אצל איש זה שלמעלה, שהוא ז"א דקטנות, אשר אחר שנקרחו שערותיו ע"י הארת החכמה שקבל. וכאשר הוא רוצה להתבשם יותר, מתגלה בו חסד עליון המלביש החכמה, ומתבסם, וכן מבשם הוא, החסד, למטה, בלויים.

קכד והאיש הזה הוא בכלל אדם, שהם ב' פרצופים של פרצוף אחד, שהוא ז"א, כי

כניסת הי' באור הממעטו מחכמה נחשב אצלו לחסרון, וע"כ נאחזים החיצונים בשערות הצומחות מן י' זו, כי דרכם להיתאחו בכל מקום שיש חסרון, וע"כ האויר הזה של ז"א אינו אויר טהור כמו האויר דאו"א, שהרי יש בו אחיזה לחיצונים הטמאים, ורק בזמן שנעברים ממנו אלו השערות, נקרא טהור. וכל זה הוא בו"ק וג"ר דקטנות דז"א, שבמצב ו"ק צומחות לו שערות אדומות, ובמצב ג"ר דקטנות נעברים ממנו, והוא טהור. ואח"כ ע"י עלית מ"ן מתחתונים, עולה ז"א למצב מוחין דגדלות, ועולה ומלביש לאו"א עלאין. ונודע שהתחתון העולה לעליון נעשה כמוהו. וע"כ נבחן אז שגם בו אין הי' יוצא מאויר כמו באו"א. ומן י' זו נמשך המסך, הממשיך החסדים דאו"א, שהם אויר טהור. וכן נמשכות ממנו שערות ראש. וכשז"א מקבל אויר טהור זה מאו"א, הוא נקרא קדוש, כמו או"א.

הקדושה נמשכת לז"א מאו"א עלאין, אחר שעולה ומלבישם, שאז נמצאת הי' באויר שלו כמו באו"א, וע"כ יש לו שערות. ואם אין לו שערות, נמצא שאינו מלביש את או"א עלאין, וא"כ אינו קדוש. הרי שהקדושה תלויה בשערות. ומביא ראייה מגזיר, שכתוב, קדוש יהיה גדל פרע שיער ראשו. כי הנזיר מקבל עליו קדושת או"א עלאין, כדי להמשיך עליו אויר טהור. כי ע"כ מתרחק מיין ושיכר וענבים, שהם בחינת שמאל והמשכת חכמה, שאין להם שום מקום באו"א עלאין, שבהם אין י' יוצאת מאויר, שי' זו היא שורש השערות. וע"כ הנזיר גם הוא צריך לגדל השערות שלו.

אמנם או"א עצמם, אין להם שערות כלל, כי שערות נמשכות מחסרון חכמה, ובהם אין זה שום חסרון, משום שאין מקבלים חכמה לעצמם לעולם. משא"כ ז"א, כיון שבאמת צריך להארת חכמה, אלא אחר שקיבל הארת חכמה ונעברו שערות דקטנות שלו, הוא יכול לפרוש עצמו מחכמה ולהיות כאו"א בחסדים מכוסים ולהחזיק הי' באויר שלו כמוהם, אבל משום שמשורשו צריך

קכח וכשראה קורח את ראשו בלי שערות, וראה את אהרן שמתקשט בקשוטי מלכים, נעשה נקלה בעיניו, וקנא את אהרן. אמר לו הקב"ה, אני עשיתי לך כעין של מעלה, ואינך רוצה לעלות בעליונים להתכלל בקו ימין, כדרך פרצופי הקדושה, רד למטה והיה בתחתונים, שכתוב, וירדו חיים, שאולה. שאול הוא גיהנם, ששם צועקים הרשעים, ואין מי שירחם עליהם. והם עתידים לעמוד לתחיה, ולעלות מגיהנם, בשעה שיעיר הקב"ה את עמו, ויחיה אותם. שכתוב, ה' ממית ומחיה. מוריד שאול, ויעל. **קכט** ואם מפאת פניו, יימרט ראשו. שיש פנים המאירים, כמ"ש, יאר ה' פניו אליך. ויש פנים חשכים של זעם, שכתוב, ואם מפאת פניו. אלו הם הנקראים פנים של זעם, וכל אלו התלויים מפנים העוזים האלו, כולם קשים, כולם אינם מרחמים. וכשנעברות השערות מפאת פנים האלו, נעברים כל אלו החיצונים התלויים בהן, ונשברים.

קל כל אלו החיצונים התלויים משערות ראש, הם עליונים על אחרים ואינם חצופים כמוהם. וכל אלו התלויים מפאת השערות של אלו הפנים העזים, כולם חצופים וקשים, ומשום זה, פניו לזהטים כאש, משום ניצוץ הקשה שבהם. ובוה כתוב, פני ה' חילקם. פני ה' בעושי רע.

ההפרש מגלגלתא לפנים, שגלגלתא מתוקנת בס' דצלם, ואין שם מקום גילוי החכמה, אבל הפנים הם ל' צ' דצלם, שבהם מתגלה החכמה. לפיכך, שיש הניצוץ הקשה בראש, יש לחיצונים ב' אחיזות בשערות ראש: א. בחיסרון חכמה שבגלגלתא, ב. בחיסרון חכמה שבפנים. ומתוך שאין גילוי חכמה בגלגלתא, לא ניכר שם חסרון, והחיצונים אינם חצופים. ואותם המתאחזים בחיסרון חכמה שבפנים, כולם חצופים ותקיפים, כי החיסרון ניכר רק בהפנים, ששם מקום גילוי חכמה. כמ"ש, חוכמת אדם תאיר פניו. וע"כ הם עזים וחצופים.

איש, הוא פרצוף הקטנות שבו, ואדם, הוא פרצוף הגדלות שבו. והם מלובשים זה בזה, אדם באיש. וכשרוצה הקב"ה לערוך מלחמה בפרצוף איש הזה, עורך בהם מלחמה, באיש הזה ממש, כמ"ש, ה' איש מלחמה. ואינו עורך עימם מלחמה, עד שמעביר מעצמו שערות ראש, כדי שירדו מתלייתם ואחיזתם, וישברו כל אלו הכתרים של החיצוניות, התלויים ונאחזים בשערות דו"א שמבחינת איש. כמ"ש, ביום ההוא יגלח ה'... בעברי נהר, במלך אשור, את הראש ושער הרגליים וגם את הזקן תךספךה. כלומר, כדי להפיל את מלך אשור, יגלח כל השערות העליונים, שבהן הם מתאחזים.

קכח וכה תעשה להם לטהרם: וכה, היינו כעין של מעלה, כמו בפרצוף איש דו"א. הנה עליהם מי חטאת. כלומר, שיור טל הבדולח, הארת חכמה סתומה בבינה, שע"י הארה זו חוזרת הבינה להיות חכמה, וכל התחתונים ממנה מקבלים על ידה הארת חכמה, שממנה באה הטהרה. כאן מי חטאת, שהם שיור הטל לעתיד לבוא. כמ"ש, וזרקתי עליכם מים טהורים, החסדים דאו"א עלאיין. וכן האויר שלהם אויר טהור. לעתיד לבוא, רומז על או"א עלאיין. וכיבסו בגדיהם, כעין של מעלה, בזו"א, שתיקונו של איש הזה שכובס בחסד עליון ונטהר מכל. אף כאן וכיבסו בגדיהם, בחסד, המכונה מים.

קכו כתוב, בתער, ולא במספרים. כדי שהשערות יהיו נעברות בשורשיהן, שהתער מסיר השערות משורשיהן, ויעברו ממנו הדינים התחתונים מאחיזתם בשערותיו. ובזמן שמעשים התחתונים ישרים, עתיד הקב"ה להעביר שערות אלו, ולמרוט אותם, כדי שלא יצמח וירבה. כמ"ש, כי יימרט ראשו.

קכז הגדול מכל הלויים הוא קורח, שעשהו הקב"ה למטה כעין איש של מעלה, וקראו קורח, בשעה שמרט בשבילו לאיש זה של מעלה, שכתוב, איש כי יימרט ראשו קירח הוא.

נגע לבן אדמדם

הגורם אותם. כיון שקומת החסדים אינה נראית, אלא מחמת המסך דבחי"א, אדום, ע"כ גם הלבן, חסד, אינו חשוב יותר ממנו.

קלב כתוב פעם, נגע הוא, בלשון זכר. וכתוב פעם, נגע היא, בלשון נקבה. כשהנוקבא, המלכות, נטמאה בעוונות התחתונים, כתוב, נגע היא, בלשון נקבה. וכשהזכר אינו נטהר, מחמת עוונות התחתונים, שהוא ז"א, במדרגת איש, כתוב, נגע הוא, בלשון זכר.

קלג ודברים אלו נודעים לכהן, אם הדינים באים מז"א, או שבאים ממלכות. ונודעים הקרבנות שצריך להקריב, שכתוב, זכר תמים. וכתוב, נקבה תמימה, יביאנה. כי הדברים נודעים לכהן, מאין באו הדינים ומאין הם העוונות, אם נאחזים בדכר, או בנוקבא. וע"כ כתוב על קרבנות אלו, זבחי אלקים, רוח נשברה. להוציא שאר הקרבנות, שלא כתוב בהם, רוח נשברה, להיותם שלום לעולם ושמחת העליונים ותחתונים.

קלא מהו, נגע לבן אדמדם. נגע ממש הוא, אם הלבן נראה, והאדום אינו עובר. זה משמע משכתוב, לבן אדמדם. הרי ששניהם נראים שם. לבן אדמדם, פירוש, שהלבן אינו נראה אלא באדום, כמו לבן ואדום ביחד. שאע"פ שהלבן נראה, אם האדום אינו הולך משם, נגע הוא. שכתוב, אם יהיו חטאיכם כשיניים כשלג ילבינו. כי כשנעשה לבן לגמרי, נמצאים רחמים, והדינים אינם נמצאים.

לבן הוא חסד, אדום הוא דין. ה' שנכנסה באור ונעשה אור, שהוא ניצוץ הקשה, גורם להראות צבע אדום. ואם ה' יוצאת מאויר, וחוזר להיות אור, אז הולך לו האדום. ה' שנכנסה באור היא המסך דבחי"א, שעליו יוצאת קומת חסדים. נגע מטעם האדום, שהוא הדינים דחסרון חכמה, ואפילו שיש חסדים, אין החסדים מועילים לטהרו, עד שתצא ה' מאויר, שהוא הליכת האדום. או שהחסדים יוצאים על מסך דבחי"א, ה' שנכנסה באויר, גם החסדים הם דין כמו

והובא אל הכהן

כתוב, אהרן הכהן, ובמקום אחר, הכהן סתם, ואינו כתוב אהרן. וזהו הקב"ה.

קלו נגע צרעת כי תהיה באדם והובא אל הכהן. שהוא הקב"ה, משום שבהקב"ה תלויה כל טהרה וכל קדושה. א"כ, למה נאמר והובא, והועלה אל הכהן, היה צריך לומר? כי להקב"ה נוהג עליה, ולא ביאה? זה כמ"ש, והובא את-פְּדִיו, בטבעות, שפירושו, שמביא זה בתוך זה. אף כאן, והובא, שמכניס אותו אל הקב"ה, שנקרא כהן, כדי לטהר אותו, ויביאו הדבר לפניו.

קלז נגע צרעת. נגע פירושו דין קשה השורה בעולם. צרעת פירושו סגירה, כמו שלמדנו, שהיא סגירה של אור העליון, סגירה

קלד שומע תפילה עדיך. שומע תפילה זה הקב"ה, ז"א. מהו תפילה? שומע תפילות, היה צריך לומר. אלא תפילה, זוהי כנסת ישראל, המלכות, שכתוב, ואני תפילה. כי המלכות נקראת אני, ונקראת תפילה. ועל זה נאמר, שומע תפילה, המלכות. וזהו תפילה של יד, שכתוב בה, עַל-יְדֵכָה. בה' בסוף, שיורה על המלכות.

קלה עדיך כל בשר יבואו. בשעה שהגוף שורה בצער ובמחלות ובנגעים, כמ"ש, ובשר כי יהיה בעורו... את הנגע בעור הבשר. הבשר החי, ומשום זה לא כתוב, עדיך כל רוח יבואו, אלא כל בשר יבואו. עדיך, כמ"ש, והובא אל הכהן, זהו הקב"ה. כמ"ש, ואם יראנה הכהן. שהוא הקב"ה. במקום אחד

והייתם קדושים כי קדוש אני ה'. ואם הם מתרחקים מהקב"ה, איפה היא הקדושה שלהם, הרי רצונם מתרחק ממנו. והכתוב מכריז ואומר, אל תהיו כסוס כפרד אין הַבֵּין. כי במה נבדלים בני אדם מסוס ופרד? רק בקדושה שלהם, להימצא שלמים ומצוינים מכל.

קלט וע"כ זווג בני אדם הוא בזמנים ידועים, לכוון רצונם להתדבק בהקב"ה. והרי העירו, שבחצות לילה הקב"ה נכנס לג"ע להשתעשע עם הצדיקים, וכנסת ישראל, המלכות, משבחת להקב"ה. והיא שעת רצון להתדבק בהם, בהקב"ה ושכינתו.

של טוב העליון, שאינו יורד לעולם. כי תהיה באדם. באדם סתם, שירה הן על אדם שלמעלה והן על אדם שלמטה. והובא אל הכהן. הכהן שלמטה, שהוא ניתתקן שיפתח אותה הסגירה. ולהדליק הנרות, הספירות, שימצאו על ידיו ברכות למעלה ולמטה, ויהיה נעבר ויסתלק אותו הנגע, וישרה אור הרחמים על כולם, ומשום זה, והובא אל הכהן.

קלח רואה אני אותם בני העולם, שאינם מסתכלים ואינם יודעים בכבוד אדונם. כתוב בישראל, אשר הבדלתי אתכם מן העמים להיות לי. וכתוב, והתקדשתם

והייתם קדושים

שאינם מכוונים לבם להקב"ה. **קמב** מי שמתלהט ביצר הרע, בלי רצון וכוונת הלב להקב"ה, הרי מצד היצר הרע נמשכת עליו נפש שאינה טובה. כמ"ש, גם בלא דעת נפש לא טוב. ואין ברגליים חוטא. מי שהוא אין ברגליים, ודוחה את השעה, שאינו רואה שתהיה השעה כשרה לך, אלא שהוא בלא רצון קדוש, חוטא, שחוטא ודאי בכל.

קמג וע"כ שורים נגעים רעים בבני אדם, ומעידים בפניהם בחוצפה שלהם, להראות, שהקב"ה מואס בהם, ודעתו אינה להם, עד שיהיו זכאים, ויטיבו מעשיהם כמקודם, ומתברכים. ועל זה, ניכרים הנגעים אל הכהן, אותם שבאים מצד הטומאה, ואותם שבאים מס"א.

קמ החברים העוסקים בתורה מתחברים עם כנסת ישראל לשבח להקב"ה, ועוסקים בתורה. ושאר בני אדם אז שעת רצון להתקדש בקדושת הקב"ה, בזווג, ולכוון הרצון להתדבק בו. ואלו החברים העוסקים בתורה, הזווג שלהם הוא בשעה שזווג אחר, העליון, משבת לשבת, לכוון הרצון להתדבק בהקב"ה ובכנסת ישראל. כי היא שעת רצון שמתברכים הכל, העליונים והתחתונים.

קמא אם בני אדם מתרחקים מהקב"ה ועושים כבהמות, איפה הקדושה שלהם, שיהיו נמצאים קדושים, איפה הן הנפשות הקדושות שמושכים מלמעלה? ושלמה המלך צווח ואמר, גם בלא דעת נפש לא טוב. דעת זה הקב"ה. נפש לא טוב, זוהי נפש שמושכים במעשיהם. לא טוב, משום שמס"א נמשכת עליהם הנפש, שהיא אינה טובה, משום

נגעי בתים

קמה אשריהם ישראל שדבקים בהקב"ה, והקב"ה אוהב אותם, שכתוב, אהבתי אתכם אמר ה'. ומתוך אהבתו הכניסם לארץ הקדושה, להשרות שכינתו ביניהם, ולדור עימם, ושימצאו ישראל קדושים מכל בני העולם.

קמד כי תבואו אל ארץ כנען. ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם. וכי זה שחר טוב, שימצאו נגעים בבתי של אלו שזכו לכנס לארץ? אלא, כי אחר שיתצו הבתים המנוגעים, ימצאו אוצרות שהצפינו הכנענים בבתיים, ויהנו מהם ישראל.

וכשעלתה העבודה, עלתה ברוח הטומאה. **קמח** כיון שבאו ישראל לארץ, רצה הקב"ה לטהר למענם, ולקדש למענם את הארץ, ולפנות מקום לשכינה, כדי שלא תשרה השכינה במקום טמא. וע"כ בנגע צרעת ההוא, היו הורסים הבניינים של עצים ואבנים שנעשו בטומאה.

קמט אם מעשה זה של נתיצת הבתים המנוגעים, היה כדי למצוא אוצרות בלבד, היו צריכים אח"כ להחזיר האבנים למקומן כמו שהיו, וכן היו צריכים להחזיר העפר למקומו. אבל המקרא כתוב, וחילצו את האבנים. וכתוב, ועפר אחר יקח. כדי להעביר את רוח הטומאה, ותפונה, ותתקדש עתה הארץ כמקודם. וימצאו ישראל בקדושה ובדיוור קדוש, שתישרה ביניהם השכינה.

קמו וכל הנשים אשר נשא ליבן. בשעה שהיו עושות מלאכתן, היו אומרות, זה למקדש, זה למשכן, זה לפרוכת. וכן עשו כל האומנים, כדי שתשרה הקדושה על ידיהם, ותתקדש המלאכה ההיא. וכאשר הביאוה למקומה עלתה והיתה בקדושה.

קמוז כעין זה מי שעובד עבודה זרה, או לצד האחר שאינו קדוש, כיון שמזכירה על עבודה ההיא, הנה רוח הטומאה שורה עליו, וכשעולה העבודה, היא עולה בטומאה. הכנענים, עובדי עבודה זרה היו, וכולם יחד היו דבוקים ברוח הטומאה בעבודה זרה, והיו בונים בניינים לפרצופיהם ולתועבתם של צד הטומאה, לעבודה זרה. וכשהתחילו לבנות, היו אומרים איזה דבר. וכיון שנזכר בפיהם, עלה על הבניין רוח הטומאה.

בונה ביתו בלא צדק

ולא ישב בו, ישב במערת עפר ולא ישב בו.

קנג ומשום זה הקב"ה חס על ישראל, שהם אינם יודעים דבר, בכל אלו הבתים שמצאו בארץ, אם יש שם רוח הטומאה או לא. והקב"ה אמר, אתם אינכם יודעים, אני יודע, ואציין אותם בנגע. נגע יושב בבית, שהוא הס"א, הרי נגע אחר תקיף, ששלחתי שם, שיוציאו ויעבירו מן העולם. ואז, וניתן את הבית, את אבניו ואת עציו. כיון שהנגע הלך לו, מכוח נגע האחר שהוציאו, מה הטעם, וניתן את הבית. הרי הס"א כבר הלך משם? אלא בכל זמן שהבניין עומד, של הס"א הוא, ויכול לחזור.

הבונה בית צריך לבנותו בצדק, שיהיה מרכבה של השכינה, שנקראת בית, ונקראת צדק. בהארת חכמה שבה, כמ"ש, בחכמה ייבנה בית. ואם לא, הס"א נמשך אל הבית, ורוח הטומאה של הס"א שורה בו, שהוא לעומת רוח הקדוש של השכינה. ועליו כתוב, שהוא השכינה, הנקראת צדק. וההפרש בין הס"א אל השכינה הוא, כי תיקון הארת החכמה שבמלכות הוא שתאיר

קנד וע"כ מי שבונה בנין, כשמתחיל לבנותו, צריך להזכיר בפיו, שבונה אותו לעבודת הקב"ה, משום שכתוב, הוי בונה ביתו בלא צדק. ואז עזרת השמים שורה על ביתו, והקב"ה מכין עליו קדושתו, וקורא עליו שלום. כמ"ש, וידעת כי שלום אוהלך, ופקדת נווך, ולא תחטא. ופקדת פירושו, לפקוד דיבור בפיו כשהוא בונה, שיאמר בפיו שבונה אותו לעבודת הקב"ה. ואז כתוב, ולא תחטא. ואם לא, הרי ס"א מוכן לשרות על ביתו.

קנא כל שכן, מי שבונה ורצונו באופן אחר, כי מיחד ביתו לצד האחר, להיטמא בו. הרי ודאי שורה בו רוח הטומאה. ואדם ההוא אינו נפטר מן העולם עד שנענש באותו בית. ומי שיושב בו יכול להינזק, כי רוח הטומאה שורה בדירה ההיא, ומזיקה את מי שנמצא בה.

קנב ובמה ידוע, אם הבונה אותו המשיך שם רוח הטומאה. כלומר, אם ניוזק בבית ההוא מי שבנה אותו, או בני ביתו, הן בנוקי הגוף הן בנוקי כסף, וכן ניוזקו שני שכנים אחריו שישבו בו, אז ודאי יברח האדם להר,

שהי' שנכנסה לאור, והאור נתמעט לאויר. וכיון שנגע של השראת הס"א ישנו בבית, שהוא הארת השמאל ממעלה למטה בפירוד מן הימין, שהוא הנגע ששולח הקב"ה בבתים אלו, הנמשכים מן י' שנכנסה לאור, הממעט קו השמאל מחכמה. והס"א יוצא מן הבית, כי אין לו כוח עוד להמשיך מה משמאל הנפרד. כי כיון שממעט קו השמאל, שהוא כוחו דס"א, נמצא שיוצא לא רק מהבית, אלא מהעולם, שנתבטלה כולה. אמנם אחר שהנגע נתגבר על רוח הטומאה וביטלו, הרי נשאר הנגע בבית, ואין מי שיבטלו.

ממטה למעלה, כהכרעת קו האמצעי, והס"א ממשיך החכמה ממעלה למטה, ומפריד השמאל מן הימין. ואותם הבתים של הכנענים שבנו ביתם לס"א ועבודה זרה, שכן בהם רוח הוה דס"א מקו שמאל, וע"כ דינים דקו שמאל הקשים יש שם, שמזיקים בני אדם.

ונודע שבעת שקו השמאל נפרד מן הימין, אין עצה להכניעו ולהחזירו לימין, אלא ע"י התעוררות הדינים ממסך דחיריק, שהוא להעלות המלכות למקום בינה, הממעט את קו שמאל מג"ר דחכמה. והנגעים נמשכים ג"כ מדינים אלו דעלית המלכות למקום בינה,

וְנָתַן אֶת הַבַּיִת

בכלים, כדי לגרש רוחות ומזיקים מאיזה מקום, אינם מעבירים את המזיקים מבית ההוא. ומשום זה המקרא מכריז ואומר, הוי בונה ביתו בלא צדק. שהדרים באותו בית, ודאי אומרים מקרא הוה, בכל יום.

קנר בארץ הקדושה, וכל שכן בארץ אחרת, שרוח הטומאה נמצא שם יותר, באותם הבתים שיכול האדם להינזק ממנו. וכל שכן, שרוח הטומאה שנמצא שם, קורא לחבריו, הקליפות האחרות שימצאו שמה. ואפילו דפיקות בכלים, שהיו נוהגים לדפוק

נגע ורוח הטומאה ההפכים זה לזה

כתוב, והגיד לכהן, כי דבר חכמה הוא. שהנגע ורוח הטומאה השורה בבית, מחמת שנבנה שלא בצדק, הם הפוכים זה לזה. כי רוח הטומאה ממשכת הארת החכמה דקו שמאל ממעלה למטה, ג"ר. והנגע הוא מבחינת אויר דקטנות, הממעט ג"ר דקו שמאל. ולפיכך, כשהנגע נראה בבית, תכף מתכסה רוח הטומאה, מחמת שנתמעטו ג"ר דשמאל, ואין לו ממה לינוק. אמנם אח"כ חוזר ומתגבר על הנגע, והוא מתגלה, והנגע מתכסה ואינו נראה.

כשהנגע נכנס ומתגלה בבית, רוח הטומאה מתגבר עליו ומתגלה, והנגע מתכסה, שנלחמים זה בזה. וע"כ אומר, נראה לי, כי ראה תחילה, שרוח הטומאה שנתכסה בביאת הנגע, חוזר ונתגלה. והנגע, שהיה מגולה בבית, נתכסה מחמת התגלות

קנר עבדים ושאר בני אדם דרים בתוך הבית, והם שלמים, שאינם ניוזקים. הם באים מן הצד שלהם, וע"כ אין מזיקים להם. אבל מי שירא חטא, יכול להינזק, ואפילו הם, אם ממשיכים לדור בו, אינם יוצאים בשלום. והרי כתוב, בתיהם שלום מפחד. שהבית היה מאחר שבנה אותו בצדק, והרשעים לקחוהו וישבו בו. והמקרא הוא כך, בתיהם שלום מפחד, כלומר, כשבתיהם שלום מפחד, כי נבנה בצדק, אז יִשְׁבֹּט אלוה. אינו שורה עליהם.

קנר כשהנגע נכנס בבית, נתגלה רוח הטומאה שהיה בבית, ונלחמו זה בזה. נראה תחילה שנתכסה רוח הטומאה, שהיה מתכסה בביאת הנגע, חוזר ונתגלה. והנגע שנתגלה, נתכסה. ואחר כך נראה לו בצורה, שנתגלה נגע בבית, ונתכסה רוח הטומאה. וע"כ

ועבודת אלילים היו, ואיך אמר הכתוב, כי טוב כל ארץ מצרים? אלא בשביל עושר הארץ נאמר כל טוב. אף כאן, בשביל העושר והממון נאמר, בתים מלאים כל טוב.

קסא ב' פעמים עושר לקחו ישראל: אחד, כשיצאו מגלות מצרים, ואחד, כשבאו לארץ בנתיצת הבתים המנוגעים. כל נגעי הבתים היה ודאי להתקדש הארץ ולהעביר רוח הטומאה מן הארץ ומן ישראל. ועם זה, כשנתיץ הבית, היה מוצא בו ממון, המספיק לבנותו ולמלאות ביתו, כדי שלא יצטער על הבית שניתצו, וישרו במשכנה של הקדושה. **קסב** ואיש או אשה כי יהיה בעור בשרם, פְּקָרוֹת בְּהָרוֹת, לבנות. החריפות המרובה בבהרות, עזה. שנאמרו בה שלוש מאות הלכות פסוקות. הוא במראה, ובמראה נידון באלו אופנים המרובים. שלוש מאות טעמים יש מי שלומד בבהרות עזה. וכולם למדתי, חוץ במה ששערה אחת שחורה, עודו טמא, מטעם שהוא עד אחד, שתי שערות שחורות הן ב' עדים, והוא טהור. ומכאן והלאה, אפילו מאה שערות הן כשתיים, ושתי שערות הן כמאה, שזה למדתי אח"כ, מהכתוב, לא יקום עד אחד באיש לכל עוון ולכל חטאת. על פי שני עדים.

רוח הטומאה. שהנגע חוזר ונתגבר על רוח הטומאה, וצורת הנגע נראה לו שוב בבית. ורוח הטומאה נתכסה ונעלם.

וזש"כ, כנגע נראה לי בבית. כנגע ולא נגע, מחמת שראה אותם נלחמים זה בזה, וחשב שאפשר שיתגבר עוד רוח הטומאה ויכסה ויעלים הנגע. וע"כ אומר, נראה לי, שלו נדמה כך, אשר הנגע גבר על רוח הטומאה וצורתו נראתה בבית, אבל לאחר, או לכהן, אפשר שיראה באופן אחר. כלומר, שהמדובר בדבר החכמה, כי הנגע מבטל ומכסה הארת החכמה.

קנט ואז בא הכהן. ויפילו הבית ויתצו אותו, העצים, והאבנים והכל. כיון שניתצו ונטהרו הכל, הם מתברכים, אז כתוב, ובתים טובים תבנה, וישבת. שיבנו אותם בצדק. אלו נקראים טובים, כי בתים הראשונים לא היו טובים, ואינם בכלל הקדושה והטהרה.

קס א"כ, במה נעמיד המקרא, שכתבו, ובתים מלאים כל טוב אשר לא מלאת? ואם רוח הטומאה שורה בתוכם, איך הם מלאים כל טוב? מלאים כל טוב, בממון, בכסף, ובוהב ובכל. כמ"ש, כי טוב כל ארץ מצרים. הרי כל הבתים של המצרים מלאים כשפים

גוון לבן וגוון אדום [גוונא חוורא וגוונא סומקא]

מזוהמה של זהב, שהם דינים קשים. ודוד נתדבק בזוהרו של זהב, שהוא השמאל דבינה, רחמים. בעשו כתוב, אדמוני כולו כאדרת שער, שיצא מן הפסולת הנשארת בהיתוך הזהב. וכתוב בדוד, עם יפה עיניים וטוב רואי. הרומז על הארת החכמה, שנקראת עיניים וראיה, הנמשכת מקו שמאל של הבינה, הכלול עם הימין שבה. **קסח** מה הטעם, שנגע לבן אדמדם הוא טמא. כי מראה לבן נודע שהוא חסד, ומראה אדום נודע שהוא דין. ולפיכך, אם היה אדום תחילה, ועתה נראה בו לבן, הרי טהרה נולד בו ומתחיל להיטהר. ואם היה לבן תחילה ועתה נראה בו אדום, הרי מתחיל להיטמא.

קסג כתוב, נגע לבן אדמדם. כי אז הוא נגע, משום שהלבן הרומז על חסד, אינו עומד בעינו, אלא שנוטה לאדום, הרומז על דין. כתוב, אם יהיה חטאיכם כשיניים כשלג ילבינו. אשרי הם ישראל, שהקב"ה רצה לטהרם לגמרי, כדי שלא ימצאו בדין לפניו, ובעלי הדין לא ישלטו בהם. כי הכול הולך אחר מינו, אדום הולך לדין, ולבן הולך לחסד. ימין, שהוא לבן, לימין, שהוא חסד. שמאל, שהוא אדום, לשמאל, שהוא דין. **קסד** בעשו כתוב, ויצא הראשון אדמוני. וע"כ שורה בו מינו, דינים, שהוא אדום. ואם תאמר, אדמוני כתוב בעשו, וכתוב בדוד, ויביאהו והוא אדמוני. אלא עשו נעשה

וכתוב, ושמאו הכהן. כי נולד בו אדום, וטהרה, ויסגור אותו לראות, אם יולד בו שהוא דין, להיטמא. והכהן היה יודע בכל אלו מראות. ולפעמים שנראה בו מראה של וטיהרו הכהן.

דרשה צמר ופשתים

ולא לעולם הבא, ומשום זה, וצרעת נעמן תדבק בכך ובזרעך.

קסח בגד הצמר או הפשתים למה, היה לו לומר בגד סתם? הנגע שורה בכל ושולט על כל. כי צמר בא מבינה ופשתים ממלכות, והנגע שולט על שניהם. כתוב, דרשה צמר ופשתים. מלמדנו, שהמלכות משמשת בשניהם. ומשום זה, גם כאן מלמדנו ששליטתו של הנגע הזה היוצא ממקום עליון, מדינים דמלכות שבבינה, שולט בצמר ובפשתים. ומשום זה אוה"כ, זאת תורת נגע הצרעת בגד הצמר או הפשתים.

קסו כתוב, וצרעת נעמן תדבק בכך ובזרעו לעולם. אם הוא חטא, בניו למה יהיו מוכים? אלישע ראה יותר משאר הנביאים, ראה שלא יצא מגיחזי, בן הגון, וע"כ קילל את כולם.

קסז ולא עוד אלא אמר לו, אני עבדתי בשרות עליון אצל אליהו, וזכיתי פי שניים ברוחו של אליהו, כי עבדתי באמת. ואתה רשע, פגמת אותי, שנשבעת לשקר, והמדת למתנת נעמן, הרי עברת על התורה כולה. ומי שעובר על זה, מת הוא לעולם הבא. אבל משום שעבדת אצלי, השירות שלך לא יהיה בחינם, והמיתה שלך תהיה בעולם הזה,

מאמר ב', בונה ביתו בלא צדק

ואם רוח הטומאה הוא קודם, הוא לוקח המקום, והשם הקדוש אינו שורה בו, כי אין זה מקומו.

קעה וכשהיה יורד נגע צרעת אל הבית, היה מטהר המקום ומוציא את רוח הטומאה ממקומו. ואח"כ נותצים הבית, העצים והאבנים והכל, ובונה אותו כבתחילה בצד הקדוש, בצדק, שמזכיר השם הקדוש, ומשרה עליו הקדושה. ועכ"ז, יבנה אותו בעפר אחר, וירחיק הבית ממקומו, מיסוד הראשון, ב' טפחים.

קעו עתה שאינו נראה ואינו יורד, מי שילחם ברוח הטומאה ההוא, להוציאו ממקומו. כי עתה אינם נוהגים נגעים. מה התקנה של אותו בית שרוח הטומאה הקדים לשבת שם? אם יכול בעצמו להוציאו מן הבית, טוב. ואם לא, יבנה אותו כבתחילה באבנים אחרות ועצים והכול, ויוציאו וירחיקו ממקומו הראשון, ויבנה אותו בשביל השם הקדוש.

קעב אם אדם ניזוק בבית, והיו אומרים, שמחלה היא, ומהם אמרו, שהרוח שבבית הזיקו. ואח"כ נכנסו בו כמה בני אדם, ולא ניזוקו. בית שלא נבנה בצדק, שורה בו רוח הטומאה, המזיק את יושביו. אוי לאלו שעוברים על דבריהם.

קעג הוי בונה ביתו בלא צדק. כי בכל מקום שנמצא בו צדק, המלכות, כל הרוחות וכל מוזיקי עולם בורחים ממנו, ואינם נמצאים לפניו. ועכ"ז, מי שמקדים ולוקח המקום, זכה בו. אם מלכות הקדושה מקדמת לקחת המקום, זוכה בו הקדושה. ואם הס"א מקדים למקום, זוכה בו הס"א. א"כ, שווה השם הקדוש לרוח הטומאה, שאתה אומר, מי שמקדים זוכה בו?

קעד אינו כן. אלא השם הקדוש, שהוא מלכות, אינו שורה במקום טומאה. ומשום זה, אם השם הקדוש לוקח המקום מקודם לכן, כל הרוחות וכל מוזיקי העולם אינם יכולים להראות שם, כל שכן לקרב אליו.

לתקון. כי מיום שנחרב בית המקדש, שאין נגעים נוהגים, אין רפואה נמצאת בעולם. משום זה צריך האדם להיזהר, כדי שיהיה שמור מרוח הטומאה, שלא ישב עוד בבית הזה.

קעז ועכ"ז, אין רוח הטומאה יוצא ממקום הראשון, והקדושה אינה שורה על מקום טמא. למה לו להטריח כל כך, לסתור הבית ולחזור לבנותו שלא במקומו הראשון, בזמן שאין נגעים? כתוב, מעוות לא יוכל

אמרי נא אחותי את

הדרך, הלא מיתה מוכנה לי בעולם ההוא, אלא תשמרי, שתחיה נפשי בעולם ההוא בגללך. **קפד** ומשום שמלאך הלך לפניו לשמרה, כתוב, וינגע ה' את פרעה... על דבר שריי. ודאי, על דבריה, שהיתה אומרת למלאך הכה, והוא היכה. וע"כ לא פחד אברהם בשבילה כלום, שהרי היא משומרת. ומה שפחד, בשביל עצמו פחד, שלא ראה שמירה על עצמו.

קפה עשר פעמים צייתה שרה את המלאך להכות את פרעה. ובעשר מכות הוכה. כי סימן עשתה שרה אל בניה אחריה למצרים. שיוכו המצרים בעשר מכות, עד שיגאלו מידיהם.

קפו כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות. עתיד הקב"ה להראות גאולה לבניו, כאלו הימים ששלח הקב"ה להוציא ישראל ממצרים. והראה אלו המכות במצרים, והיכה אותם בשביל ישראל. מה בין גאולה שבסוף הימים, לבין גאולת מצרים? גאולת מצרים היתה במלך אחד, ובמלכות אחת, וכאן בכל המלכים שבעולם. ואז יתכבד הקב"ה בכל העולם, וידעו הכול ממשלתו של הקב"ה, וכולם יוכו במכות עליונות, על אחת פעמים, משום שימאנו כולם לשחרר את ישראל.

קפז ואז תתגלה ממשלתו של הקב"ה, שכתוב, והיה ה' למלך על כל הארץ. ואז יתגדבו האומות בישראל להביאם להקב"ה. כמ"ש, והביאו את כל אחיכם. אז יעמדו האבות לתחיה בשמחה לראות גאולת בניהם כבתחילה. כמ"ש, כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות.

קפא אמרי נא אחותי את. מקרא זה קשה, וכי אברהם, שהיה ירא חטא ואוהבו של הקב"ה, היה אומר כך על אשתו, כדי שייטבו עמו? אלא אברהם, אע"פ שהיה ירא חטא, לא סמך על זכות שלו, ולא רצה מן הקב"ה לגרוע מן זכותו, אלא סמך על זכות של אשתו, שירוויח בשבילה כסף של שאר העמים. כי כסף זוכה האדם בזכות אשתו. זהו שכתוב, בית והון נחלת אבות ומה' אשה משכלת. מי שזוכה באשה משכלת, זוכה בכל. וכתוב, בטח בה לב בעלה ושלל לא יחסר.

קפב ואברהם היה הולך בזכותה, לאכול שלל שאר העמים, שלל לא יחסר. וסמך על זכות שלה, שלא יוכלו להענישו ולצחק בה. ומשום זה לא נתן להם כלום, במה שאמר, אחותי היא. ולא עוד, אלא שראה מלאך אחד הולך לפניו, ואמר לאברהם, אל תפחד בשבילה. כי הקב"ה שלח אותי להוציא הכסף של שאר העמים ולשמרה מכל. ואז לא פחד אברהם על אשתו, אלא על עצמו, כי לא ראה המלאך עמו, אלא עם אשתו. אמר, הרי היא משומרת ואני איני משומר. ומשום זה אמר, אמרי נא אחותי את.

קפג ייטב לי. שואל, ייטיבו לי, היה צריך לומר, שהרי כתוב, והיה כי יראו אותך המצרים, ואמרו אשתו זאת. וע"כ ייטיבו לי, היה צריך לומר? ומשיב, אלא ייטב לי, אותו שהולך לפניך, המלאך. ייטיב לי הקב"ה בעולם הזה בממון. וחיתה נפשי, בעולם ההוא. בגללך, שלא תסורי מדרך האמת, שאם זוכה בשבילך בכסף בעולם הזה, ואת תסורי מן